

**TÜRKİYE’DE AÇIK DERS MALZEMELERİNİN GENEL DURUMU VE BİR ÖRNEK
UYGULAMA**

Aydan ŞEN BAYSAL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİ ANABİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

BİLİŞİM ENSTİTÜSÜ

HAZİRAN 2014

Aydan ŞEN BAYSAL tarafından hazırlanan "Türkiye'de Açık Ders Malzemelerinin Genel Durumu ve Bir Örnek Uygulama" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından **OY BİRLİĞİ** OY ÇOKLUĞU ile Gazi Üniversitesi Yönetim Bilişim Sistemleri Anabilim Dalında **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ÇAKIR

Eğitim Fakültesi, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum / ~~onaylamıyorum~~

Başkan: Doç. Dr. Serçin KARATAŐ

Eğitim Fakültesi, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum / ~~onaylamıyorum~~

Üye: Yrd. Doç. Dr. Hüseyin POLAT

Bilgisayar Mühendisliği, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum / ~~onaylamıyorum~~

Tez Savunma Tarihi: ...02.../...06.../...2014....

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....
Doç. Dr. Nurettin TOPALOĞLU

Bilişim Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Aydan ŞEN BAYSAL

...02..../...06.../2014

TÜRKİYE'DE AÇIK DERS MALZEMELERİNİN GENEL DURUMU VE BİR ÖRNEK UYGULAMA

(Yüksek Lisans Tezi)

Aydan ŞEN BAYSAL

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

BİLİŞİM ENSTİTÜSÜ

Haziran 2014

ÖZET

Bu çalışmada, Türkiye’de mevcut bulunan üniversitelerde Açık Ders Malzemeleri girişimine yönelik çabaları değerlendirmek ve bu hususta yapılan çalışmaları inceleyerek Açık Ders Malzemelerinin eksikliklerini ve tamamlanması gereken yönlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Açık Ders Malzemelerine ulaşmaya imkân veren Ankara, Gazi, İstanbul Teknik, Hacettepe, Orta Doğu Teknik, Bartın ve Harran Üniversitesi olmak üzere yedi üniversite ele alınmıştır. Çalışma incelemesi yedi üniversitedeki dersler için belirlenen kriterler ile ilgili sayısal veriler ışığında yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre Türkiye’de Açık Ders Malzemelerine yönelik girişimlerin yeterli düzeyde olmadığı, henüz sadece yedi üniversitenin Açık Ders Malzemeleri imkânı sunduğu saptanmıştır. Açık Ders Malzemeleri web sayfasında bulunan dersleri; lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde incelenmiş olup doktora düzeyinde ders içeriği bulunan üniversite olmadığı tespit edilmiştir. En fazla ders içeriğinin Fen Bilimleri alanında, en az ders içeriğinin de Sağlık Bilimleri alanında yapıldığı görülmektedir. Ders materyalleri açısından incelendiğinde ise görsel ve işitsel uygulamaya yönelik materyallerden daha çok tercih edilen ders içeriği dosyalarının pdf olarak sunulduğu gözlenmektedir. Tüm bu hususlar düşünüldüğünde Açık Ders Malzemelerine yönelik ders materyallerinde eksiklikler olduğu, ders materyallerinin tek tip sunulduğu fakat ders materyallerini sunarken kullanılan ara yüzde belli bir standardın bulunmadığı, öğrenenlerin bazı Açık Ders Malzemelerine erişmek için ilgili üniversitenin öğrencisi olması zorunluluğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak da bu eksikliklerin giderilmesine yönelik ortak paydada çözüm önerileri ve örnek bir Açık Ders Malzemeleri modeli geliştirilmiştir. Açık Ders Malzemeleri sunan üniversitelerin web sitesi tasarımları ve ara yüzleri incelenerek bu konuya yönelik web sitesinin sahip olması gereken özellikler belirlenmiştir.

Bilim Kodu : 702. 6. 004
Anahtar Kelime : Açık ders malzemeleri, ders materyalleri
Sayfa Adedi : 93
Danışman : Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ÇAKIR

GENERAL SITUATION OF COURSE MATERIALS IN TURKEY AND A MODEL APPLICATION

(M. Sc. Thesis)

Aydan ŞEN BAYSAL

GAZI UNIVERSITY

INFORMATICS INSTITUTE

June 2014

ABSTRACT

In this study, it is aimed to evaluate the efforts to OpenCourseWare initiative at universities in Turkey and to reveal the lack of OpenCourseWare and aspects need to be completed by examining the work done in this regard. It is discussed that seven universities including Ankara, Gazi, Istanbul Technical, Hacettepe and Middle East Technical that allows to reach OpenCourseWare. Study investigation was made related to specified criteria for courses at the seven universities in light of numerical data. According to the results of research, it was determined that OpenCourseWare initiatives in Turkey were not sufficient and yet only seven universities offered OpenCourseWare opportunity. It was determined that OpenCourseWare in the web page were examined at undergraduate, graduate and doctoral level and no universities have the course content at the doctoral level. It is seen that the most of the course content is in the field of Science, the least of the course content is in the field of Health Sciences. When analyzed in terms of the course materials, it is observed that pdf materials are preferred rather than textual, audio and visual practical materials. Considering all these factors, it was determined that there is a lack of teaching materials for OpenCourseWare, course materials are presented in uniform but there is no standard at the interface that used presenting course materials. It was determined that some learners to access OpenCourseWare must be a student of the university concerned. As a result, it was developed solutions common denominator to eliminate these shortcomings and a sample OpenCourseWare model. Examining the website designs and interfaces of universities offering OpenCourseWare, it is determined that websites need to be have the properties for this subject.

Science Code : 702. 6. 004
Key Words : open course materials, course materials
Page Number : 93
Supervisor : Assist. Prof. Dr. Hüseyin ÇAKIR

TEŐEKKÖR

Çalıőmalarım boyunca değerli yardım ve katkılarıyla beni yönlendiren Hocalarım Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ÇAKIR ve Doç. Dr. Mehmet TOPLU'ya, manevî destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan eşim Burak BAYSAL ve değerli aileme teőekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER**Sayfa**

ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	xi
RESİMLERİN LİSTESİ.....	xiii
SİMGELER VE KISALTMALAR	xv
1. GİRİŞ.....	1
2. AÇIK DERS MALZEMELERİ	5
2.1. Açık Eğitim Kaynaklarına Yönelik Engeller	6
2.2. Açık Ders Malzemelerinin Kullanım Şekilleri	9
2.3. Açık Ders Malzemelerinin Örgün Eğitim Sistemine Katkısı.....	10
2.4. Dünyada Açık Ders Malzemeleri Uygulamaları.....	10
2.4.1. MIT OpenCourseWare.....	10
2.4.2. Hewlett vakfı	13
2.4.3. Utah üniversitesi center for open and sustainable learning.....	15
2.4.4. Açık öğretim desteği.....	16
2.4.5. Açık öğretim girişimi.....	16
2.4.6. Terra incognita projesi	17
2.4.7. Digital study hall	18
2.4.8. Faulkes teleskop projesi	19
2.4.9. Hands-on universe	20
2.4.10. Bugscope projesi	21
2.4.11. Decameron	21

Sayfa

2.4.12. OpenER	22
2.4.13. OpenLearn	23
2.4.14. SOFIA	23
2.4.15. Open.Michigan	24
2.4.16. Open yale courses	24
2.4.17. Connexions projesi	25
2.4.18. IREL-Open	27
2.4.19. Japan opencourseware consortium	27
2.4.20. MERLOT	27
2.4.21. NROC	28
2.4.22. ParisTech OCW	29
2.4.23. World lecture hall.....	30
2.4.24. Keşifçiler	30
2.4.25. Harvard OCP	31
2.4.26. JHSPH OCW	32
2.4.27. The comprehensive knowledge archieve network	32
2.4.28. Encyclopedia of life	32
2.4.29. OER commons	33
2.4.30. UniversitySurf	34
2.4.31. Wikiversity.....	34
2.4.32. AEShareNet	34
2.4.33. ccLearn	35
2.4.34. Eduforge	35
2.4.35. EduTools	36
2.4.36. Google OCW	36

Sayfa

2.4.37. Hindistan’da açık eğitsel girişimler	37
2.4.38. OLCOS projesi	38
2.5. Ders Malzemelerinin Yapısal Özellikleri.....	46
2.5.1. Metin	46
2.5.2. Animasyon.....	47
2.5.3. Video	47
2.5.4. Ses	47
2.5.5. Ders malzemelerinin sunumu ve organizasyonu	48
2.6. Açık Ders Malzemelerinin Gelişimi	50
2.7. Türkiye’deki Üniversitelerde Açık Ders Malzemeleri Uygulamaları	52
3. YÖNTEM.....	55
3.1. Araştırmanın Amacı	55
3.2. Araştırma Soruları	55
3.3. Araştırmanın Önemi.....	56
4. BULGULAR.....	57
4.1. Açık Ders Malzemelerinin Akademik Programlara Göre İncelenmesi.....	57
4.2. Açık Ders Malzemelerinin Genel Bilim Alanlarına Göre İncelenmesi.....	58
4.2.1. Açık ders malzemelerinin fen bilimleri alanındaki derslere göre incelenmesi	58
4.2.2. Açık ders malzemelerinin sosyal bilimler alanındaki derslere göre incelenmesi	60
4.2.3. Açık ders malzemelerinin sağlık bilimleri alanındaki derslere göre incelenmesi	60
4.2.4. Açık ders malzemelerinin eğitim bilimleri alanındaki derslere göre incelenmesi	61
4.3. Açık Ders Malzemelerinin Ders Türlerine Göre İncelenmesi.....	63
4.4. Açık Ders Malzemelerinin Ders Materyallerine Göre İncelenmesi.....	64

Sayfa

4.5. Açık Ders Malzemelerinin Üye Giriş Sistemi ve Kullanılan Dinamik Programlama Diline Göre İncelenmesi.....	65
4.6. Açık Ders Malzemelerinin Sayfa Tasarımına Göre İncelenmesi	66
4.7. Açık Ders Malzemelerinin Akademik Birimlere Göre İncelenmesi	68
4.8. TÜBA UADM'nin Açık Ders Malzemelerine Katkısı Açısından İncelenmesi	69
4.9. Açık Ders Malzemeleri Web Sitesi Örneği	70
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	87
KAYNAKLAR.....	89
ÖZGEÇMİŞ	93

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2. 1. Site yayın istatistikleri	12
Çizelge 2. 2. Site yayın trafiği genel bakışı	12
Çizelge 2. 3. ADM'ye uygun içerik türleri	48
Çizelge 4. 1. ADM'nin akademik programlara göre incelenmesi	57
Çizelge 4. 2. ADM'nin genel bilim alanlarına göre incelenmesi	58
Çizelge 4. 3. ADM'nin fen bilimleri alanındaki derslere göre incelenmesi	58
Çizelge 4. 4. ADM'nin sosyal bilimler alanındaki derslere göre incelenmesi	60
Çizelge 4. 5. ADM'nin sağlık bilimleri alanındaki derslere göre incelenmesi	60
Çizelge 4. 6. ADM'nin eğitim bilimleri alanındaki derslere göre incelenmesi	62
Çizelge 4. 7. ADM'nin ders türlerine göre incelenmesi	63
Çizelge 4. 8. ADM'nin ders materyallerine göre incelenmesi	64
Çizelge 4. 9. ADM'nin üye giriş sistemi ve kullanılan dinamik programlama diline göre incelenmesi	65
Çizelge 4. 10. ADM'nin sayfa tasarımına göre incelenmesi	66
Çizelge 4. 11. ADM'nin akademik birimlere göre incelenmesi	68
Çizelge 4. 12. 17.06.2014 tarihine göre TÜBA UADM ziyaret sayıları	69

ŞEKİLLERİN LİSTESİ**Şekil****Sayfa**

Şekil 4. 1. Haziran 2013-2014 tarihleri arasında aylara göre TÜBA sitesine ziyaret oranları.....	69

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 2.1. MIT OpenCourseWare sayfası.....	11
Resim 2. 2. William ve Flora Hewlett vakfında eğitim	14
Resim 2. 3. Utah Üniversitesi sayfası	15
Resim 2. 4. OLI sayfası.....	17
Resim 2. 5. Sayısal çalışma ortamı ara yüzü.....	18
Resim 2. 6. Faulkes teleskop projesi ana sayfası	20
Resim 2. 7. Hands- on universe ara yüzü	20
Resim 2. 8. Bugscope projesi ana sayfası.....	21
Resim 2. 9. Decameron web projesi ana sayfası.....	22
Resim 2. 10. OpenLearn ara yüzü	23
Resim 2. 11. Open.Michigan sayfası ara yüzü.....	24
Resim 2. 12. Açık yale dersleri ara yüzü	25
Resim 2. 13. Connexions sayfası ara yüzü.....	26
Resim 2. 14. MERLOT sayfası ara yüzü.....	28
Resim 2. 15. NROC sayfası ara yüzü	29
Resim 2. 16. ParisTech OCW sayfası ara yüzü.....	30
Resim 2. 17. Harvard OCP'ye ait sayfa ara yüzü	31
Resim 2. 18. Encyclopedia of life sayfası ara yüzü	32
Resim 2. 19. OER commons sayfası ara yüzü	33
Resim 2. 20. Wikiversity sayfası ara yüzü	34
Resim 2. 21. AShareNet sayfasına ait ara yüz	35
Resim 2. 22. EduTools sayfasına ait ara yüz.....	36
Resim 2. 23. NPTEL sayfası ara yüzü	37
Resim 2. 24. OLCOS sayfası ara yüzü	39

Resim	Sayfa
Resim 4. 1. Açık ders malzemeleri admin paneli giriş ekranı.....	70
Resim 4. 2. Akademik birim ekleme işlemleri	71
Resim 4. 3. Bölüm ekleme işlemleri	72
Resim 4. 4. Ders ekleme işlemleri	73
Resim 4. 5. Konu ekleme işlemleri	74
Resim 4. 6. Konu ile ilgili ders materyallerinin düzenlenmesi	74
Resim 4. 7. Video ekleme işlemi	75
Resim 4. 8. Alıştırma soruları ekleme işlemi	75
Resim 4. 9. Pdf ekleme işlemi	76
Resim 4. 10. Slâyt ekleme işlemi	77
Resim 4. 11. Konuya ait bağlantı işlemi	77
Resim 4. 12. Konu ile ilgili siteye bağlantı işlemi	78
Resim 4. 13. Açık ders malzemeleri anasayfa ekranı	78
Resim 4. 14. Açık ders malzemeleri bölümler ekranı.....	79
Resim 4. 15. Bölüme ait dersler ekranı	80
Resim 4. 16. Derse ait konu ekranı	81
Resim 4. 17. Konuya ait ders materyalleri işlemleri	82
Resim 4. 18. Konuya ait video görüntüleme işlemleri	82
Resim 4. 19. Konuya ait sunum görüntüleme işlemleri	83
Resim 4. 20. Konuya ait pdf dosyası görüntüleme işlemleri.....	83
Resim 4. 21. Konuya ait alıştırma soruları işlemleri.....	84
Resim 4. 22. Duyuru ekranı.....	84
Resim 4. 23. ADM Hakkında ekranı.....	85
Resim 4.24. Arama işlemleri	86

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış bazı kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur:

Kısaltmalar	Açıklama
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ADM	Açık Ders Malzemeleri
AEK	Açık eğitim kaynakları
AÖD	Açık Öğretim Desteği
ASF	Advanced Streaming Format (Gelişmiş Video Formatı)
ASP	Active Server Page (Etkin Sunucu Sayfaları)
AVI	Audio Video Interleave (Ses ve Görüntü Bileşimi)
BBC	British Broadcasting Corporation (İngiliz Yayın Kuruluşu)
CC	Creative Commons (Yaratıcı Kitleler)
CKAN	The Comprehensive Knowledge Archieve Network (Kapsamlı Bilgi Arşivi Ağı)
MEYM	Medya ve eğitsel yenilik merkezi
ASÖM	Açık ve sürdürülebilir öğrenme merkezi
DOC	Document
DSH	Digital Study Hall (Sayısal Çalışma Ortamı)
DVD	Digital Versatile Disc (Çok Amaçlı Sayısal Disk)
EOL	Encyclopedia of Life (Hayat Ansiklopedisi)
ETUK	Eğitim Teknolojileri İçin Ulusal Konsey

Kısaltmalar	Açıklama
eXe	eLearning XHTML editor (E Öğrenme Genişletilebilir Metin İşaretleme Dili Editörü)
FLV	Flash Video
GIMP	GNU Image Manipulation Program (GNU Resim İşleme Programı)
GLO	Generative Learning Object (Üretken Öğrenme Nesnesi)
GNU	GNU's Not Unix (GNU Unix Değildir)
HTM	Hyper Text Markup (Zengin Metin İşaretleme)
HTML	Hyper Text Markup Language (Zengin Metin İşaret Dili)
HOU	Hands-On Universe (Pratik Evren)
JAR	Java ARchive (Java Arşivi)
JELSIM	Java E-Learning Simulations (Java E-Öğrenme Simülasyonu)
JHSPH	John Hopkins Bloomberg School of Public Health (John Hopkins Bloomberg Kamu Sağlığı Okulu)
JOCW	Japan OpenCourseWare Consortium (Japonya Açık Ders Malzemeleri Konsorsiyumu)
JPG	Joint Photographic Experts Group (Birleşik Fotoğraf Uzmanları Grubu)
MERLOT	Multimedia Educational Resource for Learning and Online Teaching (Öğrenme ve Çevrim İçi Öğretme İçin Çoklu Ortam Eğitsel Kaynak)
MIT	Massachusetts Teknoloji Enstitüsü (Massachusetts Teknoloji Enstitüsü)
MP3	MPEG-1 Audio Layer III

Kısaltmalar	Açıklama
MPEG4	Moving Picture Experts Group
NKC	National Knowledge Commission (Ulusal Bilgi Komisyonu)
NPTEL	Teknoloji Öğreniminde Ulusal Program
NROC	The National Repository of Online Courses (Ulusal Çevrim İçi Ders Deposu)
OA	Open Access (Açık Erişim)
OCEP	Çevrim İçi Ders Değerlendirme Projesi
OCP	Open Collections Program (Açık Koleksiyon Programı)
OCW	OpenCourseWare (Açık Ders Malzemeleri)
OCX	OLE Control Extension (OLE Kontrol Uzantısı)
ODP	OpenDocument Presentation (Açık Belge Sunumu)
ODT	OpenDocument Text (Açık Belge Metni)
OER	Open Educational Resources (Açık Eğitsel Kaynaklar)
OLCOS	Açık E-Öğrenme İçerik Gözlem Hizmetleri
OLI	Open Learning Initiative (Açık Öğrenme Girişimi)
OPLI	Açık Katılımcı Öğrenme Alt Yapısı
OSCAR	Açık Kaynak Eğitsel Animasyon Deposu
PDF	Portable Document Format (Taşınabilir Belge Biçimi)
PHP	Personal Home Page (Kişisel Ana Sayfa)
PNG	Portable Network Graphics (Taşınabilir Ağ Grafiği)
PPT	PowerPoint

Kısaltmalar	Açıklama
SOFIA	Sharing of Free Intellectual Assets (Fikri Varlıkların Ücretsiz Paylaşımı)
SWF	Small Web Format (Küçük Web Biçimi)
TIFF	Tagged Image File Format (İşaretlenmiş Resim Dosya Formatı)
TÜBA	Türkiye Bilimler Akademisi
UADM	Ulusal Açık Ders Malzemeleri
UADMK	Ulusal Açık Ders Malzemeleri Konsorsiyumu
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
WMV	Windows Media Video
WSIS	World Summit on The Information Society (Bilgi Toplumu Dünya Zirvesi)
XHTML	Genişletilebilir Büyütülmüş Metin İşaretleme Dili
XML	Extensible Markup Language (Genişletilebilir İşaretleme Dili)

1. GİRİŞ

Bütün toplumsal alanlarda olduğu gibi, eğitim-öğretim faaliyetleri de içinde bulunduğu koşullardan, gelişim ve değişimlerden etkilenmekte ve aynı zamanda bu süreçleri doğrudan etkilemektedir. Özellikle bilginin yayımı, depolanması, erişimi ve kullanımı alanındaki teknolojik gelişmeler, bilginin toplumsallaşmasının en önemli temel araçlarından biri olan eğitim-öğretim faaliyetlerinin kurumsallaşmasında ve yürütülmesinde önemli ölçüde belirleyici olmaktadır. Buna karşılık eğitim-öğretim faaliyetleri bir yandan diğer alanlardaki gelişmeleri kendi kurumsal ve örgütsel faaliyetlerinin sürdürülmesine yansıtırken, diğer taraftan faaliyetlerinin bir sonucu olarak bu değişim ve gelişmelerin toplumsallaşmasının en önemli aracı olmaktadır.

Bilginin kaydedilmesi, yayımı, depolanması ve erişiminde yazılı ve basılı araçların etkili olduğu dönemlerde eğitim-öğretim faaliyetleri büyük ölçüde kendi kurumsal mekânları olan okullarda yürütülmekte idi.

Özellikle sanayi devrimi ile birlikte nitelikli insan gücüne olan gereksinimin artması, eğitimin toplumsallaşması ve yaygınlaşmasını zorunlu hale getirirken, bilginin yayımı alanındaki teknolojik gelişmeler de bu süreci desteklemiştir. Eğitim-öğretim faaliyetlerinin bütün bireyler için zorunluluk haline gelmesi, bir taraftan belli bir mekâna bağımlı eğitim kurumlarının yaygınlaşmasını zorunlu kılarken, diğer taraftan bu kurumlara erişemeyen bireyler için de yeni yol ve yöntemler aranmaya başlamıştır.

Kurumsal eğitim sistemi dışında, 1700'lü yıllarda mektupla yazışmalar şeklinde uzaktan eğitimin temelini atacak ilk girişimler ortaya çıksa da, bu alandaki asıl gelişmeler ABD'de 20. yy.ın başlarında ortaya çıkmıştır. 1930'lu yıllarda televizyon teknolojisinin gelişip yaygınlaşmaya başlaması, 20. yy.ın ikinci yarısından itibaren uzaktan eğitimin yeni bir boyut kazanmasına olanak sağlamış ve eğitim materyallerinde, basılı materyaller yanında hareketli görsellik de eğitim-öğretimin önemli unsurlarından biri haline gelmiştir (Toplu ve Gökçearslan, 2012).

Eğitim-öğretim sürecini kurumsal, örgütsel ve işlevsel olarak etkileyen en önemli gelişme bilişim ve telekomünikasyon teknolojileri alanında meydana gelen gelişmelerdir.

1939 yılında, Alman mühendis Konrad Zuse'nin ilk programlanabilir genel amaçlı sayısal bilgisayarı bulması (G. Beekman ve B. Beekman, 2012: 6) ile birlikte eğitim teknolojileri alanında da önemli değişimler ortaya çıkmaya başlamıştır. 1980'li yıllardan itibaren tam metin kaynakların elektronik ortamda depolanıp erişilmeye başlanması İnternet tabanlı eğitim olarak bilinen e-öğrenmenin 1990'lı yılların sonlarına doğru yaygınlaşmasına olanak sağlamıştır.

E-öğrenme programı; bireysel öğretimi destekleyerek bireyin öğrenmeye yönelik motivasyonunu olumlu yönde etkilemekte ve grupla öğrenmenin getirdiği psikolojik baskıyı büyük oranda ortadan kaldırmaktadır. Ayrıca yaşam boyu öğrenmeyi desteklemekte (Altıparmak, Kurt ve Kapıdere, 2011), öğrenci merkezli yaklaşımı benimsemekte ve her şeyden önemlisi eğitim alan kişiler kendi hızlarına uygun olarak eğitim sürecini belirlemektedirler.

Bununla birlikte e-öğrenme sürecini etkileyebilecek dört temel engel öğrenciler, öğretmenler, öğretim programı ve okul olarak belirtilmektedir (Assareh ve Hosseini, 2011). E-öğrenme sürecinin temelini oluşturan öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanmaları için bilgi okuryazarlığına sahip olmaları gerekmektedir. Geleneksel yapıyı benimsemiş öğretmenlerin e-öğrenme sürecine adapte olması sıkıntı oluşturabilmektedir. Öğretim programının güncel bilgilerden oluşması gerekmektedir ve yaşanabilecek teknik sorunlarda e-öğrenme süreci internet tabanlı yürütüldüğünden öğretmen ve öğrenciler teknolojiye bağımlı hale gelmektedir.

Geleneksel sınıf ortamlarındaki bireyselleştirilmiş öğretim imkânının kısıtlı olması ve öğrencilerin istediği öğrenme materyaline istediği an ulaşmasındaki sınırlılıklardan dolayı kendi kendine öğrenenler için açık ve ücretsiz olarak sunulan açık ders kavramı geliştirilmiştir. Açık Ders, tüm dünyadaki öğretim elemanları, öğrenciler ve kendi kendine öğrenenler için hazırlanmış ücretsiz ve açık eğitsel kaynaklara sahip olan derslerdir (TÜBA, 2013). ADM, çevrim içi lisans ve lisansüstü düzeylerde (ve hatta ilköğretim ve orta

öğretimde) kullanılan ders materyallerini herkese açık ve ücretsiz olarak paylaşmayı hedef alan bir girişimdir. ADM, bir ders üzerinde bir araya getirilmiş ses, video gibi öğeleri de destekleyebilen ders plânı, ders notları, sınav, ödev ve projeleri içeren malzemeler bütünüdür. Üniversite ADM, bir üniversitede verilen derslerin internet ortamında açık ve ücretsiz olarak erişimine ve kullanımına imkân sağlayan her türlü ders kaynağıdır. Bir dönemi kapsayan (14 hafta ya da 42-50 saat) ders izlencesi, ders notları, ders sunumları (Powerpoint sunumlar, video, animasyon, vb.), örnek sınav ve çözümleri, örnek ödev ve çözümleri, proje ve uygulamalar, ek okuma parçalarından oluşur (Açık Ders Malzemeleri Hazırlama Kılavuzu, 2014).

Açık Eğitim Kaynaklarına (AEK) ilişkin en çok kabul gören tanımlardan birisi UNESCO (2002) forumunda benimsenen “Açık Eğitim Kaynakları ücretsiz ve açık olarak isteyen herkesin yararlanmasına sunulan, belirli lisans koşulları altında da birleştirme, geliştirme ve yeniden yayınlama olanağı sağlayan eğitim malzeme ve kaynaklarıdır” şeklindedir.

2. AÇIK DERS MALZEMELERİ

İnternet ve bilgi teknolojilerinin yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanması ile birlikte ortaya çıkan e-öğrenme, herkesin erişimine açık ve ücretsiz olan Açık Ders Malzemelerinin geliştirilmesine yönelik temel adımların atılmasına olanak sağlamıştır. Bu da aynı zamanda e-öğrenmenin hem kapsamının genişlemesine hem de mevcut klasik eğitim sistemini yeni bir boyut kazandırmıştır. E-öğrenme genel olarak öğrenenlerin bilgi teknolojilerini kullanarak öğrenme sürecine katılmasını ifade ederken Açık Ders Malzemeleri ise, e-öğrenme sürecinde kullanılan herkesin erişimine açık ve ücretsiz ders içeriği sunma hedefini içerir. Geleneksel sınıf ortamlarındaki bireyselleştirilmiş öğretim imkânının kısıtlı olması ve öğrencilerin istediği öğrenme materyaline istediği an ulaşmasındaki sınırlılıklar açık ders malzemelerinin gelişimi ile birlikte büyük ölçüde ortadan kalkmıştır.

Geleneksel kampüs yerleşimlerinde çok az fakülte mensubu meslektaşlarının ders materyallerinin ve ders programlarını görebilme şansına sahipti. ADM sayesinde öğretim elemanları aynı konuda ve aynı materyallerle farklı yaklaşımları görebilir hale gelmiştir. ADM'nin diğer bir yararı dünyadaki birçok insanın kampüslerdeki akademik kültürün kalitesini görmesini sağlamasıdır. Bu açıklık aynı zamanda evrensel düzeyde kurumların akademik faaliyetlerini ve önemini artırmaya yöneliktir (Johnstone, 2005).

Açık kaynak hareketi bilgisayar yazılımı geliştirmeye dayalı olduğundan, ders sağlamaya katılım, programlama becerisine sahip insanlarla sınırlandırılmaktadır. Belki de en iyi bilinen örnek Wikipedia, ticarî ansiklopedi üstünlüğüne meydan okuyan çevrim içi açık kaynak ansiklopedidir. Wikipedia'ya güvenilir bir katılımcı olmak, açık kaynak yazılım toplulukları sürecine benzer yasal çevresel katılım sürecini içerir. Herhangi bir okuyucu bir giriş metnini değiştirebilir veya yeni girişler yaparak katkıda bulunabilir. Ama sadece daha tecrübeli ve daha güvenilir bireyler, yüksek seviye düzenleme araçlarına erişebilen yönetici olmaları için davet edilir (Brown ve Adler, 2008).

Açık kaynaklar sayesinde küçük bir Kızılderili üniversitesinde öğrenciler Harvard Üniversitesi Kütüphanesindeki açık koleksiyon içinde Orta doğu tarihi materyalleri arasında araştırma yapabilmekte, Hindistan'da bir öğrenci Martin Luther King'in hayatını

anlatan ve Gandhi ile paralelliklerini inceleyen açık film veya metinlere bakabilmektedir (Smith ve Casserly, 2006).

AEK olarak bilinen girişim, açıkça, özgürce ve internet üzerinden malzeme ve eğitim uygulamalarının yeniden kullanımını, dağıtımını, depolanmasını ve kullanımını teşvik etmeyi desteklemektedir. AEK; öğretme ve öğrenme, eğitim uygulamaları ve süreçleri, hizmet ve yazılım araçları için dijital içeriğe sahiptir. Ayrıca, uygun lisanslar kullanılarak açık ve özgür gelişmeye izin verir; içeriğin, araçların ve hizmetlerin yeniden kullanılmasını sağlar. AEK sayesinde; öğretmenler, öğrenciler ve kendini yetiştirmiş insanlar; dersler, modüller, ders kitapları, yazılım araçları, sanal laboratuvarlar, müzikler, videolar, müfredatlar, takvimler, eğitim kılavuzları, konferanslar, görevler, değerlendirmeler, simülasyonlar, öğrenme nesnelere ve bu bileşenleri oluşturmak için gereken araçlara erişebilirler. AEK'ye sosyal yazılım tabanlı araçların ve servislerin gelişimi ve kullanılması ile ortaya çıkan web üzerinden erişilebilir. AEK girişimlerinin, AEK'nin kamuya dağıtım yoluyla, eğitim kurumlarını daha faydalı hale getirmek amacıyla eğitimsel yenilikte yeni bir odağa izin vermesi önemli bir unsurdur. Bloglar ve Wikipedia, dünyanın çeşitli bölgelerinden çeşitli konular hakkında birçok dilde yazılmış milyonlarca makaleyle birlikte açık ve ücretsiz yazılan dünya afişlerini barındırır. Öğretmenler veya öğrenciler, bireysel olarak ya da bir grup dâhilinde bir blog oluşturabilir, belirli konular hakkında fikir oluşturabilir, veri ve bilgileri yorumlayabilir ve değerlendirebilir. Wikipedia kullanımı, statik ve kısıtlı bir ağdan sosyal ve yazarlar arasındaki işbirlikli katılıma dair iyi bir örnektir. Özellikle blog ve Wikipedia gibi sosyal yazılımlar, herhangi bir kişinin bilgi toplumuna aktif bir şekilde yazar olarak katılabilmesine izin verir (Piedra, Chicaiza, López, Tovar ve Martínez, 2009).

2.1. Açık Eğitim Kaynaklarına Yönelik Engeller

Göz önünde bulundurulması gereken bazı temel sorunlar vardır (UNESCO, 2002):

- a) Fikri mülkiyet hakları
- b) Kurumsal vaatler
- c) Kurumsal yapının politikası

- d) Kültürel ve eğitsel değişim: politikalar ve uygulamalar
- e) Eğitim malzemelerinin alınması ve gönderilmesinde karşılaşılan sorunlar

1976'dan önce, ABD'de bireyler çalışmalarını (yazı, sanat ve müzik) telif hakkıyla koruyorlardı. O zamandan beri çeşitli kanun ve destekleyici Yargıtay kararlarının geçmesinin ardından, işin herhangi bir parçası, yaratıcısı tarafından ürün üzerinde otomatik olarak telif hakkı alınması nedeniyle onaylanarak piyasaya sürülemez ve sahibinin izni olmadan kullanılamazdı. 1976'dan sonra oluşturulan çalışmalar için koruma, yazar öldükten sonra 75 yıl daha sürmektedir (Smith ve Casserly, 2006).

Yukarıda sıralanan sorunlardan fikri mülkiyet hakları dışında kalanların büyük çoğunluğu kurumsal nitelikte olup ortak bir çaba ve çalışma ile aşılabilecek niteliktedir. Entelektüel/fikri mülkiyet hakları ise daha çok hukuki bir nitelik taşımaktadır. Özellikle elektronik yayıncılığın gelişimi ile birlikte bu alandaki ihlaller önemli ölçüde artarken ve bunun engellenmesine yönelik girişimler de aynı derecede hem ulusal hem de uluslararası ölçekte hızla artmıştır (Smith ve Casserly, 2006). ADM'nin bilginin toplumsal bir kaynak olduğu ve sosyal bir mülkiyet olarak ele alınması gerektiği felsefesinden hareket ettiği düşünülürse, kullanıcıların telif hakları sorunu yaşamadan, sürdürülebilir bir şekilde kaynağı kullanabilmeleri gerekir (Downes, 2007). Bunu sağlamak amacıyla ilgili metin, animasyon, video, ses ve ders malzemelerinin sunumu ve organizasyonu alanlarında lisanslama ilgili düzenlemeler yapılmaktadır (Açık Ders Malzemeleri Hazırlama Kılavuzu, 2014). Bu alandaki en önemli çalışma hiç kuşkusuz Creative Commons (CC) olarak adlandırılan örgütlenmedir. Yaratıcı Topluluk kâr amacı gütmeyen, telif hakları alanında esneklik ve paylaşımı yaygınlaştırmak amacıyla kurulmuş bir düşünce hareketi ve organizasyonudur. (Creative Commons, 2014). Stanford Üniversitesi'nden Profesör Lawrence Lessig (ABD) ve bir takım meslektaşı tarafından oluşturulan örgütlenme, internet dünyasında insanların dava edilme korkusu olmadan telif hakkı malzemelerinin paylaşılabilmesi ve yeniden kullanılabilmesi bir boşluk olması nedeniyle ortaya çıkmıştır. Yaratıcı Topluluk; açık içerik lisanslama protokolleri aracılığıyla malzemenin kullanımını lisanslamak için telif hakkı sahiplerini teşvik ederek dağıtılan bilgi kitlesi kurmayı amaçlayan dünya çapında bir projedir ve böylece yaratıcılık, eğitim ve yenilik amaçları için içeriğin daha iyi tanımlanmasını ve tekrar kullanımını teşvik eder (Fitzgerald, 2007). Fikri

Mülkiyet sorunlarına değinmek için avukatlar tarafından geliştirilen bu proje, yaratıcı çalışmalar için esnek telif hakkı sunmaktadır. Kurumlar, eğitimciler ve öğrenenler için kolayca üretilip oluşturulmasına imkân veren altyapı, hizmetler ve ücretsiz araçlar sunmaktadır (Yuan, MacNeill ve Kraan, 2008). Aşağıdaki belirtilen özellikler tüm Creative Commons lisansları için ortaktır :

- Lisans sahiplerinin, kopyalama, dağıtma, görüntüleme, dijital olarak başka bir biçime dönüştürme ve birebir kopyalarını yapma hakkı vardır;
- Lisanslar telif hakkı süresi boyunca süren ve geri dönülemeyen dünya çapında bir uygulamaya sahiptir;
- Lisans sahipleri çalışmalarına erişimi kısıtlamak için teknolojik koruma önlemleri kullanamaz;
- İşin her kopyasının lisans bağlantısının sürdürülmesi gerekir;
- Atıf telif eserin yaratıcısına (BY) verilmelidir (Fitzgerald, 2007).

Temel olarak altı farklı açık lisanslama türü vardır. Bunlar (Creative Commons, 2014):

Atıf şartlı: Lisans, kullanan kişilere orijinal esere atıfta buldukları sürece, eseri dağıtma ya da üzerine çalışma haklarını vermektedir. Bu sunulan en kullanışlı lisansdır. Bu lisans eserin mümkün olduğu kadar çok kullanılması ve yayılması için önerilmektedir.

Atıf şartlı – Değıştirmeye kapalı: Bu lisans, esere atıf yapıldığı sürece, eserin değıştirilmeden ticarî ya da ticarî olmayan dağıtım hakkını vermektedir.

Atıf şartlı – Benzeri paylaşım: Bu lisans, eseri kullanan kişilere kendi eserlerini de aynı lisansla lisansladıkları sürece, eseri değıştirme ve üzerinde çalışma hakkı vermektedir. Wikipedia bu lisansı kullanmaktadır ve Wikipedia gibi içeriklerden ya da benzerlerinden yararlanan eserler için önerilmektedir.

Atıf şartlı – Ticarî olmayan: Bu lisans diğerlerinin ticarî olmayan amaçla eseri düzenlemesine ya da geliştirerek kendi eserlerinde kullanmasına izin vermektedir. Ancak ortaya çıkan yeni eser benzer lisans ile lisanslanmak zorunda değildir.

Atıf şartlı – Ticarî olmayan – Türetilemez: Eser, sahibine atıf verilerek indirilebilir ya da paylaşılabilir ancak değiştirilemez ve ticarî amaçla kullanılamaz.

Atıf şartlı – Ticarî olmayan – Benzeri paylaşım: Bu lisans diğerlerinin ticarî olmayan amaçla eseri düzenleyerek ya da geliştirerek kendi eserlerinde kullanmasına izin vermektedir. Kullanılan eser, orijinal lisansın aynısı ile yeni ürünü lisanslamalıdır.

The Creative Commons eğitsel kaynakların paylaşımı ve yeniden kullanımında ortaya çıkabilecek yasal, sosyal, teknik sorunların çözümü için ccLearn isimli bir alt birim oluşturmuştur (ccLearn, 2014). Proje uluslararası düzeyde uygulama olanağı bulunduğu anda ADM'nin telif hakları alanındaki sorunların çözümüne yönelik önemli bir adım olacağı gibi, bu alandaki uygulama ve politikaların yaygınlaşmasına da katkıda bulunacaktır.

2.2. Açık Ders Malzemelerinin Kullanım Şekilleri

ADM birden fazla amaç doğrultusunda birçok kişi tarafından kullanılabilir. Bu temel kullanım şekilleri aşağıdaki gibi listelenebilir (Açık Ders Malzemeleri Hazırlama Kılavuzu, 2014):

- Örgün ya da yaygın eğitim alan kayıtlı öğrencilerin mevcut derslerine yardımcı olarak çalışma amacıyla kullanabilecekleri bir modeldir.
- Herhangi bir eğitim kurumuna devam etmeyen veya mezun durumundaki bireylerin yaşam boyu öğrenme sürecinde kullanabilecekleri bir modeldir.
- Örgün eğitim sisteminde öğretim elemanlarının ana ya da yardımcı ders kaynağı olarak kullanabilecekleri bir modeldir.
- Açık ders malzemesi hazırlayan diğer eğitimcilerin kullanabilecekleri bir modeldir.

2.3. Açık Ders Malzemelerinin Örgün Eğitim Sistemine Katkısı

ADM sayesinde (Kurşun ve Çağıltay, 2008);

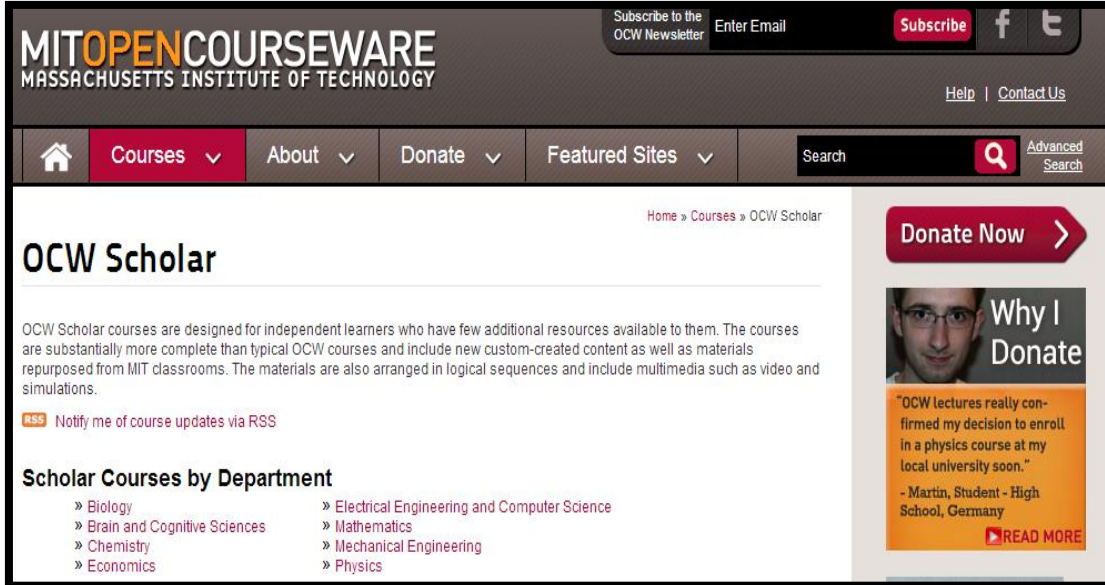
- Dünyanın her yerindeki eğitimciler, verilen bu derslerin içeriklerine bakarak kendi derslerini güncelleyebilmenin yanı sıra, sunulan bu dersleri kendi dersleri için model olarak kullanabilirler.
- Özellikle Türkiye’de açılmış ya da açılmakta olan yeni üniversitelerdeki kaynak yetersizliği için büyük olanaklar sağlayacaktır.
- Öğrenciler sunulan materyalleri, almış oldukları dersleri ya da bireysel çalışmalarını için yardımcı kaynak olarak kullanabilirler.
- Üniversiteye hazırlık öğrencileri bu bölümlerde verilen dersleri inceleyerek, seçecekleri bölümleri belirleyebilir ya da ilgili dersi almadan o ders hakkında bilgi sahibi olabilir.
- Üniversite eğitimine devam eden öğrenciler bölümleri ile ilgili dersleri inceleyerek dersleri ile ilgili ön hazırlık yapabilirler.
- Yaşam boyu eğitim desteklenir.

2.4. Dünyada Açık Ders Malzemeleri Uygulamaları

Dünyada ADM’ye yönelik girişimler bulunmaktadır. Bu girişimler ve çalışmalar ADM’nin dünyada bulunduğu yeri göstermektedir.

2.4.1. MIT OpenCourseWare

MIT ADM, MIT sınıf öğretiminde kullanılan ders materyallerinin web üzerinden yayınlanmasını sağlayan ADM paylaşımının en iyi bilinen örneğidir ve en çok çoğaltılan kurumsal modeldir. MIT ADM, belirli bir dersin belirli bir zamanda nasıl öğretileceği ile ilgili bir görüntü sağlamayı amaçlar. Ders notları, problem setleri, ders programları, okuma listeleri, araçlar ve simülasyonların yanı sıra video ve sesli dersler sunmaktadır (MITOpenCourseWare, 2013). Açık kaynak hareketi 1980’lere dayanırken OCW, yeni bir olgudur. Bu durum, açık ders yazılımları emekleme aşamasındayken açık yazılıma ait büyük bir havuz olduğu anlamına gelmektedir (Baldi, Heier ve Stanzick, 2002).

Resim 2.1. MIT OpenCourseWare sayfası

Resim 2.1’de MIT OpenCourseWare sayfasına ait (MITOpenCourseWare, 2013) ADM olarak sunulan bilimsel dersler yer almaktadır. İnternet üzerinden eğitsel kaynakların paylaşımı akademik çalışmadan ekonomik gelişmeye kadar birçok yarar sağlar. MIT 2001 ilkbaharında OpenCourseWare (OCW) projesini duyurduğunda, birçok insan benzer projelerin çoğalacağından ve gelişmekte olan ülkelerdeki öğretim üyelerinin öğretim materyallerini destekleyici güncel materyallere ulaşmasına izin verilmesi açısından umutluydu. Açık kaynak yazılım gibi dünya çapındaki hareketler bu konseptte örnek teşkil etmektedir. Yerel topluluklar tarafından oluşturulan kaynak paylaşımlarının önemli bir nedeni yaşamlarında bir farklılık oluşturmayı amaçlayan bireylerin istekleridir. OCW içerikleri incelendiğinde farklı disiplinlerdeki kişilerin aynı materyale ulaştığı görülmektedir. Bu yetenek, öğrenciler ve öğretim üyeleri için daha zengin bir tecrübe sağlamaktadır (Johnstone, 2005).

MIT-OCW kapsamındaki bir dersin ana bileşenleri izlenince, takvim ve ders notlarıdır. Bunun yanında derslerin video kayıtları, sınavlar, okuma parçaları ve dersin verilmesinde kullanılan diğer bileşenler yer almaktadır. Ders notları içeriğin en yoğun kesimini oluşturmaktadır ve el yazısı dokümanların pdf dosyaları, bilgisayar sunu dosyaları, ders anlatımına ilişkin tahta görüntüleri gibi çeşitli biçimlerde olabilmektedir. Site ziyaret bilgileri, derslerin videolarının en çok ilgi gören bileşeni olduğuna işaret etmektedir (MITOpenCourseWare, 2013).

Çizelge 2.1’de 2014 Mart ayına ait OCW web sitesi yayın istatistikleri bulunmaktadır (OCW İstatistikleri, 2014):

Çizelge 2. 1. Site yayın istatistikleri

Yayın Ölçeği	2014 Mart
Toplam Daimi Katılan Fakülte Sayısı	601 (% 66)
Yayınlanan Dersler	2206
Yayınlanan Güncellenmiş Dersler	762
Tamamen Videolu Dersler	71
Tercüme Edilen Dersler	1018

Çizelge 2. 1’e göre, Mart 2014’te OCW’ye yapılan ziyaretler incelendiğinde, toplam fakülte sayısının %66’sı ADM sistemine katılmıştır. Yayınlanan 2206 dersten 762 adeti güncellenmektedir. 2206 adet ders yayınlanmakta olup 1018 adet ders tercüme edilmiştir.

Çizelge 2. 2’de OCW web sitesine ait yayın trafiğiyle ilgili bilgiler bulunmaktadır (OCW İstatistikleri, 2014):

Çizelge 2. 2. Site yayın trafiği genel bakışı

Site Trafik Ölçüsü	Toplam	2014 Mart
Ortaklar Dâhil Toplam Ziyaretler ¹	199 298 131	2 537 430
2013 Yılı		2 442 759
%’lik Değişim		% 4
Toplam Ziyaretler	152 347 354	2 202 019
2013 Yılı		2 107 348
%’lik Değişim		% 4
Toplam Tekil Ziyaret	94 303 830	1 390 209
2013 Yılı		1.265.219
%’lik Değişim		% 10
MIT.EDU Ziyaretleri	2 175 425	16 915
2013 Yılı		24 124
%’lik Değişim		% 30

¹ Bazı veriler tahminidir.

Çizelge 2.2. (devam) Site yayın trafiği genel bakışı

OCW Eğitimci Ziyareti	9 538 154	325 184
2013 Yılı		376 440
%'lik Değişim		% 14
Sayfa Görüntüleme	940 195 161	10 320 257
2013 Yılı		10 635 596
%'lik Değişim		% 3
.ZIP İndirmeleri	19 808 630	222 657
YouTube Görüntülemeleri	58 536 057	1 234 562
OCW Haber Bülteni Abonesi	220 885	2 949

Çizelge 2. 2'ye göre, ortaklar dâhil toplam ziyaretler, toplam ziyaretler ve toplam tekil ziyarette geçen yıla göre artış söz konusu iken, MIT.EDU ziyaretleri ve OCW Eğitimci ziyaretleri ve sayfa görüntüleme geçen yıla göre azalış olmuştur.

2.4.2. Hewlett vakfı

Hewlett Vakfı adı AEK girişimleri ile birlikte anılan bir kurumdur. Vakıf, 2002 yılında *Yüksek Kalitede Öğrenme Materyallerine Erişimin Artırılması İçin Bilgi Teknolojilerinden Yararlanılması* hedefinin stratejik plânına dâhil edilmesinden sonra AEK konusunda çalışmalarını üç boyutta sürdürmektedir (Hewlett, 2014):

- 1) Yüksek kalitede içerik geliştirilmesi için finansal destek
- 2) Engellerin ortadan kaldırılması
- 3) Kullanımın teşvik edilmesi

THE WILLIAM AND FLORA
HEWLETT
FOUNDATION

ABOUT US | PROGRAMS | GRANTS | WHAT WE'RE LEARNING

PRINT | SHARE

Education Program

The Education Program makes grants to improve education by expanding the reach of openly available educational resources, improving California education policies, and by supporting "deeper learning" – a combination of the fundamental knowledge and practical basic skills all students will need to succeed.

Download a PDF of the
EDUCATION PROGRAM STRATEGIC PLAN

Newsroom

Finding His Calling
An Interview with Larry Kramer
Sarah T. Lucas Joins Hewlett Foundation as Program Officer

Recent Grants

03/24/2014

Education
| Deeper Learning
| California Education
| Open Educational Resources
| Serving Bay Area Communities
| Staff

Environment
Global Development & Population
Performing Arts
Effective Philanthropy Group
Special Projects
Serving Bay Area Communities

Resim 2. 2. William ve Flora Hewlett vakfında eğitim

Resim 2. 2'de William ve Flora Hewlett Vakfı'nın eğitimle ilgili çalışmaları verilmektedir (Hewlett, 2014). Buna göre eğitsel kaynaklara açık erişim sağlanarak eğitimin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

William ve Flora Hewlett Vakfı, Açık Katılımcı Öğrenme Alt Yapısını (OPLI) önermektedir. Bir dizi kurumsal uygulamalar, yüksek kalitede açık öğrenmenin düzgün çalışmasını sağlayan teknik alt yapı ve sosyal değerleri içermektedir. Önerilen OPLI, aşağıdaki şekilde merkezi olmayan bir öğrenme ortamı sağlamak istemektedir (Yuan ve diğerleri, 2008):

- Katılımcı öğrenmeye sağlanan izinler
- Her düzeyde katılım için teşvik etme
- Sınır ötesi ve kültürler arası öğrenmeyi teşvik etme

Bir OPLI plâtfomu en azından 3 tür faaliyet içermelidir:

- Alt yapı oluşturma ve sağlama
- Anlamlı ve dönüştürücü alt yapı kullanma
- Alt yapının gelecek nesillerle ilgili araştırmalarını bulma ve bunları transfer etme

2.4.3. Utah üniversitesi center for open and sustainable learning

Eğitim içeriklerine erişimin artmasına yönelik organize girişimlerin bir diğeri olan Açık ve Sürdürülebilir Öğrenme Merkezi Utah Üniversitesi Öğretim Teknolojileri Bölümü içerisinde bulunmaktadır ve üniversitenin açık eğitim malzemeleri yanında educommons projesi ile tanınmaktadır. Halen sürmekte olan proje bir ADM yönetim sistemi olup ADM sunmak isteyenlere bunu geliştirmek ve yönetmek için yardımcı olmaya yöneliktir. Bu yazılım yoluyla kullanıcılar ders malzemelerini sistematik bir yapı içerisinde yayımlanabilir hale getirebilmektedirler.

USU Home A-Z Index Calendars MyUSU Directory Contact
CEHS Home Departments Units

Instructional Technology and Learning Sciences
Emma Eccles Jones College of Education & Human Services

UtahStateUniversity

Home About Programs People Research Current Students Future Students Courses

What is Instructional Technology & Learning Sciences

Instructional Technology is:

From the Association for Educational Communications and Technology:

UtahStateUniversity
EMMA ECCLES JONES COLLEGE OF
EDUCATION & HUMAN SERVICES
INSTRUCTIONAL TECHNOLOGY & LEARNING SCIENCES

Instructional Technology is the theory and practice of design, development, utilization, management, and evaluation of processes and resources for learning... The words Instructional Technology in the definition mean a discipline devoted to techniques or ways to make learning more efficient based on theory but theory in its broadest sense, not just scientific theory... Theory consists of concepts, constructs, principles, and propositions that serve as the body of knowledge. Practice is the application of that knowledge to solve problems. Practice can also contribute to the knowledge base through information gained from experience... Of design, development, utilization, management, and evaluation ... refer to both areas of the knowledge base and to functions performed by professionals in the field... Processes are a series of operations or activities directed towards a particular result... Resources are sources of support for learning, including support systems and instructional materials and environments... The purpose of instructional technology is to affect and effect learning.

Resim 2. 3. Utah Üniversitesi sayfası

Resim 2.3'te Utah Üniversitesine ait eğitim teknolojisi ile ilgili bilgi verilmiştir. Eğitim teknolojileri, öğrenme için kaynakların ve süreçlerin tasarımı, geliştirilmesi, yönetimi ve değerlendirilmesinin teorik kısmı ve pratiğidir (Utah, 2013).

Bu sistematik içerisinde ders malzemelerinin bir depoya aktarılması, telif biçiminin tanımlanması, malzemelerin ders biçiminde bir araya getirilmesi, kalite güvence ve yayımlama aşamaları yer almaktadır (Utah, 2013). Utah State Üniversitesi Açık ve

Sürdürülebilir Öğrenme Merkezi, OCW, eduCommons kullanarak öğrenci topluluklarını desteklemek için bir sosyal yazılım aracı geliştirmiştir. Bireylerin paylaşım yaptığı, tartıştığı, soru sorduğu, öğrettiği ve öğrendiği açık içerikle ilgili öğrenme toplulukları oluşturmak için sosyal yazılım kullanımına bir örnek sunmaktadır (Usu, 2014).

2.4.4. Açık öğretim desteği

Bu öz yönetim toplulukları da AEK hareketinin bir parçasıdır. Utah State Üniversitesi'nden David Wiley ve meslektaşları Açık Öğretim Desteği (AÖD) olarak adlandırılan öz yönetimli topluluk yazılımını oluşturmuştur. İnsanların tartışma konularına katılabildiği, bilgi paylaşımında bulunduğu internet üzerinde bir alan sağlayan AÖD ücretsizdir ve açık kaynaktır. AÖD'nin en önemli özelliği kendi kendine yönetim mekanizmasına sahip olmasıdır. Ayrıca biri uygun olmayan mesajlar gönderdiğinde, topluluk üyesi *panik butonuna* bastığında, sinyaller ağ yöneticisine ulaşmaktadır. Eğer yönetici mesajların uygunsuz olduğuna karar verirse, bu kişi topluluktan çıkarılmaktadır (Johnstone, 2005).

2.4.5. Açık öğretim girişimi

Carnegie Mellon Açık Öğretim Girişimi (OLI); daha fazla öğrenci – içerik etkileşimini teşvik ederek çevrim içi öğrenme ortamlarının geleneksel sınıf öğretimi için bir alternatif teşkil edebileceği umuduyla başlatılmıştır. OLI derslerinin tasarımı, etkileşimli ortamların önemini vurgulamak için öğrenmenin bilişsel ilkeleri rehberliğinde oluşturulmuştur. OLI dersleri akıllı ders sistemleri, sanal lâboratuvarlar, grup deneyleri gibi yenilikçi özelliklere sahiptir. OLI, öğrenene diğer modellerden daha fazla odaklanmaktadır. Bu proje, öğrenme çıktılarını geliştirmek için en uygun teknolojinin keşfedilmesine dair test alanı olarak görülmektedir (Yuan ve diğerleri, 2008).

Carnegie Mellon University

Open Learning Initiative
Transforming higher education through the science of learning.

News, Events + Media
Publications
FAQs
Contact Us

Sign In or Sign Up
Search this Site

Learn with OLI
Teach with OLI
Get to Know OLI

See Our Open + Free Courses

QUICK FACT
OLI courses had nearly 10,000 enrollments in 2011.

OLI OVERVIEW
Higher education is faced with some big, big challenges—from resource issues to compressed teacher/student interaction times. Watch this video to hear from instructors and OLI's director, Candace Thille, about what we're doing to respond to these challenges.

NO INSTRUCTORS, NO CREDITS, NO CHARGE.
Many college and universities around the world are using our courses and unique learning platform—and now you can too! You can access course materials at no cost to you and work at your own pace. Our learning platform gives you targeted feedback as you go, which helps you know if you are mastering a topic or if you need more practice.

Important to know: The Open Learning Initiative (OLI) does not grant credit for the completion of any course. OLI also does not provide any verification or certification of completion.

Resim 2. 4. OLI sayfası

Resim 2. 4'te OLI'de uygulanan açık ve ücretsiz derslerle ilgili bilgi verilmektedir. Buna göre dünyadaki birçok okul ve üniversite bu sitedeki derslerden yararlanmaktadır. Bu öğrenme plâformu öğrenenlerin hedeflenen düzeyde öğrenip öğrenmedikleriyle ilgili öğrenenlere geri bildirim sağlamaktadır. OLI, bilişsel bilim, insan bilgisayar etkileşimindeki uzmanlar ve deneyimli fakülteler arasındaki bir iş birliğinden yola çıkılarak geliştirilmiştir. OLI projesi ücretsiz olarak sunulan tüm derslerin geliştirilmesini sağlamaktadır. OLI kursları bilişsel öğretmenler, sanal lâboratuvarlar ve grup deneyleri gibi yenilikçi ve çevrim içi eğitici bileşenleri içerir. OLI projesi çalışanları, yaz boyunca öğretmenler ve fakülte için ücretsiz seminerler düzenlemektedir. OLI projesinin en önemli amacı, devam etmekte olan derslerin geliştirilmesinde önemli bir rol oynaması beklenen dersler için kullanılacak bir topluluk oluşturmaktır (OLI, 2014).

2.4.6. Terra incognita projesi

Sanal ortamdaki Çalışma gruplarının gücünden yararlanmak için güncel bir girişim örneği, milyonlarca kullanıcıyı çeken, Second Life'ta bir sınıf oluşturan Southern Queensland Üniversitesi(Avustralya)'ndeki Terra Incognita projesidir. Ders tarzının öğretimi

desteklemesine ek olarak Terra Incognita, tüm sınıf yeniden katılmadan önce, öğrencilerin merkez sınıftan ayrılarak kolayca beraber çalışabilecekleri küçük öğrenci grupları oluşturmasını içermektedir (Brown ve Adler, 2008).

2.4.7. Digital study hall

Sayısal Çalışma Ortamı, internet tabanlı sanal eğitimdeki sosyal hayatın, geleneksel eğitimle bir arada olabileceğine dair bir yol önermektedir. Sosyal öğrenmeyi geliştirmek için teknolojiyi kullanan girişimin çok farklı bir türü, Hindistan'daki kırsal alanlardaki ve kentsel gecekondulardaki öğrencilerin eğitimini geliştirmek için tasarlanan Digital StudyHall (DSH)'dur. Bu proje geliştiricileri tarafından, Netflix, YouTube ve Kazaa'nın eğitsel eş değeri olarak açıklanmaktadır (DSH, 2014).

Resim 2. 5. Sayısal çalışma ortamı ara yüzü

Resim 2. 5'te DSH'ye ait site ara yüzü verilmektedir. Model öğretmenlerin anlatımları bir videoya kaydedilmekte ve iyi eğitilmiş öğretmenlerin yetersiz olduğu okullara fiziksel olarak DVD yoluyla dağıtılmaktadır. Dersler bir monitör üzerinden gösterilirken, yerel bir öğretmen ya da parlak bir öğrenci olabilen bir ara bulucu, periyodik olarak videoyu durdurur ve izledikleri materyal hakkında sorular sorarak ya da tartışma başlatarak

öğrenciler arasındaki katılımı teşvik etmektedir. Kaydedilen dersler, eğitsel içeriği destekler ve yerel ara bulucular, öğrencilerin ilgisini çeken etkileşimi ve odaklanan görüşme aracılığıyla ders materyallerinin anlaşılma ihtimalini artırmayı teşvik etmektedir (DSH, 2014).

2.4.8. Faulkes teleskop projesi

e-Bilim hareketi öğrencilere, profesyonel bilim adamları tarafından yapılan araştırmalarla ilgilenme fırsatı veren, pahalı ve az bulunan yüksek seviyeli araçlara erişim olanağı sağlamaktadır. Öğrencilere bilim adamlarıyla iş birliği sağlama imkânıyla, bu hareket toplumsal öğrenme boyutu *olmak için öğrenme* plâtfornunu desteklemektedir. Örneğin, Las Cumbres Gözlem evi Küresel Teleskop Ağı tarafından desteklenen Faulkes Teleskop Projesi, Birleşik Krallıktaki öğrencilere, öğrencilerin bilimsel araştırmalarını yerine getirmek için uzaktan kullanabildiği biri Hawaii diğeri Avustralya'da bulunan iki yüksek enerjili robotik teleskoplara ücretsiz erişim imkânı sağlamaktadır. Bu proje aynı zamanda, astronomi eğitimi sağlayan ve öğrencilerle uzman gökbilimciler arasında ortak projeleri destekleyen Faulkes Teleskop Öğrenci Akademisi'ni işletmektedir. Projenin web sitesi, profesyonel gökbilimciler gözetiminde öğrencilerin küçük ama anlamlı katkılar yapmak için Faulkes Teleskopunu nasıl kullandığına dair raporları içermektedir (Faulkes, 2014).

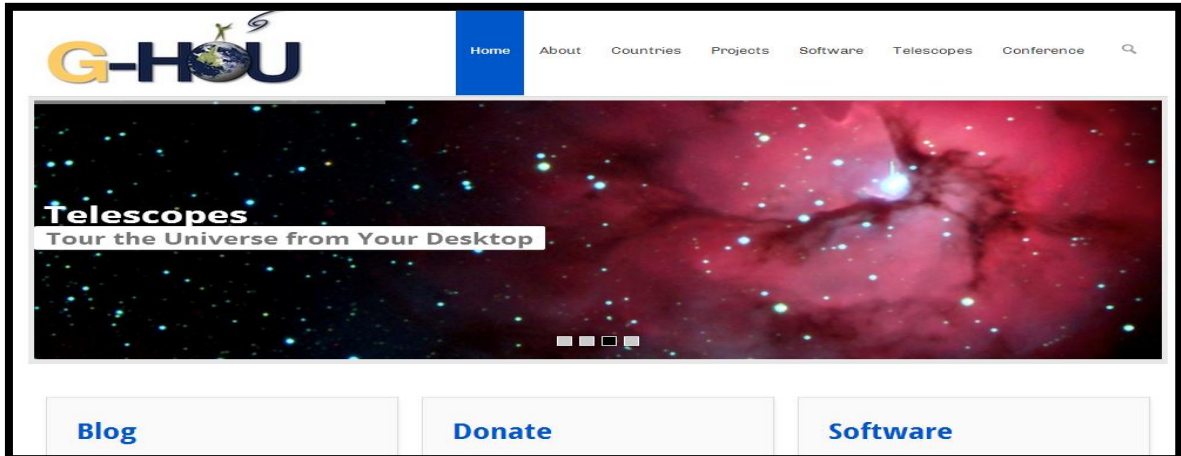
e-Bilim hareketi öğrencilere, profesyonel bilim adamları tarafından yapılan araştırmalarla ilgilenme fırsatı veren, pahalı ve az bulunan yüksek seviyeli araçlara erişim olanağı sağlamaktadır. Öğrencilere bilim adamlarıyla iş birliği sağlama imkânıyla bu hareket toplumsal öğrenme boyutu *olmak için öğrenme* plâtfornunu desteklemektedir. Örneğin, Las Cumbres Gözlem evi Küresel Teleskop Ağı tarafından desteklenen Faulkes Teleskop Projesi, Birleşik Krallıktaki öğrencilere, öğrencilerin bilimsel araştırmalarını yerine getirmek için uzaktan kullanabildiği biri Hawaii diğeri Avustralya'da bulunan iki yüksek enerjili robotik teleskoplara ücretsiz erişim imkânı sağlamaktadır. Bu proje aynı zamanda, astronomi eğitimi sağlayan ve öğrencilerle uzman gökbilimciler arasında ortak projeleri destekleyen Faulkes Teleskop Öğrenci Akademisi'ni çalıştırmaktadır. Projenin web sitesi, profesyonel gökbilimciler gözetiminde öğrencilerin küçük ama anlamlı katkılar yapmak için Faulkes Teleskopunu nasıl kullandığına dair raporları içermektedir (Faulkes, 2014).

Resim 2. 6. Faulkes teleskop projesi ana sayfası

2.4.9. Hands-on universe

Hands-On Universe (HOU), astronomideki iş birlikçi öğrenmeyi teşvik etmek için tasarlanmıştır.

Resim 2. 7. Hands- on universe ara yüzü

Resim 2. 7'de HOU sitesine ait ara yüz bulunmaktadır. Berkeley, Kaliforniya Üniversitesi, Lawrence Bilim Salonu'na dayanarak, HOU, öğrenciler ve bilim adamları arasındaki etkileşimi teşvik etme amacıyla, profesyonel gözlemcilerden gözlemleri istemek için

öğrencileri davet etmekte, verilerini görüntülemek ve analiz etmek için öğrencilere görüntü işleme yazılımları sunmaktadır (Handsonuniverse, 2014).

2.4.10. Bugscope projesi

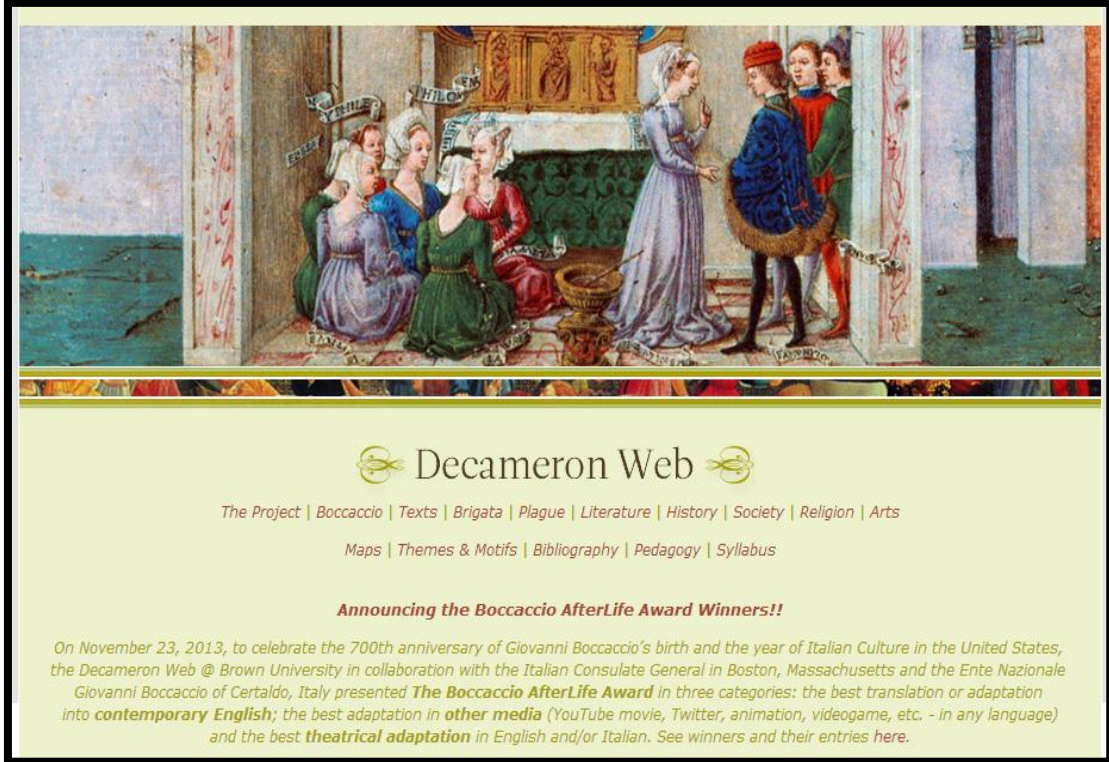
Diğer basit bir örnek Illinois Üniversitesi İleri Bilim ve Teknoloji Beckman Enstitüsü'nde bulunan bir taramalı elektron mikroskobu olan K-12'yi öğrencilerin erişimine açan Bugscope projesidir. Öğrenciler Illinois'e, yakaladıkları herhangi bir böceği gönderebilmekte, daha sonra gerçek zamanlı olarak bilgisayarlarında oturum açarak mikroskopla inceleyebilmekte ve bunların örneklerini görebilmektedir (Bugscope, 2014).

Resim 2. 8. Bugscope projesi ana sayfası

2.4.11. Decameron

Brown Üniversitesi İtalyan Etütleri Dairesi Başkanlığı tarafından geliştirilen Decameron Web, webin sadece akademik materyallere erişim sağlaması değil aynı zamanda öğrencilere, bilim adamlarını gözlemleme ve onlara benzeme fırsatı vermede etkileyici bir örnektir (Brown ve Adler, 2008).

Resim 2. 9. Decameron web projesi ana sayfası

Site, önemli edebi çalışmalardan biri olan Decameron'un çalışmanın merkezi olması için tasarlanmıştır. İtalyanca ve İngilizce tam metin sağlamanın yanı sıra site, kaynak materyaller, ek açıklamalar ve yorumlar, eleştirel ve yorumsal denemeler, ses ve görsel materyalleri de desteklemektedir. Hem akademisyenler hem de öğrenciler, sitede bulunan kaynaklara erişimin yanı sıra kendi katkılarını sunmaları için davet edilmektedir. Site, bilim adamlarının birbirleriyle nasıl tartıştıklarını ve katkılarını yayınladıklarını gözlemlemelerine izin vererek öğrencilere bir çıraklık plâformu olarak hizmet vermektedir (Decameron, 2014).

2.4.12. OpenER

Open Universiteit Nederland; AEK'yi Hollanda yüksek öğretimine tanıtmak için OpenER projesi üzerinde çalışmaktadır (OpenER, 2014).

2.4.13. OpenLearn

OpenLearn projesi; ücretsiz kullanım sunarak materyallerin ulaşılabilir olması için İngiltere Açık Üniversitesi tarafından başlatılmıştır. Bu girişim sadece ücretsiz ders materyali değil aynı zamanda ortak öğrenme topluluklarını yayınlamaları ve desteklemeleri için yazarlara yardımcı olan araçlar sağlayarak MIT'i tamamlamaktadır (OpenLearn, 2014).

Resim 2. 10. OpenLearn ara yüzü

Resim 2. 10'da OpenLearn'e ait web sitesi ara yüzü görüntülenmektedir. Buna göre dersler, Açık Üniversite dersleri olarak sunulmaktadır. Öğrenenler için ücretsiz dersler mevcuttur ve öğrenenler kendilerine uygun bir zamanda öğrenme sürecine başlayabilmektedir (OpenLearn, 2014).

2.4.14. SOFIA

Sharing of Free Intellectual Assets (Sofia) girişimi, 2004 Mart'ta Foothill-De Anza Community College District tarafından başlatıldı. Sofia'nın amacı üniversite düzeyinde dersler yayınlamak ve bunlara erişimi ücretsiz yapmaktır (Sofia, 2014).

2.4.15. Open.Michigan

Michigan Üniversitesi ders materyallerinin, yazılım araçlarının ve öğrenci çalışmalarının başlangıç örneğidir (Open.Michigan, 2014).

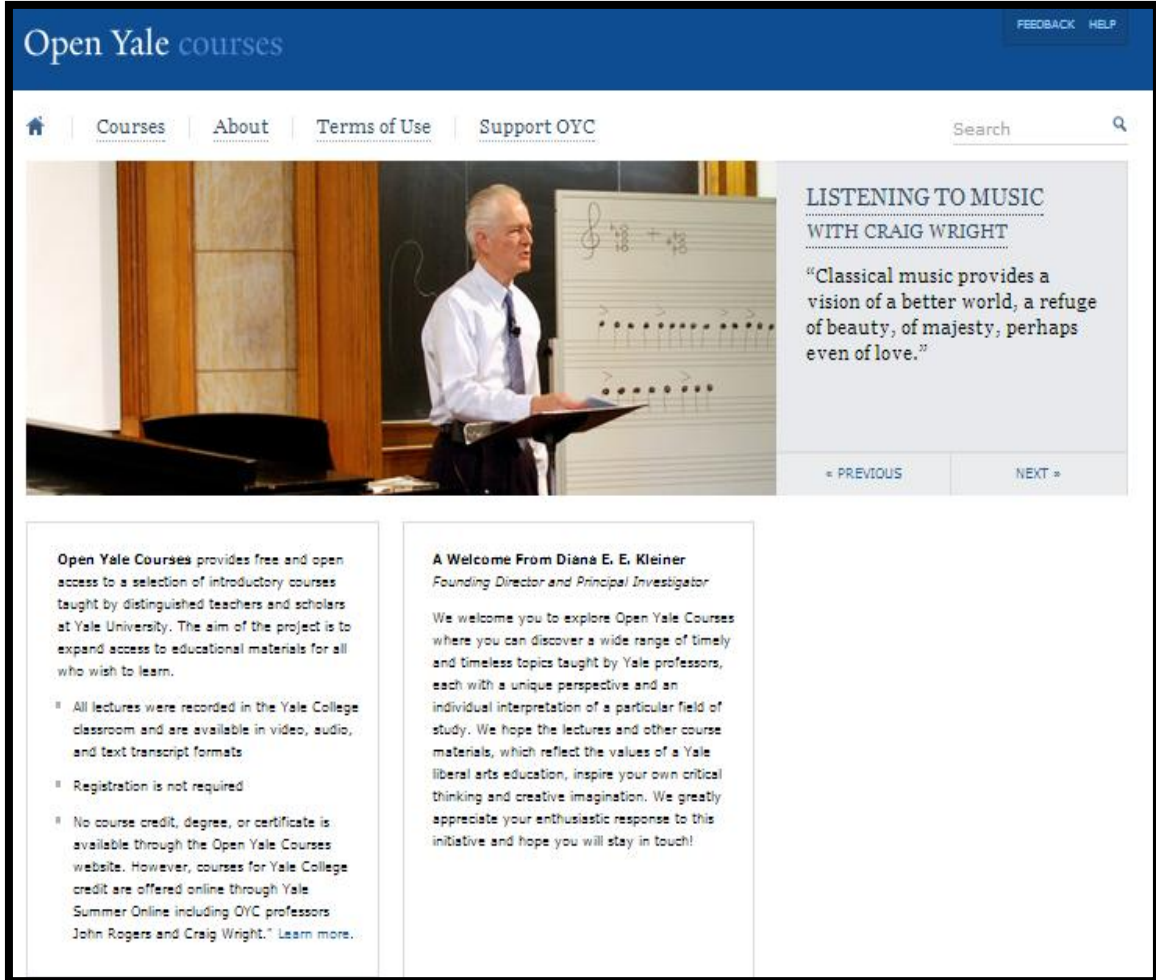

Resim 2. 11. Open.Michigan sayfası ara yüzü

Resim 2. 11’de Open.Michigan sitesine ait ara yüz bulunmaktadır. Açık kaynaklar eğitim içeriğini keşfetmek, oluşturmak ve dağıtmak için izin kullanımı ve yeniden kullanım için açık olarak sunulmaktadır (Open.Michigan, 2014).

2.4.16. Open yale courses

Açık Yale Dersleri, Yale Üniversitesi'nde seçkin öğretmen ve akademisyenler tarafından öğretilen giriş dersleri için ücretsiz ve açık erişim sağlamaktadır. Projenin amacı öğrenmek isteyen herkes için eğitim materyallerine erişimi genişletmektir. Yale Üniversitesi Medya ve Eğitsel Yenilik Merkezi (MEYM) internette ücretsiz dağıtım için yedi adet dersin videosunu üretmeye başlamıştır. Çeşitli yabancı dillere ders çevirisi projenin uzun vadeli hedefleri arasında yer almaktadır (Open Yale, 2014).

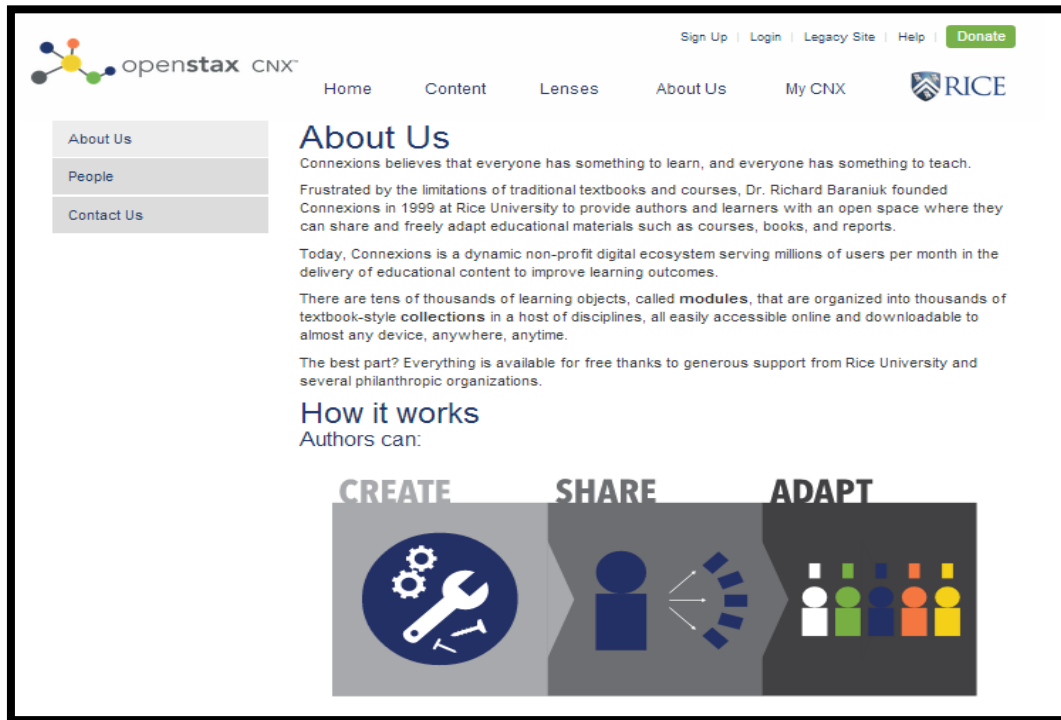
Resim 2. 12. Açık yale dersleri ara yüzü

Resim 2. 12’de Açık Yale Derslerine ait sistem ara yüzü görünmektedir. Projenin amacı öğrenmek isteyen herkes için eğitim materyallerine erişimi genişletmektir (Open Yale, 2014).

2.4.17. Connexions projesi

Rice Üniversitesi’nin Connexions (Bağlantılar) Projesi; sezgisel ve dinamik öğretme ve öğrenme ortamında içerik, topluluk ve yazılımın 3 özelliğini bir araya getirmektedir. Program materyallerin kimlik bilgisiyle ilgili sayısal nesnelere oluşturularak bunları kullananların yapı ve destek topluluklarına odaklanmaktadır. İş birlikli geliştirme, ücretsiz paylaşım ve web üzerinden bilimsel içeriğin hızla yayılması için bir model sunmaktadır (Yuan ve diğerleri, 2008).

Connexions, web üzerinde, akademik içeriğin yayınlanmasını, iş birliği içinde gelişimini ve özgürce paylaşımını desteklemektedir. Connexions, herkesten içerik almaktadır. Bazı açılardan Connexions taban örgütlenmesi içerik geliştirme modeli, OCW kurumsal MIT fakültesi içeriğinin tersidir. Connexions içeriğinin yazarlarının, Connexions üyesi olması için başvurması ve bir hesap oluşturması gerekmektedir. Yazarlar, herhangi bir zamanda Connexions'taki içeriklerini düzenleyebilir ve hesabı olan üyeler, düzenlemelere öneri ve katkıda bulunmada serbesttir. Connexions'un kendisi bir yaşam deposu olarak düşünülmektedir. Connexions, AEK modüllerinin saklandığı bir depodan daha fazladır. Bu içerik modülleri, özel derslerin içine modülleri birleştirmek amacıyla ders yazarı ve öğrencilere yardımcı olan bir yol haritası oluşturmak için yazma araçları sağlamaktadır. Connexions öğrenme ve öğretmenin dağıtımı için kullanılmaktadır (Stacey, 2007).

Resim 2. 13. Connexions sayfası ara yüzü

Resim 2. 13'te Connexions sitesine ait ara yüz bulunmaktadır. Connexions materyallerine erişim, herhangi bir kayıt gerektirmez. Web tabanlı malzemeleri yükleme sadece pdf dosyası şeklinde mümkündür. Connexions materyalleri, diğerlerinin kopyalama, dağıtma ve ticari amaçlar dâhil benzer çalışmalar yapmasına izin veren Creative Commons Attribution lisansı (Creative Commons, 2014) yoluyla yeniden kullanımı için lisanslanmıştır. Connexions, dünya çapında çeşitli dillerden yazarlardan gelen katkılara ev

sahipliği yapar ve gönüllüler Connexions materyallerini İspanyolca, Japonca, Çince ve Taylandca dâhil olmak üzere farklı bir dil aralığına çevirmektedir (Connexions, 2014).

2000 yılından beri Connexions, ücretsiz bilimsel materyal sunan ve aşağıdaki özelliklere izin veren birtakım yazılım araçlarını içeren önemli bir koleksiyon haline gelmiştir (Johnstone, 2005):

- Yayınlama ve iş birliği yapma olanağı sağlar.
- Öğretim elemanlarına hızlı bir şekilde dersleri paylaşma imkânı verir.
- Öğrenenlere dersler ve disiplinler arasındaki bağlantıları keşfetme imkânı sağlar.

2.4.18. IREL-Open

2007 yılında İrlanda üniversiteleri, açık erişim kurumsal depoları oluşturmak için hükümet fonu almıştır. Google Custom Search Engine kullanarak, İrlanda üniversitesi açık erişim depolarının karşılıklı araştırılmasını sağlamaktadır (Yuan ve diğerleri, 2008).

2.4.19. Japan opencourseware consortium

Japan OpenCourseWare Consortium (JOCW), 2006 yılında kurulmuştur. Ana bileşenleri şunlardır: Müfredat, takvim, ders notları, kaynaklar, ödevler, sınavlar. Bazı üniversiteler aynı zamanda video veya derslerin ses sunumlarını da sağlamaktadır (JOCW, 2013).

2.4.20. MERLOT

Multimedia Educational Resource for Learning and Online Teaching (MERLOT), dağıtılmış öğrenme için Kaliforniya State Üniversitesi merkezi tarafından geliştirilmiştir. Kullanıcı merkezlidir, çevrim içi katalogları güncel ve canlı tutmak için orijinal katkılara, akran yorumcularına ihtiyaç duymakta ve kullanıcı topluluklarını temel alan toplum kurma tekniğini kullanmaktadır (Merlot, 2014).

Resim 2. 14. MERLOT sayfası ara yüzü

Resim 2. 14'te MERLOT sitesine ait ara yüz görüntülenmektedir. MERLOT, açık ve ücretsiz bir çevrim içi öğretme ve öğrenme materyalleriyle ilgili hakemli çalışma topluluğudur (Merlot, 2014).

2.4.21. NROC

The National Repository of Online Courses (NROC), yüksek kalitede çevrim içi dersler sunan büyüyen bir kütüphanedir (NROC, 2014).

Resim 2. 15. NROC sayfası ara yüzü

Resim 2. 15'te NROC sitesine ait ara yüz bulunmaktadır. NROC; öğrencilere, öğretmenlere ve kamuya çok az bir ücretle ya da hiçbir ücret ödemediği derslerin sağlanması için akademik kurumlarla, yayıncılarla, öğretim kuruluşlarıyla, ABD ve federal kurumlarla, uluslararası dağıtıcılarla iş birliği içindedir (NROC, 2014).

2.4.22. ParisTech OCW

ParisTech mühendislik kurumları, Kasım 2003'te eğitsel kaynaklarını ulaşılabilir yapmayı amaçlayan iddialı bir proje başlatmıştır. Bu projenin bir hedefi yabancı öğrenci çekmek amacıyla, bu kurumlar tarafından sağlanan yüksek kaliteli öğretimi teşvik etmektir. Projenin bir diğer hedefi Bilgi Toplumu Dünya Zirvesi (WSIS) önerileri doğrultusunda, mevcut açık erişim eğitim kaynaklarını erişilebilir yaparak sayısal uçurumun kapatılmasına katkıda bulunmaktır (ParisTech OCW, 2014).

Resim 2. 16. ParisTech OCW sayfası ara yüzü

Resim 2. 16'da ParisTech OCW sayfasına ait ara yüz bulunmaktadır. Bu sistem 2003'ten beri 2000'den fazla eğitsel kaynağı erişilebilir kılmaktadır (ParisTech OCW, 2014).

2.4.23. World lecture hall

Dünya Amfisi; Austin'deki Texas Üniversitesi Öğretim Teknolojilerinin merkezinde bulunan projedir. Bu proje; herhangi bir dilde ders materyallerini web kullanarak dağıtıp dünya çapındaki fakülte sayfalarına bağlantılar yayınlamaktadır. Bazı derslerin tam metnine ulaşılabilir. World Lecture Hall (WLH) üniversite düzeyinde dersler için ders materyallerine yönelik bağlantılar içermektedir (Yuan ve diğerleri, 2008).

2.4.24. Keşifçiler

Üniversite ve lisansüstü düzeyde web tabanlı öğrenme nesneleri oluşturmak için geliştirilmiş Brown Üniversitesi Bilgisayar Grafiği Araştırma Grubu projesidir. Öğrenme nesneleri 2 ve 3 boyutlu dünyada keşfedilebilirlik kullanımı, esnekliği ve etkileşimli olması

ile nitelendirilmektedir. Kullanıcılar Java uygulamalarını indirebilmekte ya da bileşenler koleksiyonundan kendilerininkini oluşturabilmektedir (Exploratories, 2014).

2.4.25. Harvard OCP

Harvard Open Collections Program (OCP) aracılığıyla, üniversite öğretimi ve Harvard'ın ünlü kütüphaneleri, arşivler, müzeler ve tarihsel kaynaklara çevrim içi erişim sağlanarak tarihsel konularda öğrenme ilerletilmektedir. OCP'nin son derece özel açık koleksiyonları Harvard'ın seçkin öğretim üyeleri, kütüphaneciler ve kütüphane müdürleri arasındaki dikkatli iş birliği yoluyla geliştirilmektedir (Yuan ve diğerleri, 2008).

HARVARD UNIVERSITY LIBRARY
OPEN COLLECTIONS PROGRAM

Visit us on **Facebook**
Use the OCP Facebook page to link to four superb collections; to explore related photo albums, to post a comment or start a discussion, and to share the OCP page with interested friends and colleagues.

Building Harvard's Open Collections Locating Digital Materials at Harvard

"The Open Collections Program provides a way for Harvard to share its intellectual wealth with the rest of the world."

Robert Darnton
Carl H. Pforzheimer University Professor
and University Librarian

For nearly four centuries, Harvard's libraries, archives, and museums have developed extraordinary collections that reflect the scope and the breadth of the University's world-renowned academic programs. In 2002, Harvard began to open an online window on those resources through the Open Collections Program (OCP). OCP has created six subject-specific, web-accessible collections that can support teaching and learning around the world. Today, OCP collections account for over 2.3 million digitized pages, including more than 225,000 manuscript pages.

OCP's unique online collections do not duplicate individual collections of books or manuscripts. Instead, OCP offers new, virtual collections of thematically linked material selected from numerous Harvard repositories. Each collection is easily searchable on the web.

ONLINE COLLECTIONS

Harvard in the 17th and 18th Centuries
An online guide to thousands of items—diaries, commonplace books, correspondence, legal documents, University records, drawings, maps, student notebooks, scientific observations, and lecture notes—that form the documentary history of Harvard.

Reading: Harvard Views of Readers, Readership, and Reading History
Explore more than 250,000 pages—drawn from 800 books and 400 manuscript selections—that illuminate reading as an acquired skill, a social activity, and a highly engaging individual act.
Supported by Arcadia

Islamic Heritage Project
Over 156,000 pages on a wide range of topics from the 10th through 20th centuries CE from Harvard's collections of Islamic manuscripts, published materials, and maps.
Supported by Prince Alwaleed Bin Talal and developed in association with the Prince Alwaleed Bin Talal Islamic Studies Program at Harvard University

Expeditions and Discoveries: Sponsored Exploration and Scientific Discovery in the Modern Age

Resim 2. 17. Harvard OCP'ye ait sayfa ara yüzü

Resim 2. 17'de Harvard OCP'ye ait ara yüz bulunmaktadır. 2002'de Harvard kütüphaneleri ve arşivleri açık koleksiyonlar programı aracılığıyla çevrim içi erişime açılmaya başlanmıştır (OCP, 2014).

2.4.26. JHSPH OCW

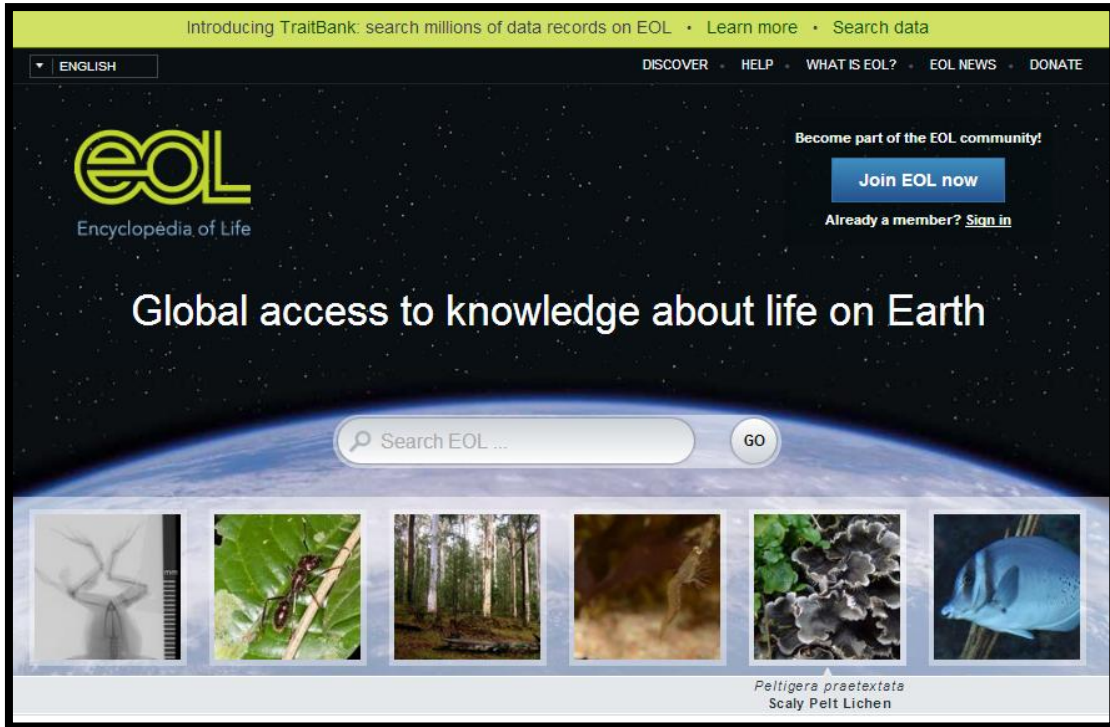
John Hopkins Bloomberg School of Public Health (JHSPH) OCW projesi, okulun en popüler ders içeriklerine erişim sağlamaktadır (JHSPH, 2014).

2.4.27. The comprehensive knowledge archive network

The Comprehensive Knowledge Archive Network (CKAN), kapsamlı bilgi arşivi ağıdır. Kullanıcıların kendi verilerini kaydetmesinin yanı sıra, açık bilgi kaynakları için arama yapabilecekleri bir yerdir. . Kullanıcılara ellerindeki kaynaklara kaydetme olanağı sağlamasının yanında, açık bilgi kaynakları için arama yapmasına da desteklemektedir (CKAN, 2014).

2.4.28. Encyclopedia of life

Encyclopedia of Life (EOL), yeryüzünde mevcut olan tüm bilgileri internet aracılığıyla ulaşılabilir yapan ve bunları düzenleyen iddialı bir projedir (EOL, 2014).

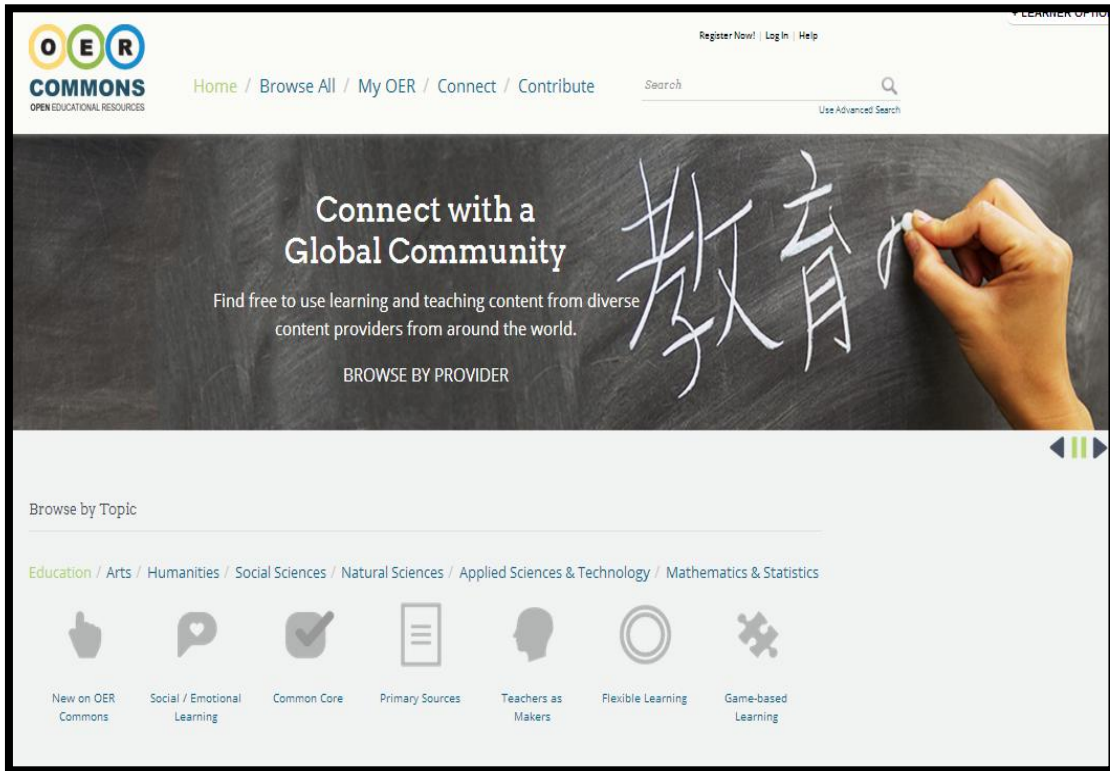

Resim 2. 18. Encyclopedia of life sayfası ara yüzü

Resim 2. 18'de Encyclopedia of Life sitesine ait ara yüz bulunmaktadır. Dünyadaki yaşamla ilgili küresel bilgi erişimine ulaşmayı amaçlamaktadır (EOL, 2014).

2.4.29. OER commons

OER Commons ABD'de Eğitim Bilgi Yönetimi Araştırmaları Enstitüsü tarafından başlatılan bir öğretme ve öğrenme ağıdır. Çevrim içi olarak ücretsiz kullanılabilen yüksek kalitede açık eğitsel kaynaklar için geniş bir seçenek sunmaktadır (OER Commons, 2014).

Resim 2. 19. OER commons sayfası ara yüzü

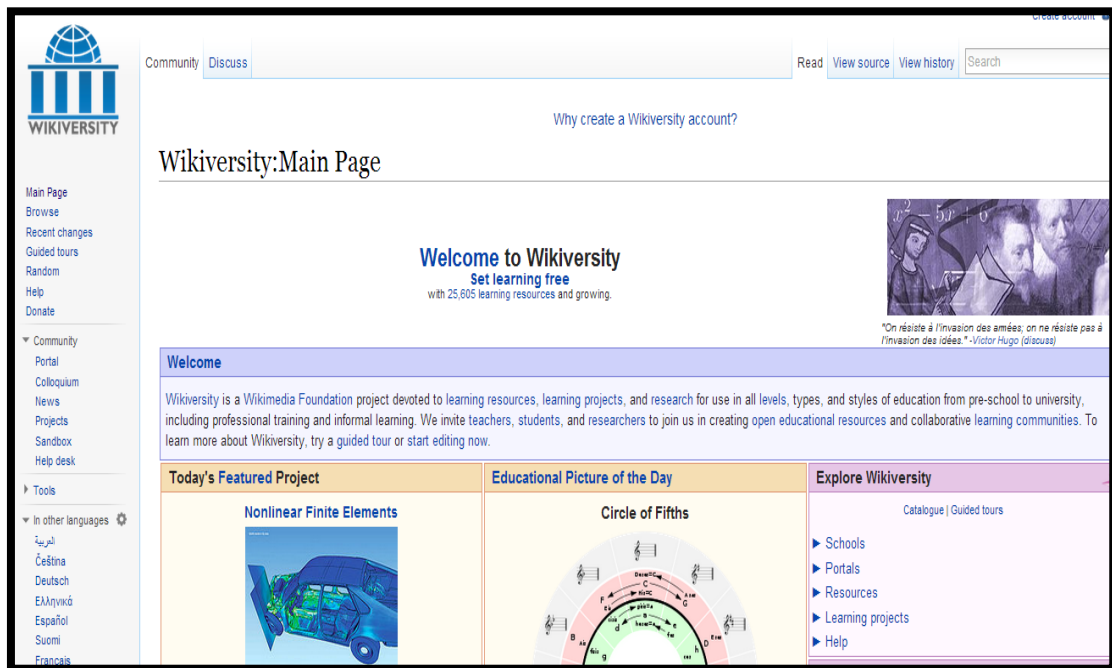
Resim 2. 19'da OER Commons sayfasına ait site ara yüzü bulunmaktadır. Öğretmenler ve profesörlerin, meslektaşlarının ders materyallerine ulaşabildikleri, kendilerininkini paylaşabildikleri ve bugünün derslerini etkileyen iş birlikçi öğrenmenin desteklendiği ilk kapsamlı açık öğrenme portalıdır (OER Commons, 2014).

2.4.30. UniversitySurf

UniversitySurf, Fransızca 1500 çevrim içi derse ücretsiz erişim imkânı sunmaktadır (Yuan ve diğerleri, 2008).

2.4.31. Wikiversity

Ücretsiz öğrenme materyalleri ve faaliyetlerinin oluşturulması ve kullanımı için kurulmuş bir topluluktur (Wikiversity, 2014).

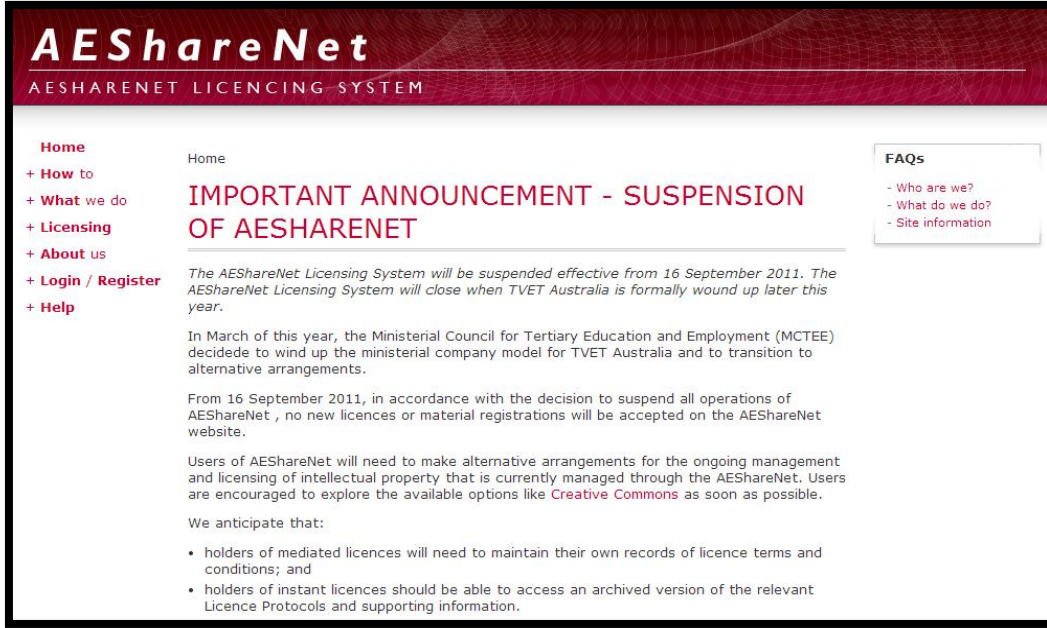

Resim 2. 20. Wikiversity sayfası ara yüzü

Resim 2. 20'de Wikiversity sitesine ait ara yüz bulunmaktadır. Wikiversity öğrenme, öğretim, araştırma ve hizmete adanmış çok boyutlu bir sosyal organizasyondur (Wikiversity, 2014).

2.4.32. AEShareNet

Avustralya'da geliştirilen, öğrenme materyallerinin ortak ve verimli bir şekilde adapte edilebildiği böylece fikri mülkiyet lisanslarını düzene sokan ortak bir sistemdir (AEShareNet, 2014).

Resim 2. 21. AShareNet sayfasına ait ara yüz

Resim 2. 21’de AShareNet sitesine ait ara yüz bulunmaktadır. AERShareNet kullanıcıları Creative Commons gibi uygun seçenekleri keşfetmeleri için teşvik edilmektedir (AShareNet, 2014).

2.4.33. ccLearn

ccLearn; açık öğrenme ve açık eğitsel kaynakları desteklemek için internetin tüm potansiyelinden faydalanan Creative Commons’ın bir bölümüdür. Eğitsel kaynakların paylaşımı ve yeniden kullanımı sırasından oluşan yasal, teknik ve sosyal engelleri en aza indirmeyi amaçlamaktadır (ccLearn, 2014).

2.4.34. Eduforge

Fikirlerin, araştırma bulgularının, açık içeriğin paylaşımı için tasarlanmış bir açık erişim ortamıdır. Eduforge’nin araç kutusu ortamında eXe çevrim dışı yazarlık ortamını kullanarak içerik oluşturmak, keşfetmek ve test etmek mümkündür (Yuan ve diğerleri, 2008).

2.4.35. EduTools

EduTools; yorumlar, yan yana karşılaştırmalar ve e-öğrenme topluluğunda karar vermeye yardımcı olmak amacıyla danışmanlık hizmetleri sağlamaktadır. Çevrim İçi Ders Değerlendirme Projesi (OCEP) bu içeriğin kullanıcılara, derslerini değerlendirmelerini karşılaştırmada etkin bir araç sunmak için erişim ve işlevsellik sağlamaktadır (EduTools, 2014).

The screenshot shows the EduTools website homepage. At the top, there is a navigation bar with a search bar and buttons for 'Login', 'Password', 'Sign In', and 'New User? Sign Up'. Below the navigation bar is a main banner with a red background on the left and a yellow background on the right. The red section is titled 'For Students:' and lists three bullet points: 'Train Student to be an innovative problem solver.', 'Helps students to identify the problem area.', and 'Provides a great opportunity to improve performance.' The yellow section contains a quote by George Bernard Shaw: 'What we want is to see the child in pursuit of knowledge, and not knowledge in pursuit of the child.' Below the banner are three columns of content. The first column is titled 'Why EduTools?' and lists four benefits: 'Improved retention', 'Formative Assessment', 'Enriched content', and 'Collaborative learning'. The second column is titled 'How to Enroll?' and features a 'MAT Monthly Achievement Test Online Product' with a list of four steps: 'Click the Sign-up link at the top', 'Fill in 'new user registration' form', 'Once logged in, enter the 6 digit short code in 'subscribe box'', and 'Press the subscribe button'. The third column is titled 'Testimonials' and features three testimonials from a student, a principal, and a teacher. At the bottom of the page are 'Latest Discussions' and 'Latest Articles' buttons.

Resim 2. 22. EduTools sayfasına ait ara yüz

Resim 2. 22'de EduTools sitesine ait ara yüz bulunmaktadır. Öğitmenler, öğrenenlerin eğitimlerini yönlendirmeden ziyade öğrenenlerin dünya çapındaki çoklu ortam içeriklerine ulaşmalarına yardımcı olmaktadır (EduTools, 2014).

2.4.36. Google OCW

Birleştirilmiş tüm OCW'ler ve diğer çeşitli koleksiyonlar için kullanılan bir arama aracıdır (Yuan ve diğerleri, 2008).

2.4.37. Hindistan’da açık eğitsel girişimler

Hindistan’da bulunan National Knowledge Commission (NKC), 2005 yılında Başbakan tarafından 21. yüzyılın bilgi sorunlarıyla başa çıkabilmek için eğitsel sistemi mükemmelliğe ulaştırma amacıyla oluşturulmuştur.

Hindistan, sadece açık kaynak yazılım hareketleri değil, Dspace ve Eprints gibi açık kaynak yazılım tabanlı depolar, Open Access(OA) depoları, OA elektronik dergilerine ulaşmadaki artışı kanıtlayarak aktif bir oyuncu haline gelmektedir. Önemli bir girişim, 21 Hindistan kurumunun yer aldığı 450 000’den fazla kitabın sayısallaştırıldığı 220 000’inin artık web üzerinden erişilebilir olduğu Carnegie Mellon üniversitesi ile birlikte Bangalore Hindistan Bilim Enstitüsü tarafından oluşturulan projedir (Kumar, 2009).

National Programme on Technology Enhanced Learning (NPTEL), 7 Hindistan Teknoloji Enstitüsü tarafından oluşturulan ve İnsan Kaynakları Geliştirme Bakanlığı, Hindistan Hükümeti tarafından finanse edilen mühendislik eğitiminin kalitesini artıran ülkedeki müfredat tabanlı video ve web dersleri geliştirilerek oluşturulan ortak bir girişimdir (NPTEL, 2014).

NPTEL National Programme on Technology Enhanced Learning

Funded by Ministry of HRD Government of India

Speech to Text Transcription of NPTEL Video Lectures

GATE Preparation Using NPTEL Material MOCK Test for GATE 2014 now available

Online Courses beginning in Feb 2014

NPTEL Online Course Brochure

FAQ | Contact us | Sakshat | Institutes using NPTEL

About NPTEL

NPTEL provides E-learning through online Web and Video courses in Engineering, Science and humanities streams. The mission of NPTEL is to enhance the quality of Engineering education in the country by providing free online courseware

Give Feedback on NPTEL Courses

IIT BOMBAY IIT DELHI IIT GUWAHATI IIT KANPUR IIT KHARAGPUR IIT MADRAS IIT ROORKEE IISc BANGALORE

A Joint Initiative of the IITs and IISc

Accessing NPTEL : Institutions , Individuals

1000+ courses proposed

260 courses available

PHASE 1

PHASE 2

NPTEL

New Courses

Port and Harbour Structures - Video (01 Apr 2014)

Process Integration - Video (27 Mar 2014)

Instability & Patterning of Thin Polymer Films - Web (26 Mar 2014)

Mathematics for Chemistry - Video (26 Mar 2014)

Oscillation and Wave - Web (25 Mar 2014)

Organic Chemistry and Pericyclic Reactions - Web (24 Mar 2014)

Physics of Atmosphere and Ocean - Web (24 Mar 2014)

Introduction to Explosions and Safety - Video (20 Mar 2014)

Topology - Web (18 Mar 2014)

Nonlinear Vibration - Video (13 Mar 2014)

Parallel Algorhythm - Video (12 Mar 2014)

Concrete Technology - Video (11 Mar 2014)

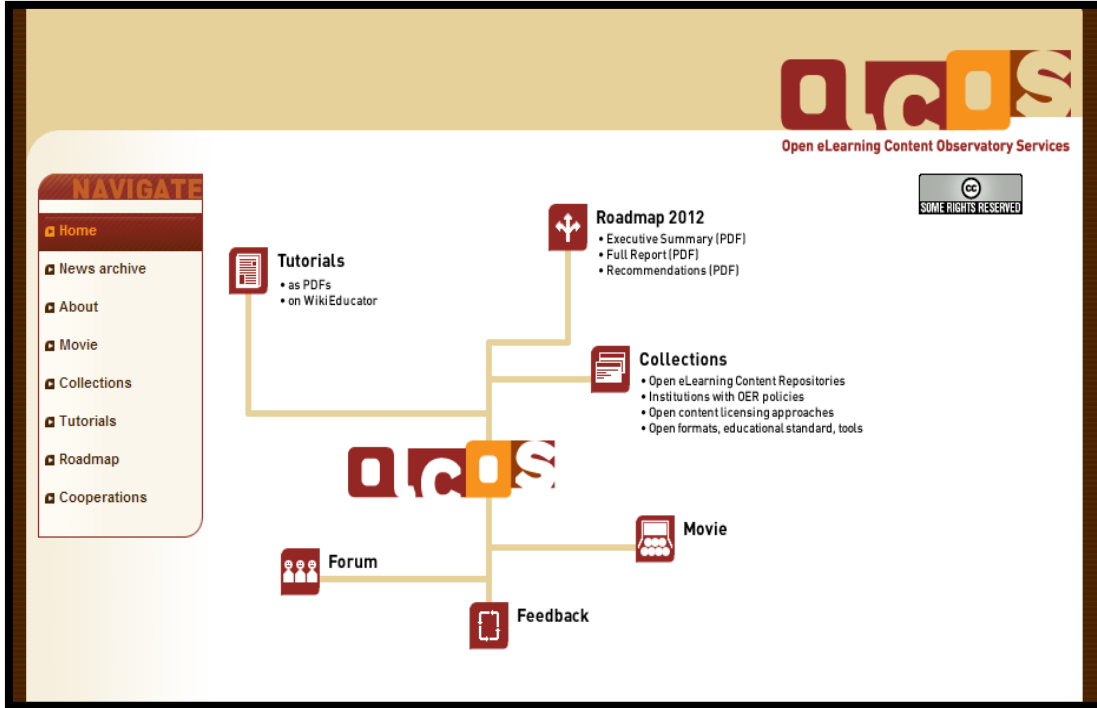
Resim 2. 23. NPTEL sayfası ara yüzü

Programın 1. Aşaması, her biri 40-50 saat süren 120 web tabanlı ders üretimi, 115 video dersleriyle sonuçlanmıştır. Bu dersler temel bilimler, bilgisayar bilimleri, inşaat mühendisliği, elektrik mühendisliği, elektronik ve malzeme mühendisliği alanlarındadır (NPTEL, 2014).

Açık eğitim girişiminin bir başka örneği, Bombay Hindistan Teknoloji Enstitüsü tarafından oluşturulan Ekalavyadır. Bu projede çeşitli Hint dillerinde oluşturulan içerik, internet üzerinden dağıtılmaktadır. Ekalavya projesi, öğrenme için etkileşimli web tabanlı animasyonlar sağlayan Açık Kaynak Eğitsel Animasyon Deposunu (OSCAR) geliştirmiştir. OSCAR, öğretmenlerin fikir ve rehberliği doğrultusunda öğrencilerin animasyon geliştirmesine yönelik bir plâtfom sağlar. Ekalavya ve OSCAR projelerinin finansmanında özel sektör ağırlıklı gelmektedir. Üçüncü önemli girişim, Kerala Hindistan Bilgi Teknolojisinin İnsan Kaynakları Bakanlığı tarafından desteklenen, konu alan uzmanları tarafından geliştirilen ve sürdürülen konuya özgü portallar sağlayan E-Griddir. Program, bilim ve mühendislik için AEK sunmaktadır (Kumar, 2009).

2.4.38. OLCOS projesi

Açık e-Öğrenme İçerik Gözlem Hizmetleri (OLCOS), Ocak 2006'dan Aralık 2007'ye kadar e-Öğrenme kapsamındaki, öğretme ve öğrenmede AEK'nin nasıl farklılık oluşturabileceğine dair araştırma yapmış olan projedir. Proje konsorsiyumu, Medya Yeterliliği için Avrupa Merkezi (Almanya), Avrupa Mesafe ve E-Öğrenme Ağı(Macaristan), Hagen FernUniversität (Almanya), Mediamasteri Grubu (Finlandiya), Katalonya Açık Üniversitesi (İspanya) ve proje koordinatörü Salzburg Araştırma, EduMedia Grubu(Avustralya)'ndan oluşur. Proje, farklı aktiviteler aracılığıyla AEK'yi teşvik etmeyi amaçlamaktadır. OLCOS, AEK kullanımının daha da geliştirilmesi için nasıl teşvik edilmesi gerektiğiyle ilgili yönlendirme ve önerilerle eğitsel karar vericileri desteklemek amacıyla bir yol haritası üretmektedir (Schaffert ve Geser, 2008).

Resim 2. 24. OLCOS sayfası ara yüzü

Resim 2. 24'te OLCOS sayfasına ait ara yüz bulunmaktadır. OLCOS, Açık Eğitsel Kaynakların üretimi ve kullanımını teşvik etmek için çevrim içi bir bilgi ve gözlem merkezi oluşturmayı amaçlamaktadır (OLCOS, 2014).

Dünyada ADM'ye yönelik uygulamalar aşağıdaki gibi özetlenebilir:

MIT OpenCourseWare: MIT OCW, belirli bir dersin belirli bir zamanda nasıl öğretileceği ile ilgili bir görüntü sağlamayı amaçlamaktadır. Ders notları, problem setleri, ders programları, okuma listeleri, araçlar ve simülasyonların yanı sıra video ve sesli dersler sunmaktadır (MITOpenCourseWare, 2013).

Web Sayfası: <http://ocw.mit.edu/index.htm>

Hewlett Vakfı: Hewlett Vakfı adı AEK girişimleri ile birlikte anılan bir kurumdur. Vakıf, 2002 yılında *Yüksek Kalitede Öğrenme Materyallerine Erişimin Artırılması İçin Bilgi Teknolojilerinden Yararlanılması* hedefinin stratejik plânına dâhil edilmesinden sonra AEK konusunda çalışmalarını üç ekseninde sürdürmektedir.

- a) Yüksek kalitedeki içerik geliştirilmesi için finansal destek
- b) Engellerin ortadan kaldırılması

c) Kullanımın teşvik edilmesi (Hewlett, 2014)

Web Sayfası: <http://www.hewlett.org/>

Utah Üniversitesi Açık ve Sürdürülebilir Öğrenme Merkezi (ASÖM): Eğitim içeriklerine erişimin artmasına yönelik organize girişimlerin bir diğeri olan ASÖM Utah Üniversitesi Öğretim Teknolojileri Bölümü içerisinde bulunmaktadır ve üniversitenin açık eğitim malzemeleri yanında educommons projesi ile tanınmaktadır (Utah, 2013).

Web Sayfası: http://itls.usu.edu/#instructional_technology

Açık Öğretim Desteği: İnsanların tartışma topiklerine katılabildiği, bilgi paylaşımında bulunduğu internet üzerinde bir alan sağlayan OLS, ücretsizdir ve açık kaynaktır. OLS'nin en önemli özelliği kendi kendine yönetim mekanizmasına sahip olmasıdır. Ayrıca biri uygun olmayan mesajlar gönderdiğinde, topluluk üyesi *panik butonuna* bastığında, sinyaller ağ yöneticisine ulaşmaktadır. Eğer yönetici mesajların uygunsuz olduğuna karar verirse, bu kişi topluluktan çıkarılmaktadır (Johnstone, 2005).

OLI: OLI projesi ücretsiz olarak sunulan tüm derslerin geliştirilmesini sağlar. OLI kursları bilişsel öğretmenler, sanal lâboratuarlar ve grup deneyleri gibi yenilikçi ve çevrim içi eğitici bileşenleri içermektedir. OLI projesi çalışanları, yaz boyunca öğretmenler ve fakülte için ücretsiz seminerler düzenlemektedir. OLI projesinin en önemli amacı, devam etmekte olan derslerin geliştirilmesinde önemli bir rol oynaması beklenen dersler için kullanılacak bir topluluk oluşturmaktır (OLI, 2014).

Web Sayfası: <https://oli.cmu.edu/>

Terra Incognita Projesi: Sanal ortamdaki çalışma gruplarının gücünden yararlanmak için güncel bir girişim örneği, milyonlarca kullanıcıyı çeken, Second Life'ta bir sınıf oluşturan Southern Queensland Üniversitesi(Avustralya)'ndeki Terra Incognita projesidir. Ders tarzının öğretimi desteklemesine ek olarak, Terra Incognita, tüm sınıf yeniden katılmadan önce, öğrencilerin merkez sınıftan ayrılarak kolayca beraber çalışabilecekleri küçük öğrenci gruplarını içermektedir (Brown ve Adler, 2008).

Web Sayfası: <http://deckamah.com/>

Digital Study Hall: Model öğretmenlerin anlatımları bir videoya kaydedilir ve iyi eğitilmiş öğretmenlerin yetersiz olduğu okullara fiziksel olarak DVD yoluyla dağıtılmaktadır (DSH, 2014).

Web Sayfası: <http://dsh.cs.washington.edu/>

Faulkes Teleskop Projesi: Las Cumbres Gözlem evi Küresel Teleskop Ağı tarafından desteklenen Faulkes Teleskop Projesi, Birleşik Krallıkta öğrencilere, öğrencilerin bilimsel araştırmalarını yerine getirmek için uzaktan kullanabildiği biri Hawaii diğeri Avustralya'da bulunan iki yüksek enerjili robotik teleskoplara ücretsiz erişim imkânı sağlamaktadır. Bu proje aynı zamanda, astronomi eğitimi sağlayan ve öğrencilerle uzman gökbilimciler arasında ortak projeleri destekleyen Faulkes Teleskop Öğrenci Akademisi'ni çalıştırmaktadır. Projenin web sitesi, profesyonel gökbilimciler gözetiminde öğrencilerin küçük ama anlamlı katkılar yapmak için Faulkes Teleskobunun nasıl kullandığına dair raporları içermektedir (Faulkes, 2014).

Web Sayfası: <http://www.faulkes-telescope.com/>

HOU: Berkeley, Kaliforniya Üniversitesi, Lawrence Bilim Salonu'na dayanarak, HOU, öğrenciler ve bilim adamları arasındaki etkileşimi teşvik etme amacıyla, profesyonel gözlemcilerden gözlemleri istemek için öğrencileri davet etmekte ve verilerini görüntülemek ve analiz etmek için görüntü işleme yazılımlarıyla desteklemektedir (Handsonuniverse, 2014).

Web Sayfası: <http://handsonuniverse.org/>

Bugscope Projesi: Bugscope projesi, Illinois Üniversitesi İleri Bilim ve Teknoloji Beckman Enstitüsü'nde bulunan bir taramalı elektron mikroskobu olan K-12'yi öğrencilerin erişimine açmaktadır. Öğrenciler Illinois'e, yakaladıkları herhangi bir böceği gönderebilmekte, daha sonra gerçek zamanlı olarak bilgisayarlarında oturum açarak mikroskopla inceleyebilmekte ve bunların örneklerini görebilmektedir (Bugscope, 2014).

Web Sayfası: <http://bugscope.beckman.illinois.edu/>

Decameron: İtalyanca ve İngilizce tam metin sağlamanın yanı sıra site, kaynak materyaller, ek açıklamalar ve yorumlar, eleştirel ve yorumsal denemeler, ses ve görsel

materyalleri de desteklemektedir. Hem akademisyenler hem de öğrenciler, sitede bulunan kaynaklara erişimin yanı sıra kendi katkılarını sunmaları için davet edilmektedir. Site, bilim adamlarının birbirleriyle nasıl tartıştıklarını ve katkılarını yayınladıklarını gözlemlmelerine izin vererek öğrencilere bir çıraklık platformu olarak hizmet vermektedir (Decameron, 2014).

Web Sayfası: http://www.brown.edu/Departments/Italian_Studies/dweb/index.php

OpenER: Open Universiteit Nederland; AEK'yi Hollanda yüksek öğretimine tanıtmak için OpenER projesi üzerinde çalışmaktadır (OpenER, 2014).

Web Sayfası: <http://www.ou.nl/web/english/home>

OpenLearn: OpenLearn projesi; ücretsiz kullanım için materyallerinin ulaşılabilir olması için İngiltere Açık Üniversitesi tarafından başlatılmıştır. Bu girişim sadece ücretsiz ders materyali değil aynı zamanda ortak öğrenme topluluklarını yayınlamaları ve desteklemeleri için yazarlara yardımcı olan araçlar sağlayarak MIT'i tamamlamaktadır (OpenLearn, 2014).

Web Sayfası: <http://www.open.edu/openlearn/>

SOFIA: Bu girişim 2004 Mart'ta Foothill-De Anza Community College District tarafından başlatılmıştır. Sofia'nın amacı üniversite düzeyinde dersler yayınlamak ve bunlara erişimi ücretsiz yapmaktır (Sofia, 2014).

Web Sayfası: <http://iiscs.wssu.edu/drupal/node/418>

Open.Michigan: Michigan Üniversitesi ders materyallerinin, yazılım araçlarının ve öğrenci çalışmalarının başlangıç örneğidir (Open.Michigan, 2014).

Web Sayfası: <https://open.umich.edu/about/strategy>

Open Yale Courses (Açık Yale Dersleri): Projenin amacı öğrenmek isteyen herkes için eğitim materyallerine erişimi genişletmektir (Open Yale, 2014).

Web Sayfası: <http://oyc.yale.edu/about>

Connexions(Bağlantılar) Projesi: Connexions materyallerine erişim, herhangi bir kayıt gerektirmez. Web tabanlı malzemeleri yükleme sadece pdf dosyaları olarak mümkündür. Connexions materyalleri, diğerlerinin kopyalama, dağıtma ve ticari amaçlar dâhil benzer çalışmalar yapmasına izin veren Creative Commons Attribution lisansı yoluyla yeniden kullanım için lisanslanmıştır (Connexions, 2014).

Web Sayfası: <http://cnx.org/aboutus/>

IREL-Open: 2007 yılında; İrlanda üniversiteleri açık erişim kurumsal depoları oluşturmak için hükümet fonu almıştır. Google Custom Search Engine kullanarak, İrlanda üniversitesi açık erişim depolarının karşılıklı araştırılmasını sağlamaktadır (Yuan ve diğerleri, 2008).

Web Sayfası: <http://www.irel-open.ie/moodle/>

JOCW: JOCW, 2006 yılında kurulmuştur. Ana bileşenleri şunlardır: Müfredat, takvim, ders notları, kaynaklar, ödevler, sınavlar. Bazı üniversiteler aynı zamanda video veya derslerin ses sunumlarını da sağlamaktadır (JOCW, 2013).

Web Sayfası: <http://www.jocw.jp/index.htm>

MERLOT: MERLOT, açık ve ücretsiz bir çevrim içi öğretme ve öğrenme materyalleriyle ilgili hakemli çalışma topluluğudur (Merlot, 2014).

Web Sayfası: <http://www.merlot.org/merlot/index.htm>

NROC: NROC öğrencilere, öğretmenlere ve kamuya çok az bir ücretle ya da hiçbir ücret ödemediği derslerin sağlanması için akademik kurumlarla, yayıncılarla, öğretim kuruluşlarıyla, ABD ve federal kurumlarla, uluslararası dağıtıcılarla iş birliği içindedir (NROC, 2014).

Web Sayfası: <http://www.montereyinstitute.org/nroc/>

ParisTech OCW: ParisTech mühendislik kurumları, Kasım 2003'te, eğitsel kaynaklarını ulaşılabilir yapmayı amaçlayan iddialı bir proje başlatmıştır. Bu projenin bir hedefi yabancı öğrenci çekmek amacıyla, bu kurumlar tarafından sağlanan yüksek kaliteli öğretimi teşvik etmektir. Projenin bir diğer hedefi WSIS önerileri doğrultusunda, mevcut Açık Erişim

Eğitim Kaynaklarını erişilebilir yaparak sayısal uçurumun kapatılmasına katkıda bulunmaktadır (ParisTech OCW, 2014).

Web Sayfası: <http://www.paristech.fr/index.php/eng/Access-ParisTech-knowledge/Productions-des-ecoles-ParisTech/OpenCourseWare>

Dünya Amfisi: Dünya Amfisi; Austin'deki Texas Üniversitesi'ndeki Öğretim Teknolojilerinin merkezindeki projedir. Bu proje herhangi bir dilde ders materyallerini web kullanarak dağıtarak dünya çapındaki fakülte sayfalarına bağlantılar yayınlamaktadır. Bazı derslerin tam metnine ulaşabilmektedir. WLH üniversite düzeyinde dersler için ders materyallerine yönelik bağlantılar içermektedir (Yuan ve diğerleri, 2008).

Web Sayfası: <http://openeducation.zunia.org/post/world-lecture-hall>

Keşifçiler: Üniversite ve lisansüstü düzeyde web tabanlı öğrenme nesneleri oluşturmak için geliştirilmiş Brown Üniversitesi Bilgisayar Grafiği Araştırma Grubu projesidir. Öğrenme nesneleri, 2 ve 3 boyutlu dünyada keşfedilebilirlik kullanımı, esnekliği ve etkileşimli olması ile nitelendirilmektedir. Kullanıcılar Java uygulamalarını indirebilmekte ya da bileşenler koleksiyonundan kendilerinininkini oluşturabilmektedir (Exploratories, 2014).

Web Sayfası: <http://cs.brown.edu/exploratory/>

Harvard OCP: 2002'de Harvard kütüphaneleri ve arşivlerini açık koleksiyonlar programı aracılığıyla çevrim içi erişime açmaya başlamıştır (OCP, 2014).

Web Sayfası: <http://ocp.hul.harvard.edu/>

JHSPH OCW: JHSPH OCW projesi, okulun en popüler ders içeriklerine erişim sağlamaktadır (JHSPH, 2014).

Web Sayfası: <http://ocw.jhsph.edu/>

CKAN: CKAN, kapsamlı bilgi arşivi ağıdır. CKAN Açık Bilgi Vakfı tarafından geliştirilmekte ve korunmaktadır (CKAN, 2014).

Web Sayfası: <http://ckan.org/>

EOL: EOL, Dünyadaki yaşamla ilgili küresel bilgi erişimine ulaşmayı amaçlamaktadır (EOL, 2014).

Web Sayfası: <http://eol.org/>

OER Commons: Öğretmenler ve profesörlerin, meslektaşlarının ders materyallerine ulaşabildikleri, kendilerininkini paylaşabildikleri ve bugünün derslerini etkileyen iş birliği öğrenmenin desteklendiği ilk kapsamlı açık öğrenme portalıdır (OER Commons, 2014).

Web Sayfası: <http://www.oercommons.org/>

UniversitySurf: UniversitySurf, Fransızca 1500 çevrim içi derse ücretsiz erişim imkânı sunmaktadır (Yuan ve diğerleri, 2008).

Web Sayfası: <http://icb.u-bourgogne.fr/universitysurf/en/index.html>

Vikiversite(Wikiversity): Ücretsiz öğrenme materyalleri ve faaliyetlerinin oluşturulması ve kullanımı için kurulmuş bir topluluktur. Vikiversite öğrenme, öğretim, araştırma ve hizmete adanmış çok boyutlu bir sosyal organizasyondur (Wikiversity, 2014).

Web Sayfası: http://en.wikiversity.org/wiki/Wikiversity:Main_Page

AEShareNet: AERShareNet kullanıcıları Creative Commons gibi uygun seçenekleri keşfetmeleri için teşvik edilmektedir (AEShareNet, 2014).

Web Sayfası: <http://www.rogerclarke.com/AEShareNet/>

ccLearn: ccLearn; açık öğrenme ve açık eğitsel kaynakları desteklemek için internetin tüm potansiyelinden faydalanan Creative Commons'ın bir bölümüdür. Eğitsel kaynakların paylaşımı ve yeniden kullanımı açısından yasal, teknik ve sosyal engelleri en aza indirmektedir (ccLearn, 2014).

Web Sayfası: <https://creativecommons.org/tag/cclearn>

Eduforge: Fikirlerin, araştırma bulgularının, açık içeriğin paylaşımı için tasarlanmış bir açık erişim ortamıdır. Eduforge'nin araç kutusu ortamında eXe çevrim dışı yazarlık ortamını kullanarak içerik oluşturmak, keşfetmek ve test etmek mümkündür (Yuan ve diğerleri,

2008).

EduTools: Eğitmenler, öğrenenlerin eğitimlerini yönlendirmeden ziyade dünya çapındaki çoklu ortam içeriklerine öğrencilerin ulaşmalarına yardımcı olmaktadır (EduTools, 2014).

Web Sayfası: <http://wcet.wiche.edu/learn/edutools>

Google OCW: Birleştirilmiş tüm OCW'ler ve diğer çeşitli koleksiyonlar için kullanılan bir arama aracıdır (Yuan ve diğerleri, 2008).

Web Sayfası:

<https://www.google.com/cse/home?cx=000793406067725335231:fm2ncznoswy>

Hindistan'da Açık Eğitsel Girişimler: NPTEL, 7 Hindistan Teknoloji Enstitüsü tarafından oluşturulan ve İnsan Kaynakları Geliştirme Bakanlığı, Hindistan Hükümeti tarafından finanse edilen mühendislik eğitiminin kalitesini artıran ülkedeki müfredat tabanlı video ve ağ dersleri geliştirilerek oluşturulan ortak bir girişimdir (NPTEL, 2014).

Web Sayfası: <http://www.montereyinstitute.org/nroc/>

OLCOS Projesi: OLCOS, Açık Eğitsel Kaynakların üretimi ve kullanımını teşvik etmek için çevrim içi bir bilgi ve gözlem merkezi oluşturmayı amaçlamaktadır (OLCOS, 2014).

Web Sayfası: <http://www.olcos.org/>

2.5. Ders Malzemelerinin Yapısal Özellikleri

Ders malzemelerinin yapısal olarak temel özellikleri aşağıda özetlenmektedir (Açık Ders Malzemeleri Hazırlama Kılavuzu, 2014):

2.5.1. Metin

Hazırlanacak olan metin, anlatılacak olan konuyu Türkçe olarak öğrenim ve/veya öğretim amacı ile anlaşılabilir düzeyde işlemelidir. Metin içinde görsel bileşenler bulunabilir.

Metin tipinde oluşturulan ADM'nin her birinin son bölümünde açık lisans bilgisi ve açık lisans logosu yer almalı, burada açık lisans tanımı, dokümanı hazırlayanın adı soyadı, kurumu ve son düzenleme tarihi yazılmalıdır.

2.5.2. Animasyon

ADM kapsamında sunulacak olan animasyonlar genellikle fen, mühendislik ve sosyal bilimler alanında simülasyon ve görselleştirme gereken alanlarda kullanılabilir. Bu amaçla geliştirilen animasyonların Türkçe olarak gerçekleştirilmesi, yeniden kullanılabilir olarak tasarlanmasına dikkat edilmelidir. Geliştirilen animasyonların son bölümünde ya da hakkında bölümünde açık lisans bilgisinin yer alması gerekmektedir.

2.5.3. Video

Video ders malzemeleri farklı türde hazırlanabilmekle beraber ortak özellikler de içermektedir. Buna ek olarak video içeriklerin özel durumlar dışında aşağıdaki şartları taşıması istenmektedir:

- En az 640x480 piksel
- Video başlangıcında yazı ile konu başlığı ve anlatan kişi hakkında bilgi, onun ardından açık lisans bilgisi
- Türkçe içerik
- Bir ders için 40-60 dakikalık içerik (parça videolarda parçaların toplamı hesap edilmektedir)

2.5.4. Ses

Bu içerik türü, gerek önemli politik kişilerle kolay röportaj türü içeriklerin, gerekse konuşanın kimliğinin saklı tutulması gerektiği psikoloji benzeri alanlarda ya da belirli seslerin tanımlanması gerektiği durumlarda etkin olarak kullanılabilir. Buna ek olarak müzik eğitimi ile ilgili alanlarda oluşturulacak olan ADM'nin ses dosyaları içermesi beklenmektedir.

2.5.5. Ders malzemelerinin sunumu ve organizasyonu

ADM'nin sunumu amacıyla internet ortamı kullanılmaktadır. ADM, öğrenenlerin ulaşması için internet ortamında açık ve ücretsiz bir şekilde sunulmaktadır.

Açık ders malzemeleri, çağdaş eğitim anlayışına göre en etkili öğrenmenin sağlanması amacı ile gerek öğrenenlere gerekse öğretmenlere yararlı olması hedeflenerek hazırlanmalıdır. Öğrenenlerin ve öğretmenlerin malzemeleri etkin ve verimli bir biçimde kullanabilmeleri amacıyla bu malzemelerin belirli temel standart yapılarda oluşturulması uygun görülmektedir. Açık Ders Malzemeleri Konsorsiyumu'nun temel kabul ettiği içerik türleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Açık Ders Malzemeleri Hazırlama Kılavuzu, 2014):

Çizelge 2. 3. ADM'ye uygun içerik türleri

Türü	Format	Uzantısı	Açıklamalar
Metin	Microsoft Word	DOC, DOCX	Yaygın olarak Windows ortamında kullanılan kelime işlemci dokümanları yeniden kullanıma ve farklı ürünlerde görüntülemeye uygundur.
Metin	Adobe Acrobat Dokümanı	PDF	Görsel açıdan daha keskin ve değişmez yaratıcı kontrolü sağlamaktadır, yeniden kullanımı zor olmasına karşın dosya boyutu daha küçük olabilmektedir, farklı ürünlerde görüntülemeye uygundur.
Metin	Open Office Dokümanı	ODT	Açık kaynaklı olan kelime işlemcilerin standardıdır.
Metin	HTML Dokümanı	HTML, HTM	Bu malzemeler, web tarayıcı tarafından görüntülenen web sayfası formatında sunulmaktadır. Farklı tarayıcılarda ve cihazlarda kullanımı kolay olmakla beraber, yeniden kullanımı değişken başarı göstermektedir.

Çizelge 2. 3. (devam) ADM'ye uygun içerik türleri

Metin	LaTex		Özellikle matematik, fizik, kimya gibi alanlarda formüllerin yazımı için kolaylık sağlamaktadır.
Metin	XML Dokümanı	XML	Yeniden kullanım için oldukça başarılıdır.
Resim	Adobe Fireworks, Coreldraw	PNG, JPG, TIFF	Yeniden kullanım için kaynak dosyaların sunulması tercih edilmelidir.
Sunum	Microsoft Powerpoint	PPT, PPTX	Uluslar arası kabul görmüş Microsoft sunum dosyası standardıdır.
Sunum	Open Office Presentation	ODP	Açık kaynaklı kelime işlemci sunum dosyası standardıdır. OpenOffice ile ücretsiz kullanılmaktadır.
Sunum	Adobe Acrobat Document	PDF	PDF dokümanı olarak sunum dosyalarının sunulması mümkündür. Platform bağımsızlığı oldukça iyi, yeniden kullanılabilirliği ise sınırlıdır.
Animasyon	Adobe Shockwave Flash	SWF	Belirli ders malzemelerinin el yapımı animasyonlarla oluşturulması mümkündür. Adobe Shockwave bu amaçla tercih edilebilmektedir. Yeniden kullanıma uygundur.
Animasyon	Java	JAR	Bu malzemeler web sayfası ya da sunumda kullanılabilir. Simülasyon ihtiyacının olduğu durumlarda JAVA dilinin tercih edilmesi beklenmektedir.
Animasyon	Microsoft Active X Bileşen	OCX	Microsoft'un JAVA yerine kullanmakta olduğu yapılarıdır. Web sayfasına ve PPT sunuma entegre edilebilmektedir.

Çizelge 2. 3. (devam) ADM'ye uygun içerik türleri

Video	Adobe Flash Video	FLV	Gerek tek başına gösterim ve sunucuya ekleme kolaylığı gerekse sıkıştırma performansı açısından tercih edilen bir formattır. Google/YouTube standardı olarak yaygındır.
Video	MPEG-4 Video	MP4, MPEG4	Video sıkıştırma performansı bakımından ders malzemesi olarak kabul edilebilir en alt standart sıkıştırma yöntemidir.
Video	Advanced Systems Format, Audio Video Interleave (mpeg4)	ASF(WMV), AVI	Microsoft tarafından 1992'de oluşturulan ve değişik kodlamaları destekleyen standarttır. Açık ders malzemesinde minimum mpeg4 sıkıştırma yapılmalıdır. ASF daha yeni ve ek özelliklere sahiptir.
Video	3G / 4G Uyumlu Mobil Video ve Multimedya	3GP	Ders malzemelerinin mobil cihazlar ve cep telefonlarına yönelik hazırlanması istendiğinde kullanılacak olan formattır. Mpeg4 türevidir.
Ses	Ses kayıt formatı	MP3	Sesli içerik verilmesi gerektiğinde kullanılmaktadır.

2.6. Açık Ders Malzemelerinin Gelişimi

Türkiye'de açık erişim ya da kurumsal arşiv kavramının ilk ulusal çalışmalarına yönelik açık erişim faaliyetleri 2005 yılı sonunda hız kazanmıştır. Ulusal toplantılarda açık erişim ve kurumsal arşiv oturumları düzenlenmiştir. Bu toplantılarda Türkiye'de açık erişim hareketinin ve kurumsal arşiv uygulamalarının birlik içinde yürütülmesi amacı ile Açık Erişim için Ulusal Politika oluşturulması kararlaştırılmıştır. Bu amaçla yapılan ulusal

toplantı sonunda "Açık Erişim Bildirgesi" oluşturulmuştur. Düzenlenen bilimsel toplantılar ve hazırlanan bildirgenin yayınlanmasından sonra alınan kararların ilk somut örneği "Açık Erişim ve Kurumsal Arşivler Danışma Kurulu"nun oluşturulmasıyla yaşanmıştır (Atılğan ve Keten, 2008).

MIT'deki uygulamaya benzer bir projenin başlatılmasına karar vermiştir. TÜBA 19 Ekim 2006'da üniversite rektörlerine yazdığı bir mektupla ADM konusundaki çalışmalara başlamış ve bir konsorsiyum oluşturmuştur. Ulusal Açık Ders Malzemeleri Konsorsiyumu (UADMK), 25 Mayıs 2007'de yaptığı ve 45 üniversitenin temsil edildiği ilk Genel Kurul Toplantısı'nda konsorsiyum protokolünü imzalayarak bir Yönetim Kurulu oluşturmuştur. İlk yıllarda tanıtım ve ders üretiminde pek başarılı olunamadığı gibi, konsorsiyuma katılım konusunda da önemli bir gelişme kaydedilmemiştir. İki yıllık zaman süresince ADM Projesi'nin başarılı olabilmesi için önemli miktarda desteğe ihtiyaç duyulduğu belirlenmiştir. Bu projenin akademik ortama iyi tanıtılarak bir an önce hayata geçirilmesi amacıyla yine TÜBA'nın öncülüğünde 22 Mayıs 2009'da gerçekleşen UADMK II. Genel Kurulu'nda alınan kararlar doğrultusunda Yönetim Kurulu'nun yerine, TÜBA bünyesinde faaliyet gösteren ADM Çalışma Grubu oluşturulmuştur. UADM Çalışma Grubu üyeleri II. Genel Kurul'a katılan konsorsiyum üyesi üniversitelerin temsilcileri tarafından seçilmiştir. Hemen faaliyete geçen çalışma grubu, her ay düzenli olarak en az bir kez toplanarak bir dizi kararlar almıştır. Bu kararlar ışığında aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilmiştir:

1) 2010 yılında temel bilimler, 2011 yılında sosyal bilimler alanlarına yoğunlaşmaya karar verilmiştir.

2) 2010 yılında bu proje gereğince yabancı dilde hazırlanmış ve çoğunluğu MIT Açık Ders Sitesi'nde bulunan 25 dersin Türkçe'ye tercüme ettirilmesine ve 30 civarında Türkçe dersin orijinal olarak hazırlanmasına karar verilmiştir.

3) Türkiye Bilimler Akademisi nezdinde, 2011 yılında başlamak üzere, üç yıl sürmesi düşünülen TÜBA ADM Ödülleri projesi geliştirilmiştir.

4) 26 Kasım 2010'da sosyal bilimlerde açık dersler oluşturmak için üçüncü çalıştay gerçekleştirilmiştir.

5) 27 Aralık 2010 tarihinde www.acikders.org.tr portalı 26 dersle açılmıştır.

6) 1 Nisan 2011 tarihinide "TÜBA 2011 Açık Ders Malzemeleri Sözleşme Çalıştayı " düzenlenmiştir.

7) Sosyal Bilimlerde çeviri ve telif eserler için 2011 Eylül ayına kadar süre verilmiştir.

8) Aralık 2011 sonunda 69 ders www.acikders.org.tr portalında kullanıcılara açılmıştır (TÜBA, 2013).

UADMK Proje Çalışma Grubu, 2010 yılı için temel bilimler, 2011 yılı için ise sosyal bilimler odaklı çeviri ve telif açık dersler oluşturulmasına karar vererek çalışmalara başlamıştır. 2010 yılında çevirisi yapılacak derslerin anket yoluyla belirlenmesi öngörülmüştür. Bu bağlamda 2010 yılında UADMK Çalışma Grubu tarafından Türkiye çapında başlatılan ankete, temel bilimler alanında 100'e yakın ders önerisi iletilmiştir. Proje Çalışma Grubu, önerilenler arasından 25 dersi seçmiş ve bu derslerin çevirmenliği için Türkiye çapında yapılan duyurulara gelen 70 başvuru içinden 25 uzman belirlenmiş, TÜBA'da yapılan bir çalıştayda bu uzmanlarla sözleşme yapılmıştır. Telif açık dersler için ise 2010 yılı için başvurular, 15 Mart 2010'da başlamış ve son başvuru tarihi 1 Eylül 2010 olarak belirlenmiştir. 2011 yılı içinde sosyal bilimlerde açık ders oluşturmak amacıyla, 26 Kasım 2010'da üçüncü çalıştay yapılmış ve UADMK Çalışma Grubu'na yardımcı olmak üzere 11 sosyal bilimciden oluşan bir alt komisyon seçilmiştir (TÜBA, 2013)

2010-2011 Yılında Uyarlaması Yapılan Derslerden bazıları şunlardır: Linear Algebra, Physics, Statistical Physics, Quantum Mechanics, Petrology, Problems of Philosophydir (TÜBA, 2013).

Özgün Eser Olarak 2010-2011 Yıllarında Yayımlanan Derslerden bazıları şunlardır: Soyut Cebire Giriş, Uzaktan Algılama, Soyut Matematik, Türk Mitolojisidir (TÜBA, 2013).

2.7. Türkiye'deki Üniversitelerde Açık Ders Malzemeleri Uygulamaları

TÜBA dışında Türkiye'de ADM girişiminde bulunan üniversiteler ele alındığında yedi adet üniversitenin açık ders sistemine ders girişinde bulunduğu ve öğrenenlerin bu derslere ulaşması sağlandığı tespit edilmiştir. Çalışmada ADM sistemine sahip ve bu sisteme ders girişinde bulunan üniversiteler tarama yöntemi ile incelenmiş olup Ankara, Gazi, İstanbul Teknik, Hacettepe, Orta Doğu Teknik, Bartın ve Harran Üniversitesi çeşitli açılardan değerlendirilmiştir. Bu sisteme ait 281 Lisans, 5 Yüksek Lisans olmak üzere 286 ders bulunmaktadır. Açık ders sistemine ders girişinde bulunan üniversitelerin öğretim

sürecine katkılarının ve bu katkıların hangi faktörlerle ilişkili olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır.

3. YÖNTEM

Açık Ders Malzemeleri sistemine ders girişinde bulunan üniversitelerin öğretim sürecine katkısına yönelik betimsel bir çalışma ön görülmüş ve verileri belirleyebilmek için 2013-2014 öğretim yılına ait yedi üniversitenin sunduğu açık dersler Türkiye’de mevcut bulunan tüm üniversitelerde ADM sunan üniversiteler tespit edilerek tarama yöntemiyle incelenmiştir. Üniversitelerde yer alan dersler akademik programlara, genel bilim alanlarına, sayfa tasarımlarına, ders türlerine, ders materyallerine göre tek tek ele alınmış olup bu bulgularla ilgili sayısal veriler sunulmuştur.

3.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Türkiye’de ADM’ye yönelik ders girişi yapan üniversiteleri ve üniversitede yer alan dersleri çeşitli açılardan inceleyerek derslerin eksik kalan yönlerini belirleyerek olması gereken ADM modelini oluşturmaktır.

3.2. Araştırma Soruları

Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki araştırma soruları belirlenmiştir:

- 1) Üniversitelerin akademik programlardaki ADM sayısı öğretim sürecine katkı açısından farklılık göstermekte midir?
- 2) Üniversitelerin genel bilim alanlarına göre ADM sayısı öğretim sürecine katkı açısından farklılık göstermekte midir?
- 3) Üniversitelerin ADM’ye yönelik ders türleri öğretim sürecine katkı açısından farklılık göstermekte midir?
- 4) Üniversitelerin ADM’ye yönelik ders materyalleri öğretim sürecine katkı açısından farklılık göstermekte midir?
- 5) Üniversitelerin ADM sistemine girişte kullanılan üyelik sistemi öğretim sürecine katkı açısından farklılık göstermekte midir?
- 6) Üniversitelerin ADM’ye yönelik sahip oldukları web sayfası tasarımları öğretim sürecine katkı açısından farklılık göstermekte midir?

- 7) Üniversitelerin akademik birimlere göre sahip olduğu ADM sayısı öğretim sürecine katkı açısından farklılık göstermekte midir?
- 8) TÜBA UADM'nin ADM'ye katkısı nedir?
- 9) Açık Ders Malzemeleri sunan örnek bir web sayfası nasıl olmalıdır?

3.3. Araştırmanın Önemi

Araştırmanın önemi, Türkiye'deki ADM'yi inceleyerek ADM ile ilgili üniversite bazında incelemeler yaparak ADM'nin geliştirilmesi ve öğrenen kişiler tarafından belli bir standart altında ADM'ye ulaşılmasını sağlamaktır.

4. BULGULAR

Bu bölümde ADM çeşitli açılardan incelenmiştir. Araştırma kapsamına giren ADM sistemine ders girişinde bulunan yedi üniversite sahip olduğu bölümlere, ders türlerine, ders materyallerine, üye giriş sistemine, sayfa tasarımına ve üniversitelerin fakülte, enstitü ve bölümlerine göre incelenmiştir. Buna göre en fazla ders girişi yapılan bölüm, ders türlerinin sözel ve sayısal açıdan incelenmesi, sistemde bulunan derslerin video, slâyt gibi materyaller açısından incelenmesi, üye giriş sistemlerinde herkese açık olan ya da olmayan üniversiteler, sayfa tasarımında dikkat edilen hususlar belirlenmiştir.

4.1. Açık Ders Malzemelerinin Akademik Programlara Göre İncelenmesi

ADM ile ilgili 7 üniversiteye ait lisans, yüksek lisans ve doktora alanlarına göre inceleme yapılmıştır.

Çizelge 4. 1. ADM'nin akademik programlara göre incelenmesi

Üniversite	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora
Ankara Üniversitesi	32	-	-
Gazi Üniversitesi	22	-	-
İstanbul Teknik Üniversitesi	74	-	-
Hacettepe Üniversitesi	7	1	-
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	79	4	-
Bartın Üniversitesi	8	-	-
Harran Üniversitesi	59	-	-
Toplam	281	5	0

Çizelge 4. 1'e göre 7 üniversitede lisans düzeyinde toplam 281 ders bulunurken, yüksek lisans düzeyinde ODTÜ'de 4 ve Hacettepe Üniversitesi'nde bir olmak üzere toplam 5 ders bulunmaktadır. Rakamlardan da anlaşılacağı gibi üniversitelerde yüksek lisans ve doktora düzeyinde ADM geliştirilmesi konusunda henüz yeterli çalışma yapmadıkları gözlenmektedir.

4.2. Açık Ders Malzemelerinin Genel Bilim Alanlarına Göre İncelenmesi

ADM ile ilgili 7 üniversiteye ait Fen Bilimler, Sosyal Bilimler, Sağlık Bilimleri ve Eğitim Bilimleri alanlarına göre inceleme yapılmıştır.

Çizelge 4. 2. ADM'nin genel bilim alanlarına göre incelenmesi

Üniversite	Fen Bilimleri	Sosyal Bilimler	Sağlık Bilimleri	Eğitim Bilimleri
Ankara Üniversitesi	17	15	6	6
Gazi Üniversitesi	15	1	1	10
İstanbul Teknik Üniversitesi	73	2	-	11
Hacettepe Üniversitesi	4	4	1	4
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	57	18	2	23
Bartın Üniversitesi	1	7	-	-
Harran Üniversitesi	61	2	-	17
Toplam	228	49	10	71

Çizelge 4. 2'ye göre yedi üniversitedeki ADM'nin geliştirilmesinde 228 adetle fen bilimleri alanındaki dersler ilk sırada gelmektedir. Buna karşın ilgili üniversitelerde eğitim bilimleri disiplinlerinde 71, sosyal bilimler alanında 49 ve sağlık bilimlerinde 10 adet ADM geliştirilebilmiştir. Buna göre üniversitelerin fen bilimlerinde ADM'ye yönelik ders sayısı en üst düzeyde yer alırken eğitim, sosyal ve sağlık bilimlerinde ADM açısından yetersizlik olduğu gözlemlenmektedir.

4.2.1. Açık ders malzemelerinin fen bilimleri alanındaki derslere göre incelenmesi

ADM ile ilgili 7 üniversiteye ait Fen Bilimleri alanına göre üniversitelerin bu alanda sahip olduğu ortak dersler açısından inceleme yapılmıştır.

Çizelge 4. 3. ADM'nin fen bilimleri alanındaki derslere göre incelenmesi

Dersler	Üniversite						
	Ankara Üniversitesi	Gazi Üniversitesi	İstanbul Teknik Üniversitesi	Hacettepe Üniversitesi	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Bartın Üniversitesi	Harran Üniversitesi

Çizelge 4. 3 (devam) ADM'nin fen bilimleri alanındaki derslere göre incelenmesi

Biyoistatistik							
Coğrafi Bilgi Sistemleri							
Akışkanlar Mekaniği							
Termodinamik							
Jeoloji							
Fizik							
Kimya							
Sayısal Yöntemler							
Zaman Serileri Analizi							
Yönetim Muhasebesi							
Cebir							

Var Yok

Çizelge 4. 3'e göre üniversitelerin Fen Bilimleri Alanında yer alan derslerden üniversiteler açısından ortak olan derslere yer verilmiştir. Tüm üniversitelerde ortak ders bulunmamasına rağmen Fizik dersi; Ankara, İstanbul Teknik, Orta Doğu Teknik ve Harran Üniversiteleri'nde olmak üzere 4 adet üniversitede ortak ders olarak gösterilmektedir. Bu durumda Fizik dersi için bu 4 üniversitenin ortak bir paydada buluşması ve bu dersin sunumunda ortak bir anlayışı benimseyerek öğretim elemanlarının birbirlerinin ders sunumlarından ve içeriklerinden faydalanmayı sağlaması gerekmektedir.

Çizelge 4. 5 (devam) ADM'nin sağlık bilimleri alanındaki derslere göre incelenmesi

Kafa Kaidesi ve Kubbesi	+	-	-	-	-	-	-
Dental Arkların Büyüme-Gelişimi	+	-	-	-	-	-	-
Fizik	+	-	-	-	-	-	-
Sağlık Hizmetlerinde Yönetim	+	-	-	-	-	-	-
Fizyopatoloji	+	-	-	-	-	-	-
Klinik Bilimler Çene ve Yüz Cerrahisi	-	+	-	-	-	-	-
Tıbbî Görüntüleme Temelleri	-	-	-	-	+	-	-
Biyomedikal Uygulamalar İçin Örnek Sınıflandırma	-	-	-	-	+	-	-

Var Yok

Çizelge 4. 5'te üniversitelerin Sağlık Bilimleri Alanındaki dersler gösterilmektedir. İncelenen yedi adet üniversite için Sağlık Bilimleri Alanında ortak ders bulunmamaktadır. Buna göre her üniversite için ortak olan dersler belirlenip bu derslere yönelik ortak bir standart belirlenmelidir.

4.2.4. Açık ders malzemelerinin eğitim bilimleri alanındaki derslere göre incelenmesi

ADM ile ilgili 7 üniversiteye ait Eğitim Bilimleri alanına göre üniversitelerin bu alanda sahip olduğu ortak dersler açısından inceleme yapılmıştır.

Çizelge 4. 6. ADM'nin eğitim bilimleri alanındaki derslere göre incelenmesi

Dersler	Üniversite						
	Ankara Üniversitesi	Gazi Üniversitesi	İstanbul Teknik Üniversitesi	Hacettepe Üniversitesi	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Bartın Üniversitesi	Harran Üniversitesi
Nesneye Yönelik Programlama	+	+	+	+	+	+	+
Bilgisayar Ağları	+	+	+	+	+	+	+
Elektrik Devre Temelleri	+	+	+	+	+	+	+
İşletim Sistemleri	+	+	+	+	+	+	+
Veri Tabanı Yönetim Sistemleri	+	+	+	+	+	+	+
Programlama Dilleri	+	+	+	+	+	+	+
İnsan Bilgisayar Etkileşimi	+	+	+	+	+	+	+
Çoklu Ortam Tabanlı Öğretim Tasarımı	+	+	+	+	+	+	+
Öğretim Materyali Tasarımı	+	+	+	+	+	+	+
Öğretim Tasarımı	+	+	+	+	+	+	+

Var Yok

Çizelge 4. 6'da üniversitelerin Eğitim Bilimleri Alanındaki ortak dersler gösterilmektedir. Buna göre, ortak olan dersler ele alındığında Nesneye Yönelik Programlama dersi için Gazi, İstanbul Teknik ve Orta Doğu Teknik Üniversiteleri'nde, Bilgisayar Ağları için Gazi ve Harran Üniversiteleri'nde, Elektrik Devre Temelleri, İşletim Sistemleri ve Veri Tabanı Yönetim Sistemleri için İstanbul Teknik ve Harran Üniversiteleri'nde, Programlama Dilleri için İstanbul Teknik, Orta Doğu Teknik ve Harran Üniversiteleri'nde, İnsan Bilgisayar Etkileşimi için Orta Doğu Teknik ve Harran Üniversiteleri'nde, Çoklu Ortam Tabanlı Öğretim Tasarımı, Öğretim Materyali Tasarımı ve

Öğretim Tasarımı için Hacettepe ve Orta Doğu Teknik Üniversiteleri'nde, bu dersler verildiği için bu üniversitelerde bu ortak derslere yönelik konular ve dersin işlenişi açısından ortak bir payda oluşturulmalıdır.

4.3. Açık Ders Malzemelerinin Ders Türlerine Göre İncelenmesi

ADM ile ilgili 7 üniversiteye ait sözel, sayısal ve hem sözel hem de sayısal derslere göre inceleme yapılmıştır.

Çizelge 4. 7. ADM'nin ders türlerine göre incelenmesi

Üniversite	Sözel Dersler	Sayısal Dersler	Sözel ve Sayısal Dersler
Ankara Üniversitesi	16	22	3
Gazi Üniversitesi	9	8	5
İstanbul Teknik Üniversitesi	7	47	20
Hacettepe Üniversitesi	2	4	3
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	18	47	13
Bartın Üniversitesi	2	2	4
Harran Üniversitesi	4	26	31
Toplam	58	156	79

Çizelge 4. 7'ye göre 7 üniversite için toplam 156 adet sayısal ders, 79 adet hem sözel hem de sayısal ders, 58 adet sözel ders bulunmaktadır. Buna göre üniversitelerde açık ders geliştirilmesi açısından en fazla sayısal derslere ağırlık verilmektedir. En az sözel ders türünde açık ders malzemelerinin geliştirildiği gözlenmektedir. Bu durumda sözel derslere daha fazla ağırlık verilmesi gerekmektedir. Sözel dersler alanında ADM geliştirilmesi konusunda yeterince etkinlik gösterilememesinin nedenlerinin başında derslerin daha çok metinsel temelli olması ve sayısalcılarının mesleklerinin de gereği olarak teknolojiyi daha etkin kullanımı bu farklılıkların oluşmasına neden olabilmektedir.

4.4. Açık Ders Malzemelerinin Ders Materyallerine Göre İncelenmesi

ADM ile ilgili 7 üniversiteye ait pdf, slâyt, video, alıştıırma soruları ve dersle ilgili siteye bağlantı içeren ders materyallerine göre inceleme yapılmıştır.

Çizelge 4. 8. ADM'nin ders materyallerine göre incelenmesi

Üniversite	Pdf	Slâyt	Video	Alıştıırma Soruları	Dersle İlgili Siteye Bağlantı
Ankara Üniversitesi	29	4	2	3	-
Gazi Üniversitesi	15	8	-	13	7
İstanbul Teknik Üniversitesi	58	29	1	37	12
Hacettepe Üniversitesi	2	4	4	2	-
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	55	15	21	32	9
Bartın Üniversitesi	6	1	-	2	-
Harran Üniversitesi	39	24	-	32	2
Toplam	204	85	28	121	30

Çizelge 4. 8'e göre 7 üniversite için ders içeriklerinde toplamda 204 adet pdf, 121 adet alıştıırma sorusu, 85 adet slâyt , 30 adet siteye bağlantı ve 28 adet video kullanılmaktadır. Buna göre pdf ders anlatımlarına daha fazla ağırlık verilirken video anlatımlara en az yer verilmektedir. Bu durumun geliştirilmesi açısından dersin videoya çekilmesini sağlayıcı gerekli ortamın sağlanması ve öğrenenlerin bilgisayarlarında da bu videoları çalıştırıcı gerekli programların yüklü olması gerekmektedir. Derslerle ilgili daha fazla bilgi alınması için diğer sitelere yapılan bağlantılarda ortak bir havuz oluşturularak derslere yönelik dış bağlantı oluşturmak için bu sitelere bağlantı verilmelidir. Üniversitelerde ADM geliştirilmesi konusunda daha çok metinsel tabanlı pdf ders anlatımlarına ağırlık verildiği, çoklu ortamlardan yeterince yararlanılmadığı ve bundan dolayı video vb. hareketli anlatımlara yeterince yer verilmediği söylenebilir. Fakat dersler görsel ve hareketli anlatımlarla desteklendiğinde, kullanıcıların daha çok ilgisini çekecek ve daha öğretici olacaktır.

4.5. Açık Ders Malzemelerinin Üye Giriş Sistemi ve Kullanılan Dinamik Programlama Diline Göre İncelenmesi

ADM ile ilgili 7 üniversiteye ait üniversitelerin sahip olduğu üye giriş sistemi ve kullandıkları dinamik programlamaya göre inceleme yapılmıştır.

Çizelge 4. 9. ADM'nin üye giriş sistemi ve kullanılan dinamik programlama diline göre incelenmesi

Üniversite	Üye Giriş Sistemi	Dinamik Programlama
Ankara Üniversitesi	Kullanıcı adı ve şifre ile üye giriş sistemi bulunmaktadır; fakat konuk erişimi ile de tüm derslere ulaşılabilir.	Php
Gazi Üniversitesi	Kullanıcı adı ve şifre ile üye giriş sistemi bulunmaktadır; ayrıca bazı dersler için ders ile ilgili eğitimciden kayıt anahtarı alınması gerekmekte aksi halde derslere ulaşılabilir.	Php
İstanbul Teknik Üniversitesi	Kullanıcı adı ve şifre ile üye giriş sistemi bulunmaktadır; fakat konuk erişimi ile de derslere ulaşılabilir.	Asp
Hacettepe Üniversitesi	Üye giriş sistemi yoktur; herkes derslere ulaşılabilir.	Php
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Kullanıcı adı ve şifre ile üye giriş sistemi bulunmaktadır; fakat konuk erişimi ile de derslere ulaşılabilir.	Php
Bartın Üniversitesi	Kullanıcı adı ve şifre ile üye giriş sistemi bulunmaktadır; fakat konuk erişimi ile de derslere ulaşılabilir.	Php
Harran Üniversitesi	Kullanıcı adı ve şifre ile üye giriş sistemi bulunmaktadır; üniversitenin kendi öğrencileri kullanıcı adı olarak okul numaralarını, şifreleri için de TC numaralarının ilk 5 hanesini yazarak sisteme giriş yapmakta; misafir kullanıcılar ise kullanıcı adı ve şifre kısmına <i>misafir</i> yazarak sisteme giriş yapmakta olup derslere ulaşılabilir.	Php

Çizelge 4. 9’da ADM’ye sahip üniversitelerin sisteme giriş koşulları ve kullandıkları dinamik program verilmektedir. Buna göre İstanbul Teknik Üniversitesi Asp, diğer 6 üniversite Php dinamik programlamayı tercih etmektedir. Php’nin geniş kullanıma sahip olması, Asp’ye etkili alternatifler üretmesi ve özellikle de ücretsiz olması Php programlamasının daha çok tercih edilmesinin sebeplerindendir (Php, 2014). 2010 yılına göre Dünya üzerindeki kullanım oranlarına bakıldığında Php %59, Asp % 34’lük bir pay almıştır (Web Advent, 2014). NET ücretsizdir yalnız Asp.NET sitesi tasarlamaya ve derlemeye yarayacak olan Visual Studio programı ücretlidir (Visual Studio, 2014). Gazi Üniversitesi hariç diğer üniversitelerde dış kullanıcılar da ders içeriklerine ulaşabilmektedir, Gazi Üniversitesi’nde Gazi Üniversitesi öğrencilerine yönelik kendilerine verilen e-posta adresi ve şifre ile derslere ulaşabilmektedir. Bununla birlikte bazı dersler için dersin öğretim elemanı tarafından alınması gereken kayıt anahtarı ile giriş yapılabilmektedir. Gazi Üniversitesi’nin ADM sistemine sadece kendi öğrencilerine giriş izni vermesi, daha önce de belirtildiği gibi, bilginin toplumsal bir kaynak olduğu ve bu bakış açısı çerçevesinde sosyal bir mülkiyet olarak ele alınabileceği felsefine ve ADM’nin ortaya çıkış ilkelerine aykırıdır.

4.6. Açık Ders Malzemelerinin Sayfa Tasarımına Göre İncelenmesi

ADM ile ilgili 7 üniversiteye ait üniversitelerin sahip olduğu web sayfası tasarımı için renk, dil desteği, menü tasarımı, site içi arama, içerikteki bilgilere ulaşma, site haritası, her sayfadan ana sayfaya bağlantı, içerik girişi, ziyaret edilmiş linkler ve iletişim bilgileri kriterlerine göre inceleme yapılmıştır.

Çizelge 4. 10. ADM’nin sayfa tasarımına göre incelenmesi

Kriterler	Üniversiteler						
	Ankara Üniversitesi	Gazi Üniversitesi	İstanbul Teknik Üniversitesi	Hacettepe Üniversitesi	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Bartın Üniversitesi	Harran Üniversitesi
Renk	Mavi, gri, beyaz	Mavi, beyaz	Mavi, beyaz, turuncu	Mavi, beyaz	Kahverengi, beyaz	Mavi, beyaz	Yeşil, siyah, beyaz
Dil Desteği	Türkçe- İngilizce	Türkçe- İngilizce	Türkçe- İngilizce	Türkçe- İngilizce	Türkçe- İngilizce	Türkçe	Türkçe- İngilizce

Çizelge 4. 10. (devam) ADM'nin sayfa tasarımına göre incelenmesi

Menü Tasarımı	Menü yok, sadece derslerle ilgili bağlantılar var	Menü yok, sadece derslerle ilgili bağlantılar var	Site ile ilgili bağlantıların olduğu menü	Site ile ilgili bağlantıların olduğu menü	Menü yok, sadece derslerle ilgili bağlantılar var	Site ile ilgili bağlantıların olduğu menü	Menü yok, sadece derslerle ilgili bağlantılar var
Site İçi Arama							
İçerikteki Bilgilere Ulaşma	Herkesin Ulaşımına Açık	Üye girişi gerekli	Herkesin ulaşımına açık	Herkesin ulaşımına açık	Herkesin ulaşımına açık	Herkesin ulaşımına açık	Herkesin ulaşımına açık
Site Haritası							
Her Sayfadan Ana Sayfaya Bağlantı							
İçerik Girişi Tamamlanmamış Olan Sayfalar							
Ziyaret Edilmiş Linkler Belirli Mi?	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır
Hizmet Birimlerinin İletişim Bilgileri							

Var Yok

ADM sunan 7 adet üniversitenin web sitesi incelendiğinde tasarım renklerinde genel olarak mavi ve beyaz renkler kullanılmaktadır. Soğuk renklerden biri olan mavi renk, sakinleştirici bir özelliğe sahiptir ve bu nedenle tercih edilmektedir (BİDB, 2014). Bartın Üniversitesi web sitesi haricinde diğer 6 adet üniversitede Türkçenin yanında İngilizce dil desteği de bulunmaktadır. Gazi Üniversitesi hariç diğer üniversitelerde öğrenenler ders içeriklerine ulaşabilmekte iken, Gazi Üniversitesi'nde Gazi Üniversitesi öğrencilerine yönelik kendilerine verilen e-posta adresi ve şifre ile derslere ulaşabilmektedir. Bununla

birlikte bazı dersler için dersin öğretim elemanı tarafından alınması gereken kayıt anahtarı ile giriş yapılabilmektedir. Ankara Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Harran Üniversitesi'nde sitede yer alan tüm ders içerikleri tamamlanmış olup diğer üniversitelerde sitede yer alan ders içeriklerden bazıları boş görünmektedir.

4.7. Açık Ders Malzemelerinin Akademik Birimlere Göre İncelenmesi

ADM ile ilgili 7 üniversiteye ait üniversite fakülte, enstitü ve meslek yüksek okulu akademik birimlerine göre incelenmiştir.

Çizelge 4. 11. ADM'nin akademik birimlere göre incelenmesi

Üniversite	Fakülte	Enstitü	Meslek Yüksek Okulu
Ankara Üniversitesi	11	-	1
Gazi Üniversitesi	6	-	-
İstanbul Teknik Üniversitesi	13	2	-
Hacettepe Üniversitesi	3	-	-
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	5	2	1
Bartın Üniversitesi	2	-	1
Harran Üniversitesi	2	-	-
Toplam	42	4	3

Çizelge 4. 11'e göre yedi adet üniversite için toplamda 42 adet Fakülte, 4 adet Enstitü, 3 adet Meslek Yüksek Okulu ders girişi yapmaktadır. Gazi, Hacettepe ve Harran Üniversitesi'nde sadece fakülte derslerinde ADM bulunmaktayken Orta Doğu Teknik Üniversitesi fakülte, enstitü ve meslek yüksek okulu kapsamındaki tüm akademik birimlerde ADM'ye sahiptir.

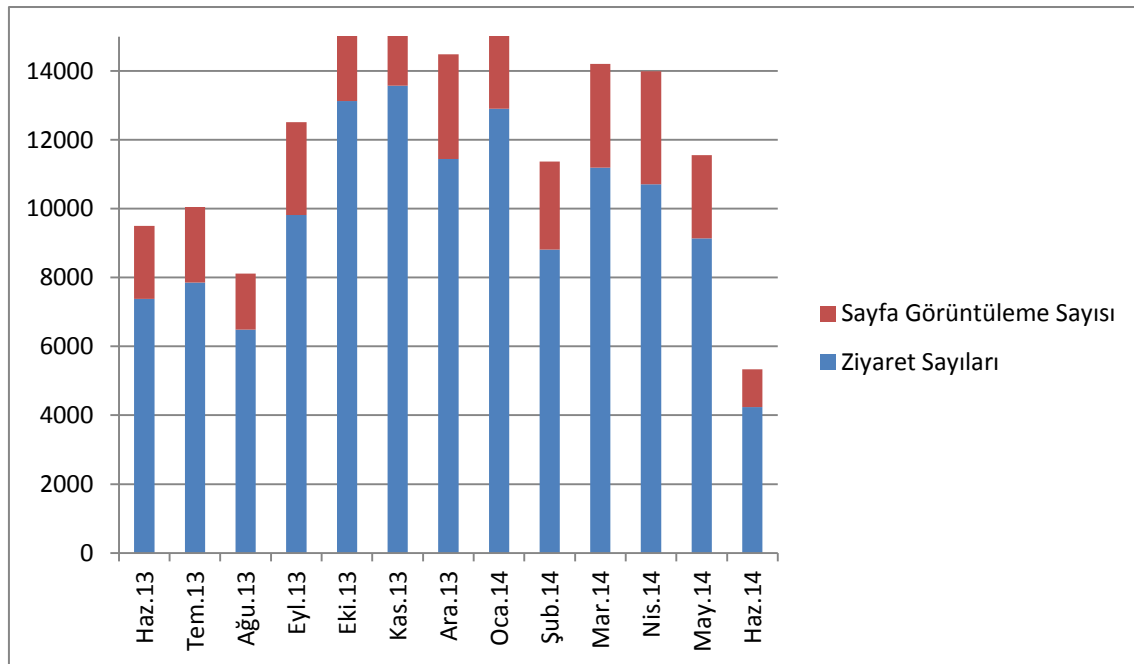
4.8. TÜBA UADM'nin Açık Ders Malzemelerine Katkısı Açısından İncelenmesi

17.06.2014 itibariyle TÜBA'da yer alan istatistikler Çizelge 14.54'te şu şekilde yer almaktadır (Sitemeter, 2014):

Çizelge 4. 12. 17.06.2014 tarihine göre TÜBA UADM ziyaret sayıları

Ziyaret Sayıları	
Toplam	362 376
Günlük Ortalama	214
Ortalama Ziyaret Süresi	1 saat 25 dakika

Çizelge 4. 12'e göre TÜBA ADM'ye yapılan ziyaret sayıları incelendiğinde 17 Haziran 2014 tarihine kadar siteyi toplam 362,376 kişi ziyaret etmişken, günlük ortalama ziyaret sayısı 214 kişi ve ortalama ziyaret süresi 1 saat 25 dakika olarak belirlenmektedir.

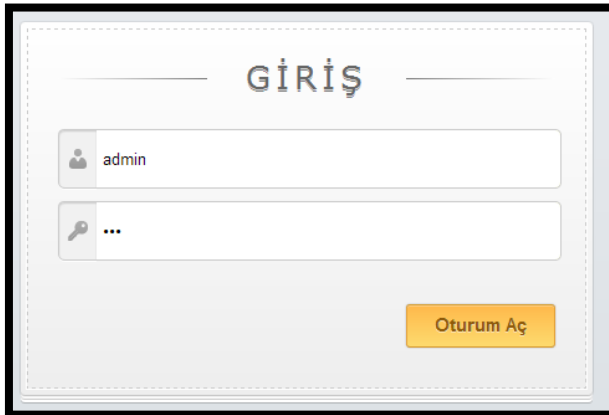
Şekil 4. 1. Haziran 2013-2014 tarihleri arasında aylara göre TÜBA sitesine ziyaret oranları

Ziyaret sayıları ve ziyaretçilerin Açık Ders Malzemeleri'ne yönelik sayfaları görüntüleme sayılarının aylara göre dağılımı Şekil 4. 1'de sunulmaktadır (Sitemeter, 2014). Şekil 4. 1'deki bulgular yorumlanırken 2013 yılının Kasım ayı TÜBA ADM'nin en fazla ziyaret edildiği ay olarak görülmektedir. Öte yandan sitenin kullanımına mevsimsel olarak

bakıldığında, 2013 yılında en sık kullanımın Ekim-Kasım-Ocak-Mart ve Nisan aylarında olduğu görülmektedir, bu durum da öğrencilerin özellikle ders dönemlerinde TÜBA Açık Ders Malzemeleri'nden yararlandıklarını göstermekte ve mevsimsel dalgalanmayı bir ölçüde açıklamaktadır.

4.9. Açık Ders Malzemeleri Web Sitesi Örneği

Dünyadaki Açık Ders Malzemeleri ve Türkiye'de ders girişinde bulunan üniversiteler ele alındığında ADM sunan bir web sitesinin sahip olması gereken özellikler için örnek bir model geliştirilmiştir. Bu modelde siteye ADM girişini yöneten ve düzenleyen bir admin paneli bulunmaktadır. Bu panele kullanıcı adı ve şifre ile giriş yapan yönetici, derslerin eklenmesi, silinmesi, güncellenmesi işlemleri dahil olmak üzere derslerle ilgili ders materyal türlerinin seçimi, eklenmesi ve güncelleştirilmesi işlemlerini yerine getirir. ADM örnek modeli hazırlanırken ekran tasarımında Adobe Photoshop CS6 ve programlama kısmında Visual Studio 2012 kullanılmıştır.

Resim 4. 1. Açık ders malzemeleri admin paneli giriş ekranı

Resim 4. 1'deki ekranda site yöneticisi sisteme giriş yaptıktan sonra gelen ekranda derslerle ilgili işlemleri gerçekleştirmektedir. Akademik birim işlemleri, bölüm işlemleri, ders işlemleri, konu işlemleri, duyuru işlemleri, kullanıcı işlemleri ve ADM ile ilgili bilgi girişi bu ekranda yapılmaktadır.

AÇIKDERSMALZEMELERİ

Akademik Birim İşlemleri
Bölüm İşlemleri
Ders İşlemleri
Konu İşlemleri
Duyuru İşlemleri
ADM Hakkında
Kullanıcı İşlemleri

Akademik Birim İşlemleri

Akademik Birim Tipini Seçiniz

Fakülte
Enstitü
Meslek Yüksek Okulu

Genel Bilim Alanını Seçiniz

Fen Bilimleri
Sağlık Bilimleri
Eğitim Bilimleri
Sosyal Bilimler

Akademik Birim Adını Giriniz

Fen Edebiyat Fakültesi

Akademik Birim Detay

Kaynak

B I U ab x₂ x²

Bijem Normal Yazı Türü B...

Fen Edebiyat Fakültesi Temel Bilimler alanlarında dört yıllık lisans düzeyinde eğitim-öğretim yapmaktadır. Lisans öğrenimini tamamlayan öğrenciler kendi alanlarıyla ilgili değişik işlerde istihdam edilebilirlikleri gibi tezsiz yüksek lisans veya pedagoji formasyonu eğitimi alarak "alan öğretmeni" olabile imkânına da sahip olmaktadır.

body p

Kaydet
İptal

Resim 4. 2. Akademik birim ekleme işlemleri

Resim 4. 2’de akademik birim ekleme işlemi görünmektedir. Yönetici önce ekleyeceği akademik birim ile ilgili fakülte, enstitü ve meslek yüksek okulu birimlerinden uygun olanı seçmelidir. Daha sonra akademik birim adı ve detay bilgileri doldurularak kaydet butonuna tıklanır.

AÇIK DERS MALZEMELERİ

Akademik Birim İşlemleriBölüm İşlemleriDers İşlemleriKonu İşlemleriDuyuru İşlemleriADM HakkındaKullanıcı İşlemleri

Bölüm İşlemleri

Akademik Birim Seçiniz

Fen Edebiyat Fakültesi ▼

Bölüm Adı Giriniz

Fizik

Bölüm Adı Detay

Kaynak

B Z U X₂ X²

Bicim Normal Yazı Türü B...

Fizik bölümünde yürütülen eğitim programı, fizik'in temel kavramlarını vermenin yanı sıra, uygulamalı elektronik ve bilgisayar eğitimi ile de desteklenmektedir.

Dört yıllık Fizik lisans eğitimi programının ikinci yılında fizik ve matematiğin temel kanun kavram ve prensipleri ve mekanik elektrik, modern ve genel kimya, genel matematik ve fizikte matematik metotları gibi derslerde verilmektedir.

Üçüncü ve dördüncü sınıflarda ise, kuantum fiziği, atom ve molekül fiziği, istatistik fizik, nükleer fizik, katı hal fiziği, bilgisayar programlama dersleri verilmektedir.

body p span

Kaydet İptal

Resim 4. 3. Bölüm ekleme işlemleri

Resim 4. 3'te bölüm ekleme işlemi bulunmaktadır. Öncelikle bölüm bilgisinin girileceği akademik birim seçilmelidir. Bölüm adı ve detay bilgileri doldurularak bölüm bilgisi kaydedilir.

AÇIKDERSMALZEMELERİ

Akademik Birim İşlemleri | Bölüm İşlemleri | **Ders İşlemleri** | Konu İşlemleri | Duyuru İşlemleri | ADM Hakkında | Kullanıcı İşlemleri

Ders İşlemleri

Ders ekleme, değiştirme ve silme işlemlerini aşağıdaki formdan yapabilirsiniz.

Bölüm Seçiniz

Fizik

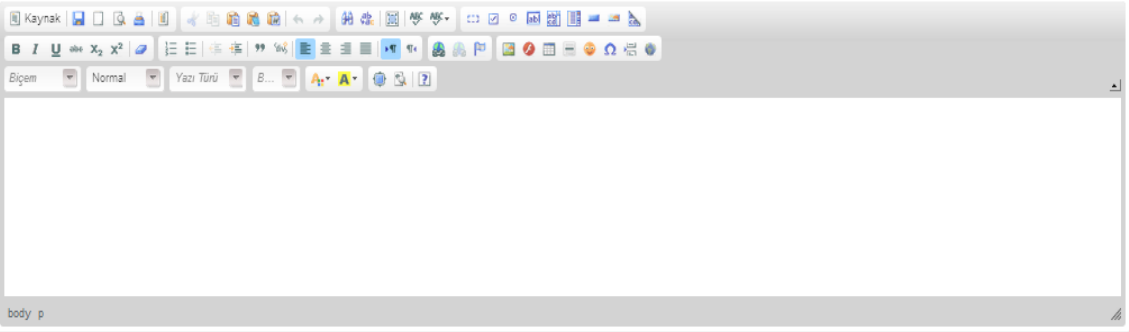
Akademik Program Seçiniz

Lisans | Yüksek Lisans | Doktora

Ders Adını Giriniz

Elektrik ve Manyetizma

Ders Detayını Giriniz

Kaynak |

body p

Kaydet | İptal

Resim 4. 4. Ders ekleme işlemleri

Resim 4. 4'te ders ekleme işlemleri bulunmaktadır. Öncelikle dersin ekleneceği bölüm seçilerek dersin ilgili olduğu lisans, yüksek lisans veya doktora akademik programlardan biri seçilmektedir. Ders adı ve varsa dersle ilgili bilgiler girilip kaydet butonuna basılarak ders ekleme işlemi gerçekleştirilir.

AÇIKDERSMALZEMELERİ

Akademik Birim İşlemleri Bölüm İşlemleri Ders İşlemleri **Konu İşlemleri** Duyuru İşlemleri ADM Hakkında Kullanıcı İşlemleri

Konu İşlemleri

Konu ekleme işlemlerini bu sayfadan yapabilirsiniz.

Akademik Birim Tipini Seçiniz

Fakülte Enstitü Meslek Yüksek Okulu

Akademik Birim Seçiniz

Fen Edebiyat Fakültesi

Konuya Ait Bölüm Seçiniz

Fizik

Akademik Program Seçiniz

Lisans Yüksek Lisans Doktora

Konuya Ait Dersi Seçiniz

Elektrik ve Manyetizma

Konu Adını Yazınız

Dünyamızı bir arada tutan nedir?

Resim 4. 5. Konu ekleme işlemleri

Resim 4. 5'te yer alan ekranda ders seçimi de yapıldıktan sonra dersle ilgili konu işlemleri aşamasında konuya ait dersin bulunduğu bölüm, bölümün ait olduğu akademik program ve akademik birim seçilip konu adı da yazılarak kaydet butonuna basılır. Konu eklendikten sonra Resim 4. 6'da olduğu gibi konu ile ilgili video, pdf, alıştırmalar soruları ve sunumların düzenlenmesinin yapılabileceği ekran gelmektedir.

▼ Dünyamızı bir arada tutan nedir?

Sayfa İçeriği

Bağlantılar

Bağlantı Metni	Bağlantı Linki
Düzenle	Videoları Düzenle
Konu Anlatımı Düzenle	Alıştırmaları Düzenle
Sunumları Düzenle	Sil

Resim 4. 6. Konu ile ilgili ders materyallerinin düzenlenmesi

Resim 4.6'daki ekranda video ekleme kısmında örnek olarak Fizik bölümündeki Elektrik ve Manyetizma dersi ele alındığında ders ile ilgili video TÜBA UADM sitesinden alınmıştır.

Video Dökümanları

Aşağıda yer alan kısımdan dosyalarınızı seçiniz ve yan tarafında bulunan metin kutusuna dosyaya ait açıklama yazınız.
Kayıt Başarıyla Oluşturuldu.

Dosya Seç

Dosya Seç

Dosya Seç

Dosya Seç

Dosya Seç

Yükle ve Kaydet

Döküman Açıklama

Dünyamızı bir arada tutan nedir?

Silme

Güncelle Sil

Kapat

Resim 4. 7. Video ekleme işlemi

Video ekleme işlemi için Video Düzenle butonuna basıldığında Resim 4. 7'deki ekran gelmektedir. Bu ekranda sol tarafta bulunan Dosya Seç butonuna tıklanarak eklenmek istenen video seçilir video açıklaması da yazılarak kaydet butonuna basılır.

Alıştırma Dökümanları

Aşağıda yer alan kısımdan dosyalarınızı seçiniz ve yan tarafında bulunan metin kutusuna dosyaya ait açıklama yazınız.
Kayıt Başarıyla Oluşturuldu.

Dosya Seç

Dosya Seç

Dosya Seç

Dosya Seç

Dosya Seç

Yükle ve Kaydet

Döküman Açıklama

Alıştırma Soruları

Silme

Güncelle İptal

Kapat

Resim 4. 8. Alıştırma soruları ekleme işlemi

Resim 4. 8’de alıştırmaları eklemekle ilgili Fizik bölümündeki Optoelektronik dersi için sunulan Boşlukta Elektromanyetik Dalga konusunu anlatımı ile ilgili alıştırmaları bulunmaktadır.

Konu Anlatımı Dökümanları

Aşağıda yer alan kısımdan dosyalarınızı seçiniz ve yan tarafında bulunan metin kutusuna dosyaya ait açıklama yazınız.
Kayıt Başarıyla Oluşturuldu.

Dosya Seç

Dosya Seç

Dosya Seç

Dosya Seç

Dosya Seç

Yükle ve Kaydet

Döküman Açıklama	Silme
İhtiyaç Analizi	Güncelle Sil

Kapat

Resim 4. 9. Pdf ekleme işlemi

Resim 4. 9’deki ekranda pdf ekleme kısmında Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri bölümündeki Öğretim Tasarımı dersi için sunulan İhtiyaç Analizi konu anlatımını içeren ders materyali ele alınmıştır.

Sunum Dökümanları ✕

Aşağıda yer alan kısımdan dosyalarınızı seçiniz ve yan tarafında bulunan metin kutusuna dosyaya ait açıklama yazınız.
Kayıt Başarıyla Oluşturuldu.

Dosya Sı	
Dosya Sı	
Dosya Sı	
Dosya Sı	
Dosya Sı	

Yükle ve Kaydet

Döküman Açıklama	Silme
Öğretim Tasarımı ve Teknolojilerinin Temelleri	Güncelle Sil

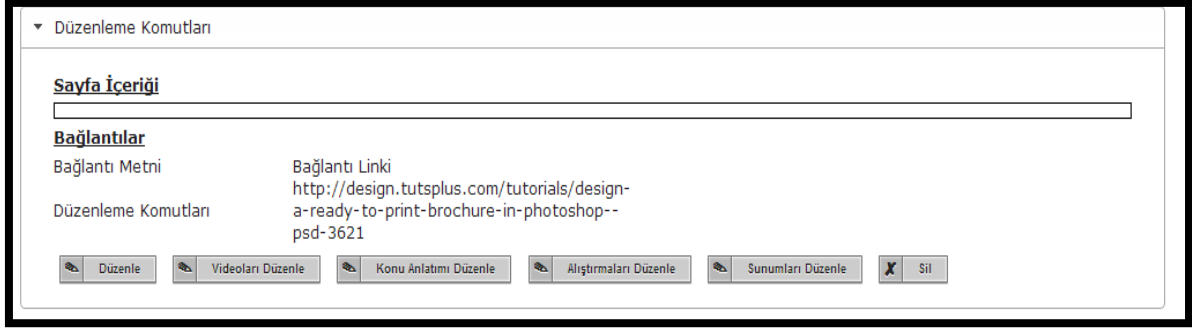
Resim 4. 10. Slâyt ekleme işlemi

Resim 4. 10'daki ekranda slâyt ekleme kısmında Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri bölümündeki Öğretim Tasarımı dersi için sunulan Öğretim Tasarımı ve Teknolojilerinin Temelleri konu anlatımını içeren ders materyali ele alınmıştır.

Konuya Ait Bağlantıları Yazınız

Düzenleme Komutları	http://design.tutsplus.com

Resim 4. 11. Konuya ait bağlantı işlemi

Resim 4. 12. Konu ile ilgili siteye bağlantı işlemi

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri bölümündeki Öğretim Tasarımı dersi için sunulan Düzenleme Komutları konusu ile ilgili siteye bağlantı ekleme örneği Resim 4. 11'deki gibi gerçekleştirilmektedir. Konu ile ilgili siteye link verildikten sonra kaydet butonuna basıldığında Resim 4. 12'deki gibi bağlantı metni ve bağlantı linkine ait bilgiler görüntülenmektedir.

Resim 4. 13. Açık ders malzemeleri anasayfa ekranı

Resim 4. 13'te kullanıcı ara yüzü ile ilgili ekran incelendiğinde ise ana sayfada Bölümler, Dersler, Duyurular ve ADM hakkında ile ilgili bağlantıları içeren menüler bulunmaktadır.

AÇIK DERS MALZEMELERİ

Bölümler Duyurular ADM Hakkında

Bölümler

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) Bölümü Eğitim fakültelerinin 1998 yılında yeniden yapılanması sonucunda birçok eğitim fakültesinde bu bölümler oluşturulmuştur. Bölüme sadece Türkiye'deki üniversitelerde rastlanmaktadır. Lisans mezunları Bilgisayar Öğretmeni ve Öğretim Teknoloğu ünvanını taşımaya hak kazanır. Lisans programındaki bilgisayar eğitimi ile mezunlar bu iki meslek dışında Yazılım Tasarımcısı ve Yazılım Geliştirimi olarak da istihdam edilmektedir. Lisans programının iki ana amacı bulunmaktadır: Birinci amaç ilk ve orta öğretimde görev alacak olan, temel mesleki bilgi ve becerileri kazanmış bilgisayar öğretmenleri yetiştirmektir. İkinci ana amaç ise, öğrenci kitlesinin pedagojik düzeyine ve müfredata uygun öğretim materyali ve eğitim yazılımı tasarlama, geliştirme, uygulama ve değerlendirme alanlarında donanımlı BÖ (Bilgisayar Destekli Öğretim) uzmanları yetiştirmektir.

Fizik

Fizik bölümünde yürütülen eğitim programı, fizğin temel kavramlarını vermenin yanı sıra, uygulamalı elektronik ve bilgisayar eğitimi ile de desteklenmektedir. Dört yıllık Fizik lisans eğitimi programının ilk iki yılında fizik ve matematiğin temel kanun kavram ve prensipleri ve mekanik elektrik, modern ve genel kimya, genel matematik ve fizikte matematik metotları gibi derslerde verilmektedir. Üçüncü ve dördüncü sınıflarda ise, kuantum fiziği, atom ve molekül fiziği, istatistik fizik, nükleer fizik, kuantal fiziği, bilgisayar programlama dersleri verilmektedir.

İletişim: sen.aydan@gmail.com

Resim 4. 14. Açık ders malzemeleri bölümler ekranı

Resim 4. 14'te görüldüğü gibi kullanıcı Bölümler menüsünden incelemek istediği dersle ilgili dersin ait olduğu bölüm bilgisine ulaşmaktadır.

AÇIK DERS MALZEMELERİ

Home Bölümler Duyurular ADM Hakkında

Bölümler

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) Bölümü Eğitim fakültelerinin 1998 yılında yeniden yapılanması sonucunda birçok eğitim fakültesinde bu bölümler oluşturulmuştur. Bölüme sadece Türkiye'deki üniversitelerde rastlanmaktadır. Lisans mezunları Bilgisayar Öğretmeni ve Öğretim Teknoloğu ünvanını taşıyama hak kazanır. Lisans programındaki bilgisayar eğitimi ile mezunlar bu iki meslek dışında Yazılım Tasarımcısı ve Yazılım Geliştirici olarak da istihdam edilmektedir. Lisans programının iki ana amacı bulunmaktadır: Birinci amaç ilk ve orta öğretimde görev alacak olan, temel mesleki bilgi ve becerileri kazanmış bilgisayar öğretmenleri yetiştirmektir. İkinci ana amaç ise, öğrenci kitesinin pedagojik düzeyine ve müfredata uygun öğretim materyali ve eğitim yazılımı tasarlama, geliştirme, uygulama ve değerlendirme alanlarında donanımlı BÖÖ (Bilgisayar Destekli Öğretim) uzmanları yetiştirmektir.

Dersler

- [Öğretim Tasarımı](#)

İletişim: sen.aydan@gmail.com

Resim 4. 15. Bölüme ait dersler ekranı

Resim 4. 15'teki ekranda seçilen bölüme ait derslerle ilgili bilgilerin yer aldığı sayfa görüntülenmektedir.

AÇIK DERS MALZEMELERİ

↑ Bölümler Duyurular ADM Hakkında

Öğretim Tasarımı

Eğitim, sadece belirli davranışların kazandırıldığı bir yapı değil aynı zamanda öğretim yaşantılarının sınırlandırıldığı, organize edildiği ve aralarında bulunan somut ilişkilerin belirlenerek belli bir plan dahilinde uygulandığı bir sistemler bütünüdür.

Tasarım ise, belli bir konuda yapılması gereken faaliyetleri belli bir plan çerçevesinde uygulamaktır. Diğer bir ifade ile tasarım kısaca, yeni bir ortam için bilgilerin planlanması, organize edilmesi ve etkili olarak uygulanması faaliyetleridir. Tasarımın genel amacı, var olan sistemi ya da yapıyı günün ya da çevrenin şartlarına göre değiştirmektir. Bu amaç; var olan bilgilerin sentezlenmesi ve faaliyetlerinin organize edilmesi olarak algılanabilir. Tasarım faaliyetleri ile değişimler meydana gelmektedir. Bu değişimler oluşturulurken dikkat edilmesi gereken nokta, bir bütün içinde etkili olarak çalışan unsurların değiştirilmeden uygulanmasıdır. Bu faaliyetlerin adı eğitim içinde "öğretim tasarımı" (instructional design) olarak bilinmektedir.

Konular

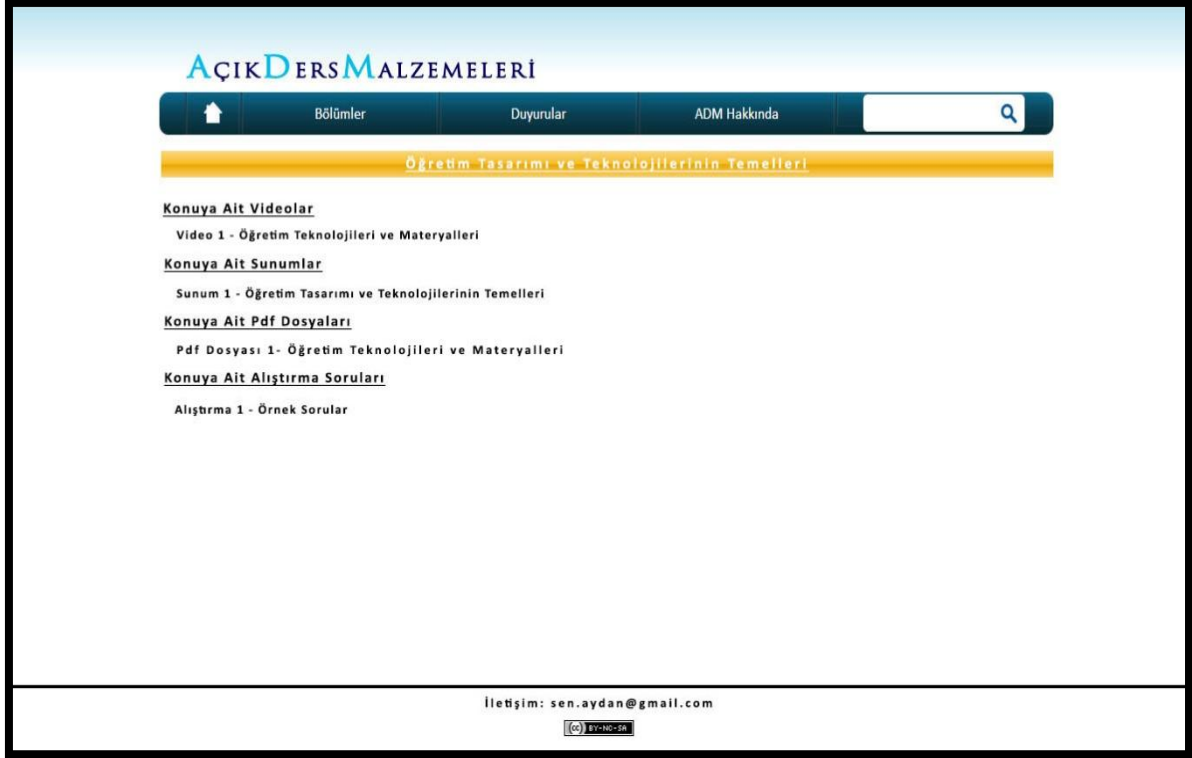
- [Öğretim Tasarımı ve Teknolojilerinin Temelleri](#)
- [İhtiyaç Analizi](#)
- [Düzenleme Komutları](#)

İletişim: sen.aydan@gmail.com

BY-NC-SA

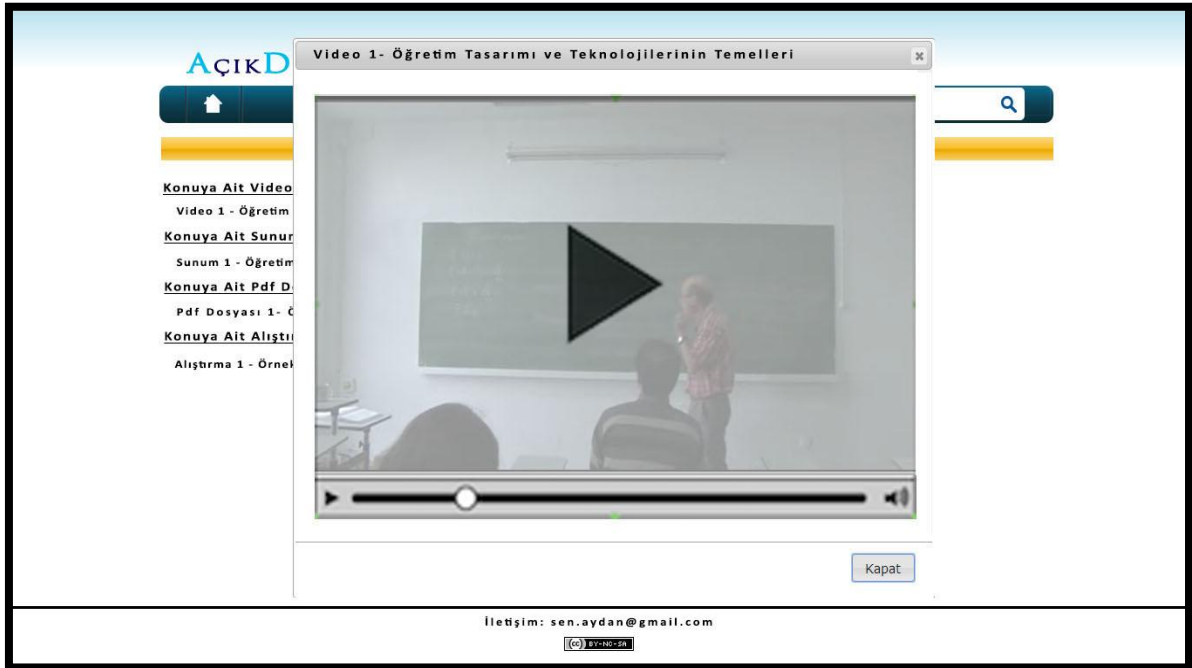
Resim 4. 16. Derse ait konu ekranı

Resim 4. 16'da seçilen derse ait konuların yer aldığı ve ilgili konulara linklerin bulunduğu ekran gösterilmektedir.

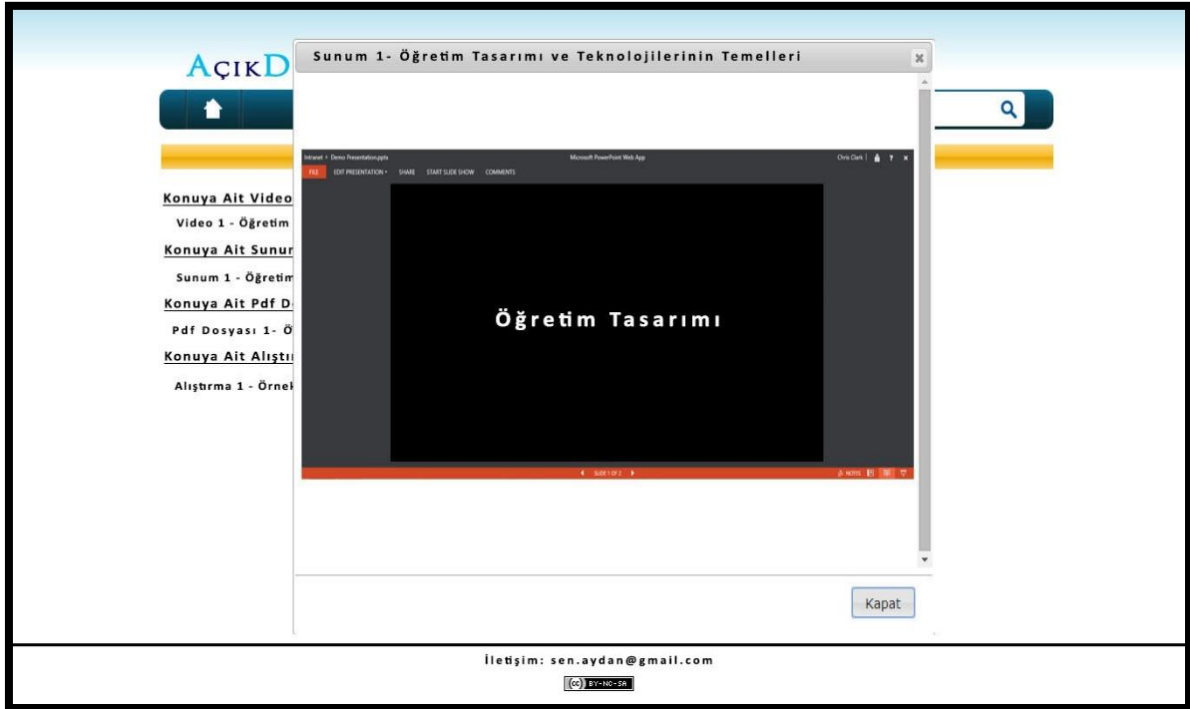
Resim 4. 17. Konuya ait ders materyalleri işlemleri

Resim 4. 17'deki ekranda derse ait konu seçildiğinde gelen ekranda kullanıcı konu ile ilgili pdf, slâyt, alıştırma soruları ve video şeklinde sunulan ders materyallerine erişebilmektedir.

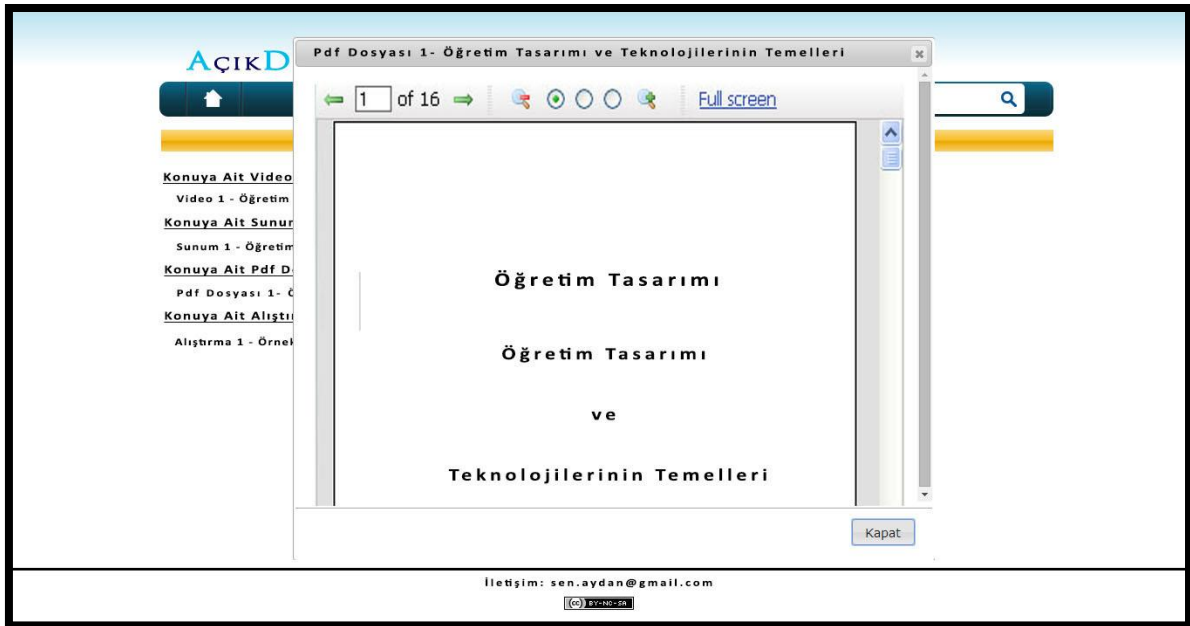
Resim 4. 18. Konuya ait video görüntüleme işlemleri

Resim 4. 18’de seçilen konuya ait video seçeneğine tıkladığında gelen ekran gösterilmektedir.

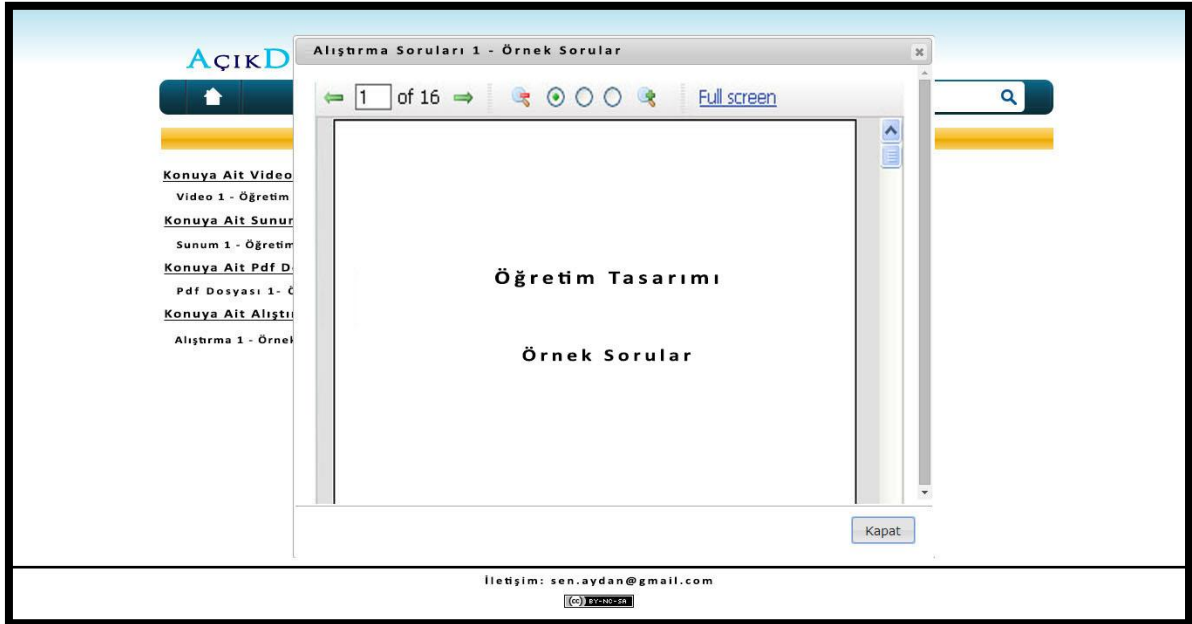
Resim 4. 19. Konuya ait sunum görüntüleme işlemleri

Resim 4. 19’da seçilen konuya ait sunum seçeneği tıkladığında gelen ekran görüntülenmektedir.

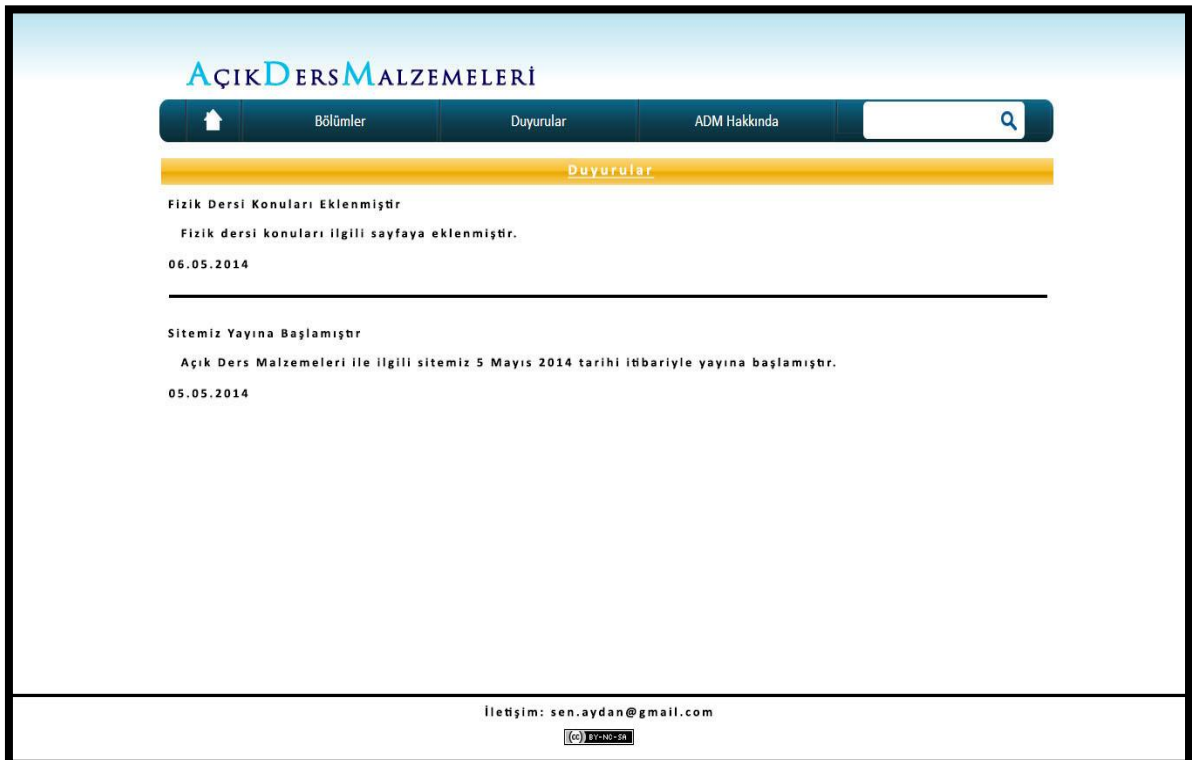
Resim 4. 20. Konuya ait pdf dosyası görüntüleme işlemleri

Resim 4. 20’de seçilen konuya ait pdf seçeneğine tıkladığında gelen ekran görünmektedir.

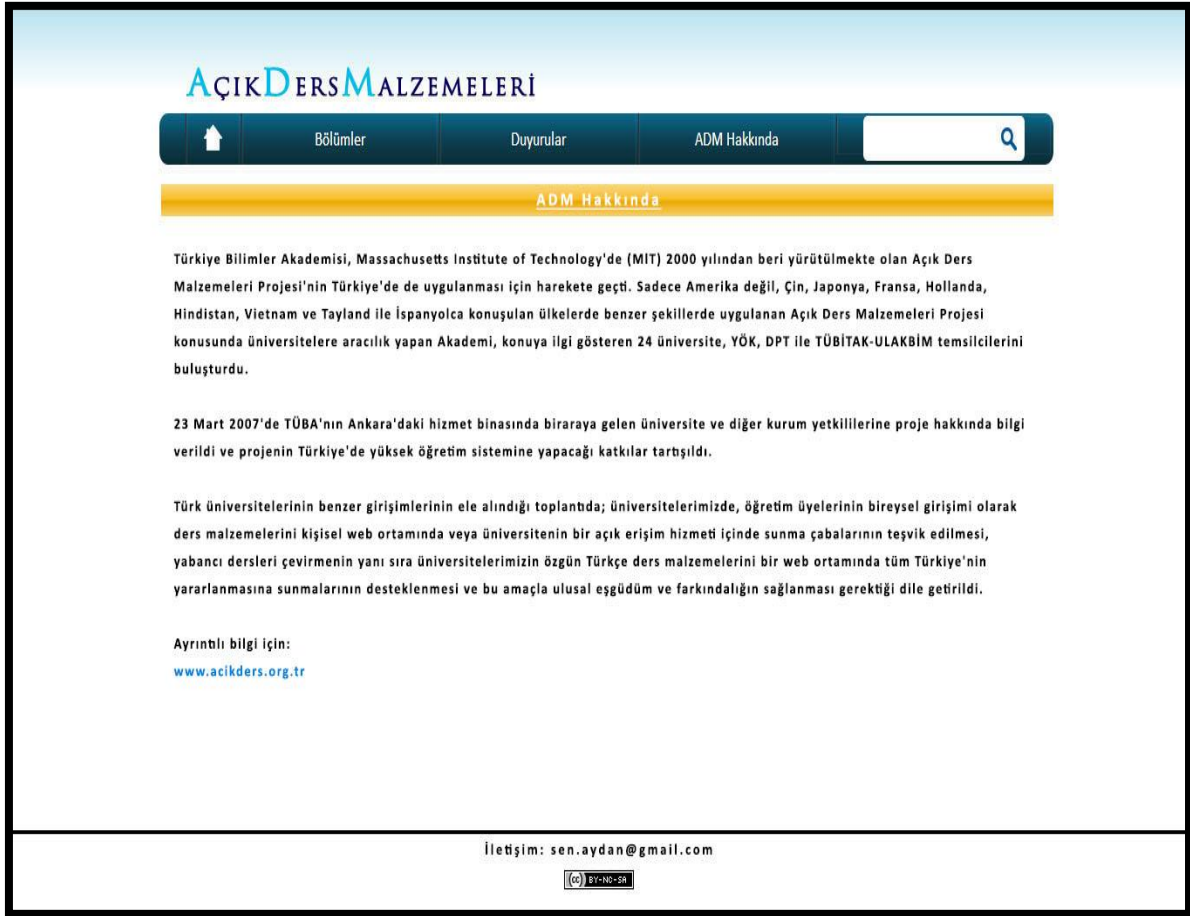
Resim 4. 21. Konuya ait alıştırma soruları işlemleri

Resim 4. 21’deki ekranda seçilen konuya ait alıştırma soruları ekranı yer almaktadır.

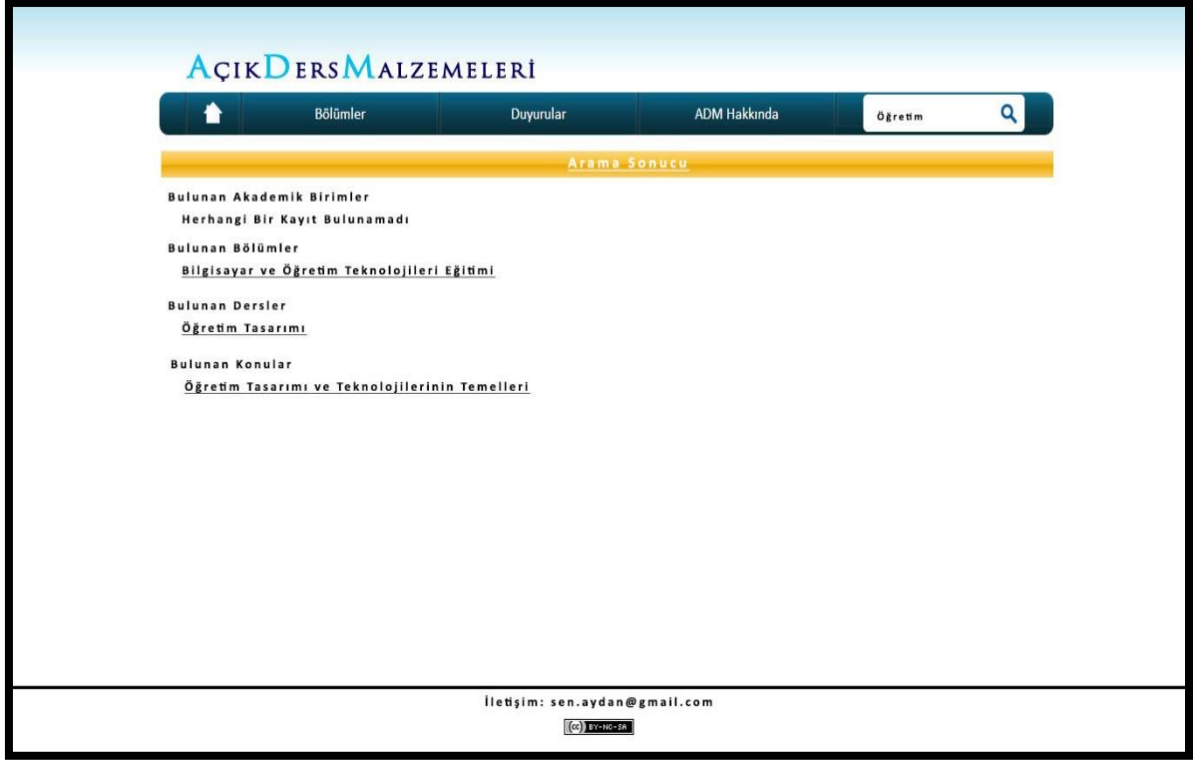
Resim 4. 22. Duyuru ekranı

Resim 4. 22'deki ekranda bulunan duyurular menüsünde erişime açılan derslere yönelik kullanıcıları bilgilendirme amaçlı duyurular yapılmaktadır.

Resim 4. 23. ADM Hakkında ekranı

Resim 4. 23'teki ekranda bulunan ADM Hakkında menüsünde ise ADM'nin sahip olduğu özellikler ve ADM kullanım koşullarına yönelik bilgiler bulunmaktadır.

Resim 4. 24. Arama işlemleri

Resim 4. 24'teki ekranda yer alan arama kısmında ise kullanıcının arama kutucuğuna girdiği kelime doğrultusunda ilgili akademik birim, bölüm, ders ve konu düzeyinde tarama yapılarak arama sonucuna erişilmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Geleneksel öğretim yaklaşımında öğrenciler belirli zaman ve mekânlarda eğitim görmekte olup; eğitimin niteliği öğreticilerin öğretme yeteneğine, konuyla ilgili bilgi ve beceri düzeyine, öğrencinin öğrenme hızına bağlıdır. Bu durumun bir sonucu olarak e-öğrenme kavramı geliştirilerek öğrenenlere zaman mekân bağımsızlığı sunarak öğrenenlere kişiye, amaca ve zamana bağlı olarak değişebilen ya da yeniden yapılandırılabilen esnek bir öğrenim olanağı sunmaktadır. Öğrenenler bir bilgisayar ağı üzerinden istedikleri bilgiye istedikleri zamanda kendi öğrenme hızlarına göre ulaşabilirler. Böylelikle öğrenenler kendi e-öğrenme süreçleriyle ilgili sorumluluk alarak bu süreç içerisinde aktif bir rol alabilirler. E-öğrenme süresinde öğrenciler anında geri bildirim alabildikleri için öğrenenlerin eksiklerini görmesi ve bunları gidermesi açısından teşvik edici bir adım olmaktadır.

Açık Ders Malzemeleri ile ilgili ülkemizdeki çalışmaların artırılmasına yönelik Açık Ders ve Açık Öğrenme konusuna yönelik tanıtıcı çalışmaların artırılması, Açık Ders ile ilgili içeriğin geliştirilerek öğrenenlerin ve öğreticilerin Açık Ders'e yönelik duyarlılığını artırmak gerekmektedir.

Türkiye'de Açık Ders Malzemelerine yönelik ders girişi yapan üniversitelere bakıldığında Ankara, Gazi, Hacettepe, Orta Doğu Teknik, İstanbul Teknik, Bartın ve Harran Üniversitesi açık ders malzemeleri sistemi için ders girişinde bulunan üniversitelerdir. Üniversitelerin tamamı düşünüldüğünde en fazla lisans düzeyinde ve Fen Bilimleri alanında ders girişi yapıldığı görülmektedir. Buna göre yüksek lisans ve doktora düzeyindeki derslere de ağırlık verilmeli, Sosyal Bilimler, Sağlık Bilimleri ve Eğitim Bilimleri alanındaki ders sayıları artırılmalıdır. Açık Ders Malzemeleri sisteminde ders girişi yapacak olan üniversiteler için sayfa tasarımında, web sitesinde kullanılan renklerde, menülerde belirli bir standart geliştirilmelidir ve sistemden yararlanacak olan kullanıcılar için bu açıdan kolaylık sağlanmalıdır. Üniversitelerde bulunan ortak dersler için her üniversite bazında açık ders hazırlanmasına yönelik bir komisyon oluşturularak düzenli aralıklarla bu komisyon üyelerinin bir araya gelerek dersleri oluşturmaları ve bu derslerin tüm üniversitelere dağıtımlarının yapılması sağlanmalıdır. Açık Ders Malzemelerinin tanıtımına ağırlık verilmeli, bu işin uzmanları tarafından üniversitelerde Açık Ders Malzemelerinin işlevleri,

eğitim sistemine katkısı ve bu derslerden nasıl yararlanılabileceği konusunda seminerler dñzenlenmelidir. Bazı üniversiteler Açık Ders Malzemeleri sistemine girişte sadece kendi öğrencilerinin sahip olabileceği kullanıcı adı ve şifre ile sisteme giriş yapmasına izin vermektedir. Bu durum da Açık Ders Malzemelerinin benimsediği herkese açık ve ücretsiz eğitim anlayışına ters düşmektedir. Bu amaçla bu dersler herkesin ulaşımına açık hale getirilmeli ve herkesin bu sistemden yararlanmasına olanak sağlanmalıdır.

Açık Ders Malzemeleri öğrenenler kadar öğreticiler için de olumlu sonuçlar doğurmaktadır. Eğitimciler derslerinin içeriklerini güncelleyebilmektedir. Bununla birlikte bu kaynaklar, yeni açılan üniversitelerdeki kaynak eksikliğini gidermeye yönelik imkânlar sunar. Açık Ders Malzemeleri süregelen geleneksel öğretimin sunduğu öğrenenin zaman ve mekân açısından kısıtlandığı, öğrenme materyaline öğreticinin sunduğu imkânlarla ulaştığı eğitim anlayışına getirdiği farkındalıkla öğrenen ve öğreten bireyler için yaşam boyu eğitimi desteklemektedir.

KAYNAKLAR

- İnternet: Açık Ders Malzemeleri Hazırlama Kılavuzu. (2014).Web: http://www.acikders.org.tr/dokumanlar/acik_ders_malzemeleri_hazirlama_kilavuzu.pdf 5 Haziran 2014'te alınmıştır.
- İnternet: AShareNet. (2014). Web: <http://www.rogerclarke.com/AShareNet/> 17 Mart 2014'te alınmıştır.
- Assareh, M., Hosseini, B. (2011). Barriers to e-teaching and e-learning. *Procedia Computer Science*, 3, 791–795.
- Altıparmak, M., Kurt, İ.H. ve Kapıdere, M. (2011). E-öğrenme ve Uzaktan Eğitimde Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri. *İnönü Üniversitesi Akademik Bilişim 11-XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirimleri: 2-4 Şubat 2011- Malatya* (319-327).
- Atılğan, D., Keten, B. (2008). Açık Erişim Olgusu ve Ankara Üniversitesi. *Balkan Ülkeleri Kütüphaneler Arası Bilgi ve Belge Yönetimi ve İşbirliği Sempozyumu: 5-7 Haziran 2005- Edirne: Bildiriler (92-100)*. Edirne: Trakya Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları.
- Baldi, S., Heier, H. and Stanzick, F.(2002). Open courseware vs. Open source software –A critical comparison. *The European Council of International Schools*. (1375-1383). Polonya.
- Beekman, G. and Beekman, B. (2012). *Digital Planet: Tomorrow's Technology and You*. (10th ed.). Boston: Prentice Hall, 6-8.
- İnternet: BiDB. (2014). Web: <https://bidb.metu.edu.tr/187-web-sitelerinde-kullanilabilirlik> 5 Eylül 2014'te alınmıştır.
- Brown, J. S.,Adler, R. P. (2008, Jan/Feb). Minds on Fire: Open Education, the Long Tail, and Learning 2.0. *InEducause Review*, 43 (1), 16–32.
- İnternet: Bugscope. (2014). Web: <http://bugscope.beckman.uiuc.edu/> 21 Mart 2014'te alınmıştır.
- İnternet: ccLearn. (2014). Web: <https://creativecommons.org/tag/cclearn> 17 Mart 2014'te alınmıştır.
- İnternet: CKAN (2014). Web: <http://ckan.org/> 13 Haziran 2014'te alınmıştır.
- İnternet: Connexions. (2014). Web: <http://cnx.org/aboutus/> 19 Nisan 2014'te alınmıştır.
- İnternet: Creative Commons. (2014). Web: <https://creativecommons.org/> 3 Nisan 2014'te alınmıştır.
- İnternet: Decameron.(2014). Web: http://www.brown.edu/Departments/Italian_Studies/dweb/index.php 20 Mart 2014'te alınmıştır.

- İnternet: DSH. (2014). Web: <http://dsh.cs.washington.edu/> 22 Mart 2014'te alınmıştır.
- Downes, S. (2007). Models for Sustainable Open Educational Resources in Interdisciplinary. *Journal of Knowledge and Learning Objects*, 3, 29-44.
- İnternet: EduTools. (2014). Web: <http://wcet.wiche.edu/learn/edutools> 17 Mart 2014'te alınmıştır.
- İnternet: EOL. (2014). Web: <http://eol.org/> 17 Mart 2014'te alınmıştır.
- İnternet: Exploratories. (2014). Web: <http://cs.brown.edu/exploratory/> 27 Mart 2014'te alınmıştır.
- İnternet: Faulkes. (2014). Web: <http://www.faulkes-telescope.com/> 22 Mart 2014'te alınmıştır.
- Fitzgerald, B. (2007) Open Content Licencing (OCL) for Open Educational Resources. *In Proceedings OECD Expert Meeting on Open Educational Resources*, 1-23. Malmö, İsveç.
- İnternet: Handsonuniverse. (2014). Web: <http://handsonuniverse.org/> 21 Mart 2014 tarihinde alınmıştır.
- İnternet: Hewlett (2014). Web: <http://www.hewlett.org/programs/education/open-educational-resources> 18 Nisan 2014'te alınmıştır.
- İnternet: JHSPH. (2014). Web: <http://ocw.ihsp.edu/> 19 Mart 2014'te alınmıştır.
- İnternet: JOCW. (2013). Web: <http://www.jocw.jp/AboutJOCW.htm> 19 Mart 2013'te alınmıştır.
- Johnstone, S. (2005, Jan). Open Educational Resources Serve The World. *EDUCAUSE Quarterly*, 28(3), 15-18.
- Kumar, V. (2009, Feb). Open Educational Resources in India's national development. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 24(1), 77-84.
- Kurşun, E., Çağiltay, K. (2008). Açık Ders Kaynakları'nın Faydaları, Uygulanması Sırasında Karşılaşılabilecek Engeller Ve Çözüm Önerileri Üzerine Bir Ön Çalışma. *10. Akademik Bilişim Konferansı: 30 Ocak-01 Şubat 2008: Çanakkale: Bildiriler (311-315)*. Çanakkale: Akademik Bilişim.
- İnternet: Merlot. (2014) . Web: http://info.merlot.org/merlohelp/index.htm#who_we_are.htm 19 Mart 2014'te alınmıştır.
- İnternet: MITOpenCourseWare (2013). Web: <http://ocw.mit.edu/index.htm> 18 Mayıs 2013'te alınmıştır.
- İnternet: NPTEL. (2014). Web: <http://nptel.ac.in/> 20 Nisan 2014'te alınmıştır.

- İnternet: NROC. (2014). Web: <http://www.montereyinstitute.org/nroc/> 19 Mart 2014'te alınmıştır.
- İnternet: OCP. (2014). Web: <http://ocp.hul.harvard.edu/> 2 Nisan 2014'te alınmıştır.
- İnternet: OCW İstatistikleri (2014). Web: <http://ocw.mit.edu/about/site-statistics/> 17 Haziran 2014'te alınmıştır.
- İnternet: OER Commons. (2014). Web: <http://www.oercommons.org/> 17 Mart 2014'te alınmıştır.
- İnternet: OLCOS. (2014). Web: <http://www.olcos.org/> 10 Nisan 2014'te alınmıştır.
- İnternet: OLI. (2014). Web: <https://oli.cmu.edu/> 22 Mart 2014'te alınmıştır.
- İnternet: OpenER. (2014). Web: <http://www.ou.nl/web/english/home> 20 Mart 2014'te alınmıştır.
- İnternet: OpenLearn. (2014). Web: <http://www.open.edu/openlearn/> 20 Mart 2014'te alınmıştır.
- İnternet: Open.Michigan. (2014). Web: <https://open.umich.edu/about/strategy> 20 Mart 2014'te alınmıştır.
- İnternet: Open Yale. (2014). Web: <http://oyc.yale.edu/about> 20 Mart 2014'te alınmıştır.
- İnternet: ParisTech OCW. (2014). Web: <http://www.paristech.fr/index.php/eng/> 30 Mart 2014'te alınmıştır.
- İnternet: Php. (2014). Web: <http://www.w3schools.com/PHP/> 24 Mart 2014'te alınmıştır.
- Piedra, N., Chicaiza, j., López, J., Tovar, E. and Martínez, O.(2009). Open Educational Practices and Resources Based on Social Software, UTPL experience. *Ninth IEEE International Conference on Advanced Learning Technologies*. IEEE Computer Society. (497-498).
- Schaffert, S., Geser, G. (2008). Open Educational Resources and Practices. *eLearning Papers*. 7. 1-13.
- İnternet: Sitemeter. (2014). Web: <http://www.sitemeter.com/?a=stats&s=s48acikders&r=33> 17 Haziran 2014'te alınmıştır.
- Smith, M., Casserly, C. (2006). The Promise of Open Educational Resources. *Change: The Magazine of Higher Learning*. 38, 1-14.
- Stacey, P. (2007, Nisan). Open educational resources in a global context. *First Monday Peer-Reviewed Journal On The Internet*, 2(4), 1-21.
- İnternet: Sofia. (2014). Web: <http://sofia.fhda.edu/index.htm> 20 Mart 2014'te alınmıştır.

Toplu, M. ve Gökçearsan, Ş. (2012). E-öğrenmenin Gelişimi ve İnternetin Eğitim Sürecine Yansımaları: Gazi Üniversitesi Örneği, *Türk Kütüphaneciliği* 26 (3), 501-535.

İnternet: TÜBA. (2013). Web:

http://www.acikders.org.tr/dokumanlar/acikders_proje_tanitim_07_12.pdf 2

Haziran 2013'te alınmıştır.

UNESCO. (2002). Forum On The Impact Of OpenCourseware for Higher Education in Developing Countries; UNESCO, *Paris*, 1-28.

İnternet: Usu. (2014). Web: <http://www.usu.edu/> 22 Mart 2014'te alınmıştır.

İnternet: Utah (2013). Web: <http://itls.usu.edu/index.html> 18 Mayıs 2013'te alınmıştır.

İnternet: Visual Studio. (2014). Web: <http://www.visualstudio.com/tr-tr> 27 Mart 2014'te alınmıştır.

İnternet: Web Advent. (2014). Web: <http://webadvent.org/2010/usage-statistics-by-ilia-alshanetsky> 27 Mart 2014'te alınmıştır.

İnternet: Wikiversity. (2014). Web: http://en.wikiversity.org/wiki/Wikiversity:Main_Page 17 Mart 2014'te alınmıştır.

Yuan, L., MacNeill, S. and Kraan, W. (2008). Open Educational Resources – Opportunities and Challenges for Higher Education, *The Centre for Educational Technology, Interoperability and Standards*, 1-34.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : ŞEN BAYSAL, Aydan
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 12/10/1987 Kastamonu
Medeni hali : Evli
Telefon : 0 (543) 276 33 14
e-posta : sen.aydan@gmail.com

Eğitim Derecesi	Okul / Program	Mezuniyet yılı
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi / Yönetim Bilişim Sistemleri	-
Lisans	Gazi Üniversitesi / Bilgisayar Öğretmenliği	2009
Lise	Abdurrahmanpaşa Lisesi	2005

İş Deneyimi, Yıl	Çalıştığı Yer	Görev
2010-2013	Nallıhan Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	Bilgisayar Öğretmeni
2013- devam ediyor	Haymana Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	Bilgisayar Öğretmeni

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Masa tenisi, Fotoğrafçılık

GAZİ GELECEKTİR...